

POZIV PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Pomagajmo obnoviti bolnico Franjo!

Prispevke lahko nakažete na posebna računa »Za obnovo bolnice Franje«

pri Zadrudni kraški banki - št. **26359**

in Zadrudni banki Doberdob in Sovodnje - št. **700246**

NEDELJA, 23. SEPTEMBRA 2007

št. 225 (19.008) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

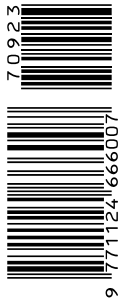
POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

»Sloveni della cornice carsica«

BOJAN BREZIGAR

»Gli Sloveni della cornice carsica...« Že davno pokojna poslanka Aurelia Gruber Benco, eminentna predstavica Liste za Trst, pa tudi kulturnica, ki je prva približala Srečka Kosovela tržaški italijanski javnosti, je pogosto uporabljala ta stavek. To je počela v dobri veri, kar trdim, ker sem jo osebno dobro poznal, vendar je ta stavek izhajal iz klišejskega pojmovanja Slovencev na Tržaškem, ko je liberal-nacionalni Trst po drugi svetovni vojni, ko tega ni bilo več mogoče početi s fašistično reepresijo, slovenski živeli izrinjali (in tu ne moremo govoriti o dobri veri) iz mesta s predstavo, da manjšino sestavljajo kmetje, mlekarice, služkinje, perice, nasploh nižji sloj prebivalstva, ki ne sodi v mestne salone.

Mi smo se vseskozi upirali tej predstavi z argumenti, ki bi morali biti neoporečni: da so med Slovenci podjetniki, zdravniki, odvetniki, celo nekateri univerzitetni profesorji (v tistem času jih res ni bilo veliko) in da smo torej iz vseh vidikov mešana družba, pa čeprav nismo nikoli zanikali, da nas na okoliške vasi veže posest zemlje, ki izhaja že iz davnih časov in s čimer smo se tudi stoletja preživljali; takrat, ko je bil Trst le malo večja ribiška vas...

Odklanjali smo torej vse poskuse, da bi nas izrinili iz mesta, čeprav seveda priznavamo, da je v mestu gostota slovenskega prebivalstva nižja; ampak vselej smo poudarjali, da smo s svojimi predstavniki prisotni v tržaškem občinskem svetu in da zahtevamo formalno priznanje prisotnosti tudi v mestu samem. Navsezadnje je bil to tudi eden glavnih razlogov, da odloka o ozemlju, na katerem naj se uveljavlja zaščitni zakon, nismo dobili že v času Berlusconijeve vlade. Rečenica, da v Trstu ni Slovencev, je še vedno prisotna v stališčih tržaške desnice.

Sedaj pa so kar številni pripadniki manjšine soudeleženi v akciji za ustanovitev samostojne kraške občine. Takoj naj zapišem, da je pobuda globoko zgrešena. Je pač znak nekega kvalunkvizma, populizma in antipolitike, torej čustev, ki navdajajo številne italijanske državljane in ki prihajajo v zadnjem času močno do izraza. Teza je, da se tržaška občina premalo zanima za kraške predele in zato bi bila koristna ustanovitev samostojne občine.

Verjetno je res, da je pozornost tržaške občine za kraške vasi premajhna. Mimogrede bi lahko pripomnili, da bi lahko bilo

GORICA - Decembra slovesnost ob širitvi schengenskega območja

Dokončen padec meje bodo praznovali v Gorici

Prisotnost napovedal podpredsednik Evropske komisije Frattini

BAZOVICA - Včeraj množica na slavnostnem odprtju

Prenovljeni športni center blesteč rezultat dela domačinov

Odprtja prenovljenega centra, ki ga bo upravljalo športno društvo Zarja, se je udeležilo veliko domačinov in uglednih gostov

KROMA

BAZOVICA - V prenovljenem športnem centru ob cesti za Jezero so včeraj popoldne slovesno odprli objekte. Za to prilož-

nost, za katero so si domačini prizadevali celo desetletje, se je zbrala prava množica, veliko pa je bilo tudi uglednih gostov, med nji-

mi tržaški župan Roberto Dipiazza, ki je tudi sodeloval pri rezanju otvoritvenega traku. Na 4. strani

drugače, če ne bi bilo tudi v naših vaseh tako velikega izpada volilne udeležbe v drugem krogu lanskih volitev. Ampak to je postranska ugotovitev.

Dejstvo, da se dobršen del tržaške italijanske politike muza ob pobudi za samostojno občino in da jo tržaški italijanski dnevnik tako razpihuje, bi moralo že samo po sebi spametovati marsikoga: mi sedaj sami počenjamo to, kar so nam hoteli storiti, pa smo se temu desetletja upirali. Z odcepitvijo kraških rajonov bi bil odstotek Slovencev v tržaški občini znatno nižji, kdove, če bi sploh koga lahko izvolili v občinski svet, in zanimanje za manjšino, ki že itak ni pretirano, bi v mestu splahnelo. Skratka, sami prispevamo k snovanju »etnično čistega« Trsta; slednji proti Slovincem ne bo imel prav nič, le da bomo takrat zares »Sloveni della cornice carsica«.

Dom za ostarele občane
Log 194 tel. 040.8323666

Nabrežinci pozivajo Križane: Pristopite v našo občino

Na 4. strani

Cukjati in Castagnetti na srečanju v Novi Gorici

Na 10. strani

Pogovor z dr. Tanjo Mermolja, nekdanj bolničarko v bolnici Franji

Na 3. strani

V Nabrežini predstavili knjigo Alenke Rebula Blagor Ženskam

Na 6. strani

Govoriš nemško?

UČENJE NEMŠČINE V TRSTU

- ✓ TEČAJI ZA OTROKE (od 3. leta), MLADINO, ODRASLE, ODRASLE SENIOR (+50), SOLE IN PODJETJA
- ✓ IZPITI GOETHE-INSTITUT-a / CERTIFIKATI
- ✓ KNJIŽNICA - ČASOPISI

BREZPLAČNI test za preverjanje predznanja in didaktično svetovanje

GOETHE-ZENTRUM TRIEST PARTNER DEL GOETHE-INSTITUT

CENTRO CULTURALE ITALO-TEDESCO

Ul. Beccaria, 6 - tel. 040 635764

www.goethezentrumtriest.it

OBLETNICA - Pred desetimi leti je umrl Darko Bratina

Spomin na človeka, ki ni nikoli nehal iskati

Spominski zapis vsedržavnega tajnika Levih demokratov Piera Fassina

Danes obhajamo desetletnico smrti Darka Bratine. Ob tej priložnosti objavljamo spominski zapis, ki ga je prispeval tajnik stranke Levih demokratov Piero Fassino, drugače sam Bratinov dolgoletni dober prijatelj.

Preteklo je deset let od prezgodnje Darkove smrti, ki je v nas pustila praznino, ki jo bo res težko zapolniti. Spomin na njegovo tako silovito človečnost, na njegovo intelektualno veličino, predvsem na njegovo tako izvirno radovednost in ustvarjalnost, je ostal izredno živ.

Darko Bratina namreč ni nikoli nehal iskati ter potovati skozi kulture, kraje in identitete, da bi gradil poti in mostove komunikacije, spodbujal dialog med različnimi in ugotavljal, tako v spominu kakor v načrtih za prihodnost, možnosti srečanja in soudeležbe ter priložnosti za civilizacijsko in materialno rast.

Njegova zemlja je bila izhodiščna in ciljna točka njegovih razmišljanj, njegovega raziskovanja, njegovega političnega in kulturnega prizadevanja, njegove izredno bogate človeške izkušnje. Nekoč je dejal, da »meja pomeni odpiranje. Zaradi prisotnosti meje je nastala obmejna miselnost, istočasno pa je ta prisotnost odprla perspektive, ki bodo lahko našle vso svojo moč, ko bo z izginjanjem meje ostala kultura meje kot krajev-

Piero Fassino med govorom na pogrebu Darka Bratine v Gorici leta 1997

BUMBACA

no bogastvo.«

Gre za bogastvo, ki ga je Darko znal ovrednotiti s posebno pozornostjo v soočanju z velikimi spremembami, ki so jih dogodki iz leta 1989 prinesli v Evropo. Z jugoslovansko državljansko vojno se je na dramatičen način iztekalo stoletje, ki je srednjeevropsko kulturo zaznamovalo s tragedijami, preganjanji in od-

stranjevanji. Potreba po obnovi deleženja skupnih zgodovin in spominov za Darka ni pomenila oblike kake zunanje nostalgije, ampak je bila v skladu s potrebo po povezavi s tistim teritorijem, ki je imel tako širok potencial razvoja postindustrijske družbe, kar je zahtevalo, če lahko zopet uporabimo njegove besede, »veliko več kulture v ekonomiji in po drugi

strani veliko več ekonomskega znanja v kulturi.«

Spoštovanje kultur, ne le formalno, ampak analitično utemeljeno priznanje identitet kot pospeševalk razvoja in kot poti civilizacijske rasti: to sta bili oporni točki Darkovega prizadevanja tudi na evropski ravni, kot pričuje njegovo navdušenje za Srednjeevropsko pobudo in za priložnosti, ki jih je on pravilno ugotovil v politikah kulturne, gospodarske in infrastrukturne izmenjave.

Danes, po desetih letih, trije zelo pomembni politični dogodki utelešajo upanja in načrte, katerim je Darko Bratina posvetil življenje: širitev Evropske unije na države srednje Evrope ter postopno vključevanje slednjih v evropske politike, kot je vstop Slovenije v območje evra in bližnji vstop v schengensko območje, dalje napredovanje zakona za zaščito slovenske jezikovne manjšine in načrt evroregije so koraki, zaradi katerih postaja konkretna in otipljiva pot, ki jo je Darko znal predvideti, ko je ta lahko zgledala malo manj kot utopija.

Dragi Darko, nadaljujemo s »pričakovanjem zore«, kot v tisti daljni turinski noči najine skupne mladosti. Prvi žarki te zore dajejo novo luč na tisto mejo, tako bogato z zgodovino in prihodnostjo, proti kateri si obračal svoj tako silovit pogled.

Piero Fassino

POLITIKA

Lista SSK za novo stranko

DAMIJAN TERPIN

ARHIV

VIDEM - Slovenci za Morettona. To je uradni naziv liste, ki jo je Slovenska skupnost predložila v podporo Gianfrancu Morettonu, kandidatu za deželnega tajnika Demokratske stranke. SSK je vsega skupaj v Trstu in v Gorici zbrala 398 podpisov in je bila včeraj prva, ki je na sedežu volilne komisije nove stranke v Vidmu predložila svoje tri kandidatne liste (dve v tržaški in eno v goriški pokrajini).

V prvem tržaškem okrožju je nosilec liste tržaški občinski svetnik Igor Švab, sledijo Eva Fičur, pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik, Maja Lapornik, Boris Slama, Fedora Crevati Leone, Edvard Peter Krapež, Katja Stopper Bizjak in Igor Pavel Merku. Nosilka liste v drugem tržaškem okraju je dolinska županja Fulvia Premolin, nato Albin Sosič (pokrajinski svetnik), Jelka Daneu Cvelbar, Marko Milkovič (predsednik rajonskega sveta na vzhodnem Krasu), Sidonija Radetič, Fabio Pahor, Anna Švab, Giovanni (Ivan) Peterlin, Barbara Živec in Marko Pisani (repentabski podžupan).

Listo na Goriškem odpira deželni svetnik Mirko Špacapan, sledi pokrajinska odbornica Mara Černic, nato deželni tajnik Damijan Terpin. Ostali kandidati so Marilka Korsič, Julijan Čaudek, Franka Padovan, Božidar Tabaj, Mirjam Bratina, Silvan Primožič, Valentina Jarc, Janez Povše (predsednik SSK na Goriškem), Martina Pahor, Jurij Paljk (odgovorni urednik Novega glasa) in Sara Devetak.

Slovenska skupnost je, kot vidimo, za primarne volitve DS v nedeljo, 14. oktobra, angažirala vse svoje najvidnejše lokalne in deželne predstavnike. Kot ugotavlja Terpin pa je lista "Slovenci za Morettona" odraz tudi slovenske civilne družbe.

»Podpora podpredsedniku Dežele je naravna posledica sodelovanja med SSK in Marjetico ter tudi osebne naklonjenosti, ki jo Moretton izkazuje SSK in slovenski manjšini na sploh. Zato smo se angažirali za njegovo izvolitev za prvega deželnega tajnika SSK,« podčrtuje Terpin.

»Naša stranka ne more podpirati Bruna Zvecha in to iz dveh razlogov. Prvič zaradi njegovega odklonilnega stališča do člena o Slovencih v novem deželnem volilnem zakonu in drugič zaradi ne ravno spodbudnih stališč, ki jih je javno izrazil o pristopu naše stranke v Demokratsko stranko,« podčrtuje Terpin. Za vsedržavnega tajnika nove stranke pa SSK podpira kandidaturu rimskega župana Walterja Veltronija, ki uživa podporo vseh najvidnejših deželnih predstavnikov Levih demokratov in Marjetice.

Kandidata za deželnega tajnika DS sta, poleg Morettona in Zvecha, Enzo Barazza in Francesco Russo.

ŽELEZNIKI - Predsednik vlade Janez Janša včeraj tretjič na območju naravne katastrofe V razdejjane kraje se vrača optimizem Izreden solidarnostni odziv in hitri sanacijski posegi

ŽELEZNIKI - Predsednik vlade Janez Janša se je včeraj že tretjič po torkovem neurju mudil v Železnikih, kjer je preveril, kako poteka sanacija posledic katastrofalnih poplav. Vodstvo kriznega štaba mu je predstavilo razmere v občini, nato pa si je tudi sam pogledal, kakšna je situacija. Ob tem je obiskal družine, ki so bile v poplavah najbolj prizadete. V izjavi za javnost je poudaril, da je situacija veliko bolj optimistična, ko je bila ob njegovem obisku v torek in v sredo. Premier se je zahvalil vsem, ki so prišli v Železnike in druge prizadete kraje ter priskočili na pomoč ljudem, ki čistijo posledice torkove ujme. Zahvalil se je tudi vsem organizacijam, ki so organizirale zbiranje pomoči za prizadete prebivalce in poudaril, da se je po nesreči pokazala velika solidarnost. Na to kaže več sto prostovoljcev, ki so se danes pridružili 900 gasilcem in 300 vojakom, na več kot milijon evrov pomoči, ki so jo že zbrali prek različnih akcij. Prebivalci Železnikov so z vso pomočjo v delu in materialu zelo zadovoljni in in zanj hvaljezni vsem, ki so jim kakorkoli priskočili na pomoč v teh težkih trenutkih.

»Solidarnostni odziv je tako med tistimi, ki so v različnih reševalnih službah in so od drugod prihitali na pomoč, kot tudi med prostovoljci, še posebej med gasilci, zelo velik,« je ocenil Janša in poudaril, da bo to izdatno pripomoglo k temu, da bodo posledice vodne ujme odpravljene, da bodo prometnice očiščene in da se bodo ljudje lahko v realnem času vrnili na svoje domove. Solidarnostni odziv v Sloveniji je v teh dneh izjemen,« je dejal premier, ki je posebej pohvalil vse organizatorje različnih dobrodelnih prireditve, obe krovnii humanitarni organizaciji, številne druge dobrodelne organizacije, občine, podjetja, društva in posameznike.

»Sedaj ko denarni prispevki za pomoč prizadetim prihajajo, bo izjemnega pomena, da bo ta pomoč čim prej prišla do tistih, ki so je najbolj potrebni ter da bo razdeljevanje pomoči potekalo transparentno in koordinirano s procesom popisovanja škode, ki se bo začel v ponedeljek,« je povedal premier, ki je prepričan,

da bo škoda preseгла 200 milijonov evrov. Posebej je spomnil na problem cestne povezave Železniki - Davča, ki jo je voda na številnih mestih uničila. Dejal je, da bo v roku enega mesca prebita zasilna trasa, kasneje pa bo treba iskati novo rešitev, saj nima smisla sanirati ceste na lokaciji, na kateri je bila sedaj že tretjič odnešena Sprememba trase ceste bo po Janševih besedah verjetno mogoča tudi zaradi zelo ugodnega solidarnostnega odziva iz EU.

Janša se je po posvetu v kriznem štabu sprehodil po Železnikih, ki so bili včeraj že opazno bolj čisti, ljudje pa ob pomoči svojih sorodnikov, prijateljev in prostovoljcev, še vedno čistijo svoje hiše in stanovanjsko opremo, ki jih je v torek zalila voda in na njih pustila ogromno blata. Pri čiščenju razdejanja so jim v veliko pomoč številni prostovoljci, zlasti gasilci. Tam, kjer so v torek poplavljali potoke in hudourniki že intenzivno tudi čistijo struge, saj se borijo za sredo napovedanega dežja. Tako je tudi v Zalem Logu, kjer so danes po že usposobljenem mostu uspeli pripeljati mehanizacijo in potok v spodnjem delu vasi vrniti v strugo.

Janša je na včerajšnjem ogledu Železnikov posebej obiskal nekaj družin, ki so bile v poplavah najbolj prizadete in so izgubile bodisi svoje najbližje bodisi večino svojega premoženja. Med drugim je obiskal očeta samohranilca Igorja Slabeta, ki je ostal brez stanovanja, in štirčlansko družino Bradeško, ki je skoraj izgubila hišo. Družina zaenkrat prenočuje pri sorodnikih, želi pa si, da bi kmalu dobila novo stanovanje, ki bi bilo v Železnikih, kjer imata starša delo, otroka pa šolo. »Krajevna skupnost Železniki nam je že našla prazno stanovanje na Češnjici,« je dejala Irena Bradeško, ki je bila ganjena ob veliki pomoči in moralni podpori, ki so jo izkazali mnogi. »Ogromno pomeni že to, da veš, da nisi sam v tej nesreči,« je poudarila.

V Železnikih se bo življenje počasi vrnilo v ustaljene tire. V ponedeljek bo začela delovati šola in ponovno bo steklo delo v podjetju Domek. V župnišču pa bodo uredili začasni zdravstveni dom. (STA)

Štipendije sklada »D. SARDOČ«

Upravni odbor Sklada »D. Sardoč« - Onlus razpisuje natečaj za dodelitev sledečih štipendij:

- pet štipendij v znesku osemsto euro, za učence Državne dvojezične osnovne šole v Špetru. Prošnji mora biti priložen družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- šest štipendij v znesku tisoč petsto euro za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z učnim načrtom in izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- štipendijo v znesku tri tisoč euro, za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe prosilcev na osnovi 5. člena statuta sklada. Štipendije bodo dodeljene do 30. novembra 2007. Vse potrebne informacije lahko dobite na spletni strani www.skladsardoc.it in pri naslednjih članih odbora: Boris Peric (048132545), Zdravko Custrin (0432707408), Karlo Černic (048178100) in Mariža Škerk (3356553150). Zainteresirani naj dostavijo prošnje do 31. oktobra 2007 v zaprti ovojnici na sledeči naslov: SKLAD – FONDAZIONE D. SARDOČ C/O Studio Legale – Odvetniška pisarna S.ANZIN, ulica Diaz št. 11, 34170 Gorica.

POGOVOR - Dr. Tanja Mermolja je bila v času NOB bolničarka v Bolnici Franji

Franja mora spet vstati in mladim pričati o pravičnem boju

»Tam se je porajalo tovarštvo, krepila sta se naše znanje in želja po svobodi«

Spomenik humanosti, tovarštva in narodnega ponosa. Spomenik, ki je naletel na nemajhno občudovanje in globoko spoštovanje tudi med tujci, ki so se kot turisti mudili na Cerkljanskem. To je bila legendarna partizanska bolnica Franja. Žal pravimo bila, kajti pobesnele naravne sile so uspelo uničiti to, kar ni uspelo onesposobiti krutemu sovražniku. Ko je v torek v javnost pronicnila vest, da je neurje s podivjano vodo odneslo barake in naprave muzeja v naravi, je zavlada globoka žalost, obenem pa upanje, da je vodna ujma vendarle prizanesla objektu. Že naslednji dan pa se je pokazala pretresljiva slika v vseh njenih grozljivih odtenkih. Bolnice Franje zares ni več. Marsikomu se je ob bridki novici orosilo oko, saj sta objekt in njegova neprecenljiva vloga med svobodomiselnimi ljudmi dobila pomen, ki so ga deležne le redke zanimivosti.

Dogodek je posebno globoko prizadel ljudi, ki so bolnico Franjo neposredno spoznali v krutih letih druge svetovne vojne, pa naj gre za ranjence, varovalno enoto ali za zdravstveno osebje. Na njenem domu v Gorici smo obiskali dr. Tanjo Mermolja, ki je kot mlada bolničarka preživela več mesecev v tem edinstvenem zdravstvenem objektu.

Gospa Tanja, kako in kdaj ste prišla v bolnico Franjo?

Na začetku vojne sem študirala medicino v Milanu. Opravila sem dva letnika. Med obiskom doma v Gorici oktobra 1942, sem bila zaradi simpatiziranja z nastajajočo OF aretirana in sem več kot leto dni preživela v raznih zaporih po Italiji. Iz zapora v Arezzu me niso izpustili niti po padcu Italije. Izpuščena sem bila šele novembra 1943 in sem se po povratku domov takoj vključila v partizansko gibanje. Januarja 1944 sem bila na tečaju v Cerknem in doživela zloglasni nemški napad. Kot študentko medicine so me najprej marca 1944 vključili med osebje bolnice Pavla, kjer sem ostala do julija. Po močni nemški hajki in prenosu ranjencev na varno, sem bila dodeljena bolnici Franji. Tam sem ostala več kot štiri mesece.

Kakšne so bile v Franji Vaše naloge?

Morali smo se ubadati z maršcem. Glavna naša skrb pa je bila seveda negovati ranjence in bolnike, ki jih

Dr. Tanja Mermolja je bila kot bivša pripadnica NOB in bolničarka v Franji zelo prizadeta ob vesti, da je spomenik uničila naravna katastrofa

VIP

je bilo v bolnici vedno precej. Razkuževali in obvezovali smo rane, asistirati pa smo tudi pri težjih operacijskih posegih in amputacijah. Prekuhivali smo tudi obleke borcev, v katerih so se razpasle uši in drugi mrčes. Če se je pokazala potreba, smo pomagali tudi pri prenosu ranjencev. Ko sem bila jaz tam, je bil glavni zdravnik dr. Podkoritnik, ki smo mu ljubkovalno pravili tudi dr. Očka. Za posebne posege, so od zunaj prihajali tudi drugi zdravniki. Spoznala sem tudi dr. Franjo Bojc-Bidovec, s katero sem ohranila prijateljske odnose tudi kasneje. Bolničarke smo bile tri, poleg nas pa še dva bolničarja. Ranjenci so prihajali od vsepovsod. Največ je seveda bilo slovenskih partizanov, kar precej pa tudi italijanskih Garibaldincev. Niso bili redki niti Rusi in Poljaki, ki so iz nemškega ujetništva pribežali k partizanom. Nekaj je bilo tudi ameriških pilotov letal, ki jih je med bombardiranji sklatila nemška protiletalska obramba. Govori se, da je skozi to bolnico šlo kakih tisoč ranjencev. Nekaj jih je žal tam tudi umrlo.

Znano je, da je bolnica uspešno

delovala ob strogi konspiraciji

Res je. Tako pomemben objekt mora ostati skrit očem sovražnika, ki je sicer slutil, da se na Cerkljanskem nahaja skrita bolnica, ni je pa uspel nikoli izslediti. Ljudje, ki so poznali ta kraj in kaj se skriva v tesni soteski Pasice, so bili izredno zanesljivi. Prihod k barakam je bil mogoč samo s pomočjo dviznih mostov, v bolnici pa smo strogo pazili, da v potok ni padla kaka obveza ali predmet, ki bi dal slutiti, da je v soteski zdravstveni objekt. Živeli smo v stalnem strahu, da nas sovražnik odkrije, a s časom se na vse to navadiš, tako da bojzani niti ne občutiš več. Od časa do časa so lažje ranjence nosači odnašali peš vse do osvobojenega ozemlja v Beli krajini, odkoder so jih zahodni zavezniki z letali prevažali v Bari.

Kaj Vam je pomenila izkušnja iz partizanskih bolnišnic za Vaše poznejše profesionalno delo?

Ta izkušnja mi je pomenila zelo veliko. Ker dela v tistih zasilnih razmerah ni nikoli zmanjkalo, smo se bolničarke naučile vsega, kar pride v poštev pri zdravstveni stroki, od razkuževanja

prask, pa do upravljanja z rentgenskimi napravami in pomoči pri najtežjih operacijah. Ni manjkalo niti zdravljenja in ruvanja obolelih zob. V Italiji začeti študij medicine, sem končala šele po vojni v Ljubljani.

Tega objekta zdaj ni več. Kako ste sprejela to novico?

Vest o uničenju bolnice Franje me je zelo prizadela. Kar nisem mogla verjeti, da se je to res zgodilo. Čeprav je od mojega bivanja v tisti globači pri Cerknem minilo že več kot šest desetletij, me na tisti kraj vežejo lepi spomini. Tam se je porajalo tovarštvo, tam se je okrepila želja po svobodi in tam se je konec koncev oblikovalo tudi strokovno znanje nas vseh, ki smo se zapisali medicini. Z veseljem pa sem sprejela novico, da je slovenska vlada obljubila čimprejše popravilo objekta in da je naš dnevnik dal pobudo za nabiranje namenskih prispevkov. Bolnica Franja mora ponovno vstati in tudi mlajšim generacijam posredovati nedvoumno sporočilo o pravičnem boju njihovih dedov za zlom črnih sil, ki so hotele zavladata svetu. (VIP)

TIGR - Slovo

Umrli je Ciril Pelicon

TIGROVEC IN PARTIZAN CIRIL PELICON

KOPER - Po težki in hudi bolezni je v petek, v 83. letu starosti umrl tigrovec in primorski partizan Ciril Pelicon. Novico je sporočil tajnik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, Lucijan Pelicon, saj je bil pokojnik tudi pobudnik ustanovitve tega društva. Leta 2003 je v ediciji Spomini borcev v Kopru izšla knjiga Peliconovih spominov na obdobje druge svetovne vojne z naslovom Po Vojkovih poteh - Spomini kurirja Rada.

Ciril Pelicon se je rodil 12. avgusta leta 1925 v Lozicah pri Ajdovščini. Leta 1941 je kot mladostnik pristopil k rodoljubni revolucionarni organizaciji TIGR, ki se je z orožjem uprla raznarodovalnemu nasilju. Spomladi 1942 se je Pelicon pridružil partizanom in se vključil v Vojkov vod Zgornje vipavske čete, legendarno enoto Janka Premrla Vojka. Kot eden najmlajših članov se je boril v raznih enotah na Primorskem, bil ranjen in sodeloval pri osvoboditvi Trsta. Bil je nosilec partizanske spomenice 1941 in prejemnik številnih odlikovanj za hrabrost ter zasluge za narod. Po vojaški akademiji v Beogradu je po vojni služboval kot častnik v različnih enotah JLA, leta 1956 pa se je demobiliziral, si ustvaril družino in diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani. Leta 1982 se je upokojil.

Na jesen življenja se je želel oddolžiti tudi v krivično pozabo potisnjeni uporniški organizaciji primorskih rodoljubov TIGR ter je 21. maja leta 1994 s somišljeniki ustanovil Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske. (STA)

VICENZA - Okrogla miza fundacije Cuoa v okviru dvodnevnega seminarja za podjetnike

Kako približati italijanske gospodarstvenike Sloveniji v času njene popolne integracije v evropski prostor

VICENZA – Kako približati Slovenijo italijanskim gospodarskim krogom in jih opozoriti na možnosti, ki jih Slovenija nudi na področjih investicij, skupnega vlaganja in skupnih pobud. To je bila tema zelo dobro obiskane okrogle mize, ki jo je v petek zvečer v kraju Altavilla Vicentina, v prestižnih prostorih fundacije CUOA, ki že desetletja skrbi za izobraževanje podjetnikov in menedžerjev, organiziralo združenje Nordesteuropa.it. Okrogla miza je potekala v okviru dvodnevnega seminarja, ki ga je včeraj sklenil podtajnik v predsedstvu vlade Enrico Letta, namenjena pa je bila razvoju severovzhodne italije; med organizatorji so tudi zveze industrijcev Furlanije Julijske ktrajine, Veneta in Tridentinske, kar po svoje jamči o kakovosti pobude.

Namen petkove okrogle mize, ki jo je povezoval Bojan Brezigar, je bil seznanitev udeležencev, kakoh 150 do 200 mladih in menedžerjev pretežno iz

Veneta, z gospodarstvom v Sloveniji. To delo je izvrstno opravil minister za načrtovanje in razvoj Žiga Turk, ki je spregovoril o sedanjih gospodarskih trendih in je razvojne načrte predstavil kot optimizacijo obstoječega, tehnološke inovacije in boljše infrastrukture. Glede na zelo nizko stopnjo brezposelnosti je namreč Turk opozoril na prizadevanja za prestrukturiranje, torej za ustvarjanje delovnih mest višje kakovosti, kar bi izboljšalo že itak dobre gospodarske pokazatelje. Opozoril je, da je osrednja Slovenija, torej Ljubljana z okolico, po kazateljih bogatejša od avstrijskih dežel Koroške in Štajerske in primerljiva s Furlanijo Julijsko krajino, sedaj pa so v teku prizadevanja, da bi stanje izboljšali v vsej državi. Opozoril je na devet ekonomskih con, ki jih načrtujejo in kjer bodo razvili razne dejavnosti, pri katerih obstajajo možnosti italijanskih investicij, poudaril je, da v Sloveniji dobro pozna trg jugovzhodne Evrope ter obvla-

dajo jezike, ki jih tam govorijo, kar daje možnost skupnih posegov, omenil pa je tudi, da namerava Slovenija investirati 4 milijarde evrov v turizem in da so na tem področju italijanska vlaganja dobrodošla. Seveda je pri tem izključil tradicionalne delokalizacije proizvodnih objektov, kajti slovenski standardi ne omogočajo velike rentabilnosti takih pobud, obstajajo pa tudi težave z delovno silo. Slovenija se torej odloča za kvaliteto, ob tem pa je njena velika prednost v dejstvu, da se v Sloveniji srečujeta dva velika evropska koridorja, koristor št. 5, ki povezuje Lizbono s Kijevom, in koridor št. 10, ki povezuje Hamburg z Istanbulom.

K vsemu temu razvoju bistveno prispeva mlada generacija, ki je zrasla v času velikih sprememb, se ustrezno izobrazila ter razmišlja zelo moderno in odprto; tu je opozoril, da je bil na znanstvenih področjih izobraževalni sistem dober že pred osamosvojitvijo in da sta bili tudi pravna in ekonom-

ska stroka dovolj fleksibilni, da sta se takoj prilagodili tržnim zakonitostim. Skratka, minister Turk je dinamično gospodarstvo predstavil kor dinamični in prožni motor, ki državi omogoča vzpon med najboljše v Evropski uniji.

Njegova izvajanja so dopolnili trije referati.

Članica uprave Gorenja Mirjana Dimc Perko je predstavila dejavnost holdinga, ki je v Italiji skoraj nepoznan, dejansko pa predstavlja že približno 5 odstotkov evropskega trga bele tehnike, ter poudarila predvsem inovacije v dizajnu, kjer je izpostavila sodelovanje z znanim italijanskim oblikovalcem Pininfarino.

Predsednik družbe KB1909 Boris Peric je predstavil finančno družbo slovenske manjšine kot čezmejni dejavnik, ki se učinkovito vključuje v gospodarstvo na obeh straneh meje in razvija svoje dejavnosti tako v Sloveniji kot v Furlaniji Julijski krajini na številnih področjih ter potrdil, da družba vsto-

pa na ljubljansko borzo.

Direktor slovenske Javne agencije za podjetništvo in tuje investicije Peter Ješovnik pa je podal pregled stanja tujih investicij v Sloveniji, pri čemer je opozoril na skromni delež italijanskih investorjev, udeležencem pa je postregel tudi z osnovnimi makroekonomskimi podatki o slovenskem gospodarstvu.

Gostitelj, predsednik fundacije ACOA Vittorio Mincato je ob koncu ugotovil, da je bilo zgrešeno, da je Italija zanemarjala tako pomembno in tako perspektivno sosedo, kot je Slovenija in se je vprašal, kako je bilo to mogoče. Če so pred leti za to lahko obstajali politični razlogi jih sedaj, s popolno integracijo Slovenije v evropski prostor, zagotovo ni več. Zato je tudi poudaril korist srečanja, ki je zbližalo slovenske in italijanske podjetnike in bi lahko prispevalo k temu, da bi bilo italijansko gospodarstvo bolj prisotno v Sloveniji.

BAZOVICA - Množična udeležba na včerajšnji popoldanski otvoritvi

Kdor čaka dočaka... Bazovci imajo nov športni center

Predsednik Mirjan Žagar: »Za samostojno upravljanje bosta potrebna trdo delo in visoka podjetnost«

V Bazovici je bilo včeraj popoldne res prijetno. Sončno vreme je na otvoritev novega športnega centra Zarje privabilo okrog štiristo ljudi, ki so napolnili udobno pokrito tribuno. Prisotni so bili res vsi: nogometaši, lokostrelci, balinarji, otroci, starši, vaščani ter prebivalci okoliških vasi, trenerji, predsedniki ostalih športnih in kulturnih društev, pevke in pevci, godbeniki ter narodne noše (tudi letošnji par Kraške ohceti Jana in Tom).

Pred uradnim delom je novi športni objekt blagoslovil domači župnik Žarko Škerl, pred vhodom pa sta belo-rdeči (barve bazovske Zarje) trak skupaj prestrigla predsednik društva Mirjan Žagar in tržaški župan Roberto Dipiazza. Uradni del se je odvijal na travnati površini nogometnega pravokotnika. Nastopili so godba na pihala s Proseka, mešani pevski zbor Lipa pod taktirko Tamare Ražem, moška vokalna skupina Lipa pod taktirko Ksenje Brass ter otroški pevski zbor Slomšek pod vodstvom Lucije Čač (pevovodkinja Zdenka Križmančič je bila tokrat odsotna). Uradna govornika sta bila predsednik Zarje Mirjan Žagar in predsednik jusarjev Marko Arduini. Oba sta na isti valovni dolžini poudarila pomembnost športnega centra in hkrati pozvala, da Bazovce sedaj čaka nov izziv: upravljanje športnega centra. »Za samostojno upravljanje bosta potrebna trdo delo in visoka podjetnost,« meni Žagar, ki bi rad videl, da bi se za to angažirali predvsem mladi. Oba sta se zahvalila vsem ustanovam (v prvi vrsti Občini Trst in Deželi), sponzorjem in dobrotnikom, ki so pripomogli, »da smo lahko po devetih letih odprli športni center,« je zaključil Žagar, ki je omenil tudi prostovoljno delo zvestih odbornikov in vaščanov. Sledili so posegi predstavnikov javnih oblasti in športnih ustanov: župan Roberto Dipiazza, deželni svetniki Tamara Blažina, Igor Dolenc in Igor Kocijancič, predstavnika pokrajine Zoran Sosič in Boris Pangerc, Igor Gabrovec (SKGZ) ter Jure Kufersin (ZSSDI) in Stelio Borri (CONI). Pisne čestitke pa sta poslala vladni podtajnik Miloš Budin in predsednik deželne vlade Riccardo Illy. Na koncu so nastopili se akrobati skupine Cheerdance Millenium. Največji aplavz pa so poželi bazovski otroci, ki so spustili v zrak belo-rdeče balončke. (jng)

Novi športni objekt v Bazovici nudi velike možnosti, ob včerajšnjem odprtju pa je med udeleženci vladalo očitno zadovoljstvo. Na fotografiji med rezanjem traku Mirjan Žagar, Boris Pangerc in Roberto Dipiazza

KROMA

ZAHODNI KRAS - Po torkovem srečanju v Domu Alberta Sirka

Nabrežina »dvorci« Križanom

Pozivu župana Giorgia Reta se je včeraj pridružil še vodja leve sredine Massimo Veronese - Vaška skupnost zelo previdna

Če vam ni prav v tržaški občini, pristopite k nam v Devin-Nabrežino, kjer se dobrodošli. Dan po torkovi skupščini v Domu Alberta Sirka (**foto Kroma**) je Križane povabil k sebi nabrežinski župan Giorgio Ret, včeraj pa je podobno misel izrazil Massimo Veronese, vodja leve sredine v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu. Oba menita, da bi Križ lahko pristopil v Devin-Nabrežino, čeprav je resnici na ljubo v tork v Sirkovi dvorani tekla beseda predvsem o predlogu za ustanovitev nove kraške občine. O tem vprašanju bo tekla beseda v tork v ezulskem naselju v Križu (ob 20.30 v tamkajšnji župnski dvorani).

Veronese v izjavi za javnost ugotavlja, da je bilo na srečanju v Križu slišati tudi predlog za vključitev »tržaškega« dela Križa (območje vasi je razdeljeno na občine Trst, Nabrežina in Zgonik) v nabrežinsko občino. Ta predlog se mu zdi resen in utemeljen, saj med Nabrežino in Križem obstaja ozemeljska, družbena in človeška kontinuiteta. »Priključitev nabrežinski občini bi omogočila Križu, da se otrese obrobne stanja, ki ga doživlja v sklopu tržaške

uprave«, je prepričan Veronese.

Predstavniki devinsko-nabrežinske leve sredine meni, da je koordinator referendumske pobude Dario Vremec v Križu uravnovešeno predstavil svoja stališča. Priključitev vasi k Devinu-Nabrežini naj bi Vremec označil kot logično potezo. Podobno se je izrazil tudi nabrežinski župan Ret in Veronese se pridružuje njegovim besedam in njegovemu apelu Križanom.

»O usodi Križa pa morajo seveda imeti zadnjo in odločilno besedo domačini, kar velja tudi za morebitni ljudski referendum. Kar se nas tiče bomo popolnoma spoštovali to avtonomijo odločanja in se bomo vzdržali vsakršnih političnih pritiskov in vpletanj v kriško stvarnost. Če se bodo Križanke in Križani opredelili za priključitev Devinu-Nabrežini, so že sedaj vsekakor dobrodošli«, zaključuje Veronese svoje javno sporočilo.

To ni prvič, da se v Križu govori tako o možnosti samostojne kraške občine, kot tudi o priključitvi k Devinu-Nabrežini. Vas je - kot znano - razdeljena na ozemlje Trsta, Nabrežine in Zgonika, kar ustvarja težave, a tudi ugodnosti prebivalstvu.

Prav zaradi tega, ker so vsi priključitveni (ali odcepitveni) načrti doslej ostali le pri besedah, so Križani precej ravnodušni nad temi zadevami, kot dokazuje zelo kratka razprava na torkovem srečanju v Sirkovem domu. Tudi zaradi tega se je vaška skupnost v zadnjih desetletjih raje angažirala na področju kulture (SKD Vesna), športa (Vesna in Mladina) in v zadnjem letih tudi gospodarstva (Združenje za Križ), v vasi pa nastaja Ribiški muzej.

Kar zadeva odnose med Križem in Občino Devin-Nabrežina velja spomniti na dogajanja izpred dvajsetih let. Takratni tržaški demokristjanski župan Franco Richetti je ob vходу v vas na pokrajinski cesti (smer Prosek) postavil cestno tablo le v italijanščini, Križani so protestirali, a zaman. Nekaj metrov stran se pokrajinska cesta priključi na ozemlje Devina-Nabrežine, ki je na prošnjo kriške skupnosti (župan je bil takrat Bojan Brezigar) postavila dvojezično tablo.

Tržaška desnica je nekaj dni protestirala, Richetti je previdno molčal, »nabrežinska« dvojezična tabla ob vходу v Križ pa stoji še danes...

SIMPOZIJ KOLEGIJA IPASVI - Kako ukrepati v brezizhodnem zdravstvenem stanju?

Bolnikove želje in izbire v zaključni fazi življenja

Razprava o sprejemanju ali zavračanju smrti, o evtanaziji in bioetičnih dilemah

»Težave v končni fazi življenja: vse-mogoči zdravniški posegi in terapije, samo-odločba in evtanazija« je bil naslov včerajš-njega, celodnevne simpozija, ki ga je v ki-nodvorani Ariston oziroma na sedežu me-dicinske fakultete tržaške univerze priredil deželni kolegij bolničarjev Ipasvi. Javno omizje, ki je bilo namenjeno v prvi vrsti študentom medicinskih ved in bolničarjem (-v sklopu deželnih izpopolnjevalnih tečajev s krediti ECM), je želelo predstaviti različ-na argumentirana stališča o brezizhodnem zdravstvenem stanju in ključnih izbirah, ki jih racionalno ali emotivno naredi bolnik.

»Tema je izredno aktualna, vendar žal še vedno premalo poznana. Mnjenja so si znotraj naše družbe precej nasprotujoča, pravzaprav si lahko upam trditi, da so v prvi vrsti zmedena: kaj je prav in kaj ni, kje je meja med dobrim in zlim, ko govorimo o zdravju oziroma o bolezni osebe. Seveda obstaja vrsta interpretacij, današnje sreča-nje želi torej predstaviti vrsto pogledov na stanje, omejitve in pravice človeka pred to-vrstnimi življenjskimi izbirami,« nam je po-vedala prirediteljica simpozija Lorella Buc-ci. Opozorila pa je na ključno napako, ki jo vsi prevečkrat zagrešijo, to je, da bolnika premalo poslušajo.

Dopoldanski program je uvedel pos-netek poslednjega intervjuja z novinarjem Tizianom Terzanijem, ki je večji del svo-jega življenja preživel na azijskih bojiščih, nazadnje pa se sam spopadel z neozdrav-ljivim rakom. Stoično se je po vsakovrstnih zdravstvenih terapijah odločil, da bo z njim sobival v harmoniji in ravnovesju, dokler ne bo napočila smrt. Terzanijeva izbira je izzvala razmišljanje prof. Viafore o bolezi-ni, življenju in smrti danes. Razvila se je na-to razprava z docenti, pravniki in razisko-valci o etičnih in pravnih pomislekih (na podlagi izkušenj v deželah, kjer je evtana-zija že pravno dovoljena), o sicer še ved-no tabu tematiki smrti, o njenem zavrača-nju s terapijami oz. o njenem sprejemanju kot odrešitev muk, o preizkušnji bolnika v brezizhodnem zdravstvenem stanju, o trpljenju-usmiljenju njegovih domačih, o bioetičnih in deontoloških dilemah. Pri ak-tivni, prostovoljni evtanaziji se je razpra-va nekoliko dlje zaustavila, saj so govorni-ki sprožili vprašanje pravice oz. dolžnosti smrti: kdo si jo namreč želi, umirajoči bol-nik ali tisti, ki so mu ob strani oz. širše gle-dano, družba in kakšna je pri tem vloga bolničarja oz. zdravnika.

Z branjem pričevanj sta jutranji del simpozija obogatili tudi igralki Lara Komar in Nikla Petruška Panizon, v popoldanskih urah pa je bila ob predvajanju filmskih pos-netkov na programu debata. (sas)

Včerajšnjega simpozija v dvorani Ariston se je udeležilo veliko število študentov

KROMA

LAZARET - Včeraj deželno nagrajevanje Naravoslovne olimpijade

Med najuspešnejšimi tekmovalci je tudi Darma Milič z zavoda Stefan

Darma Milič (desno) prejema priznanje in nagrado za visoko uvrstitev na Naravoslovni olimpijadi

KROMA

V prostorih vojaške logistične baze pri Lazaretu je včeraj dopoldne potekala prijetna slovesnost, na kate-ri so podelili priznanja tistim dijakom višjih srednjih šol iz Furlanije Julijske krajine, ki so se na nedavnem dežel-nem tekmovanju za Naravoslovno olimpijado najbolje uvrstili. Med temi je bila tudi dijakinja četrtega razreda oddelka za kemijsko biološke tehnike Poklicnega zavoda Jožefa Stefana iz Trsta Darma Milič. ki se je na pomladnem tekmovanju uvrstila na osmo mesto v deželnem merilu, obenem pa je bila tudi najvišje uvrščena dijakinja kakega poklicnega zavoda (prvih sedem je pripadalo edinole licejem). Darma je prišla na prizorišče nagra-jevanja v spremstvu prof. Sare Čok, priznanje v obliki potrdila in knjižne-ga daru, ki ga je dal na razpolago mi-ramarski morski rezervat (slednji je podelil knjige tako nagrajencem kot njihovim šolam), pa je prejela iz rok Elide Catalfamo, predsednice deželne sekcije Vsedržavnega združenja učite-ljev naravoslovja (ANISN), ki vsako le-to prireja Naravoslovno olimpijado in ki je eno redkih združenj, ki najbolj-šim dijakom podeljuje tudi pomemb-ne nagrade, kot so npr. mikroskopi.

Navzoče je po uvodnem pozdra-vu poveljnika baze in predstavnika Ob-čine Milje nagovoril pokrajinski odbor-nik za javna dela Mauro Tommasini, ki

je opozoril, kako je ravno pred 150 le-ti avstrijska vojaška ladja Novara prav od tam odpulila na znanstveno razisko-valno potovanje, kar je odbornik pove-zal s pravilnostjo, da nagrajevanje po-teka prav pri Lazaretu. Namestnica rav-natelja deželnega odborništva za delo, usposabljanje, univerzo in raziskovanje Loredana Catalfamo pa je opozorila, kako je Dežela večje število prekernih delovnih mest spremenila v stalna mesta, spomnila pa je tudi na podpo-ro, ki jo deželna uprava daje ženskam, ki se vpisujejo na znanstvene fakulte-te. Pozdravila je tudi podravnateljica li-ceja Galilei, na katerem je potekalo tek-movanje.

Deželna predsednica združenja ANISN Elide Catalfamo je ob tej priložnosti tudi nanizala nekaj podatkov o letošnji izdaji Naravoslovne olimpi-jade. Sodelovalo je 345 šol iz vse Itali-je, tekmovanja pa se je udeležilo približ-no 17.250 dijakov, ki jim je sledilo 690 profesorjev. Vsedržavno tekmovanje je potekalo v Bologni in tudi tokrat je ena od zmag šla v FJK, saj je v kategoriji tri-enija zmagala dijakinja liceja Marinel-li iz Vidma Valentina Daprat. Drugače se je zanimanje za Naravoslovno olim-pijado v FJK povečalo: če je k lanskim iz-vedbi pristopilo enajst šol, jih je bilo le-tos šestnajst. S prihodnjim letom pa se bo mogoče udeležiti tudi mednarodne izvedbe Naravoslovne olimpijade.

JUTRI - V Miljah

Pravica do imena in priimka

Jutri, 24. septembra, bo ob 18.uri v prostorih občinske knjižni-ce E.Guglia v Miljah (Trg Republike, 4) predstavitev najnovejše publikaci-je na področju uveljavljanja sloven-skega jezika z naslovom Pravica do imena in priimka, ki jo je izdala SKGZ v sklopu projekta pravnega urada. Brošuro je uredila absolvent-ka na pravni fakulteti v Trstu Mar-jetica Možina, ki bo knjigo predsta-vila skupaj z deželnim tajnikom SKGZ Igorjem Gabrovcem. Predsta-vitev brošure prireja SKGZ v sode-lovanju z Društvom Slovencev milj-ske občine in občinsko knjižnico.

V zadnjem času z veseljem ugotavljamo, da se čedalje več pri-padnikov slovenske manjšine v Ita-liji odloča za ponovno pridobitev iz-vornega priimka ali za pridobitev slo-venske oblike imena. Po odobritvi za-ščitnega zakona je tudi postopek mnogo enostavnejši, obenem pa za-kon določa, da je brezplačen. Priroč-nik SKGZ je nastal z namenom, da strnjeno povzame osnove pravnih vi-rov, ki zagotavljajo vsakemu držav-ljanu neodtujljivo pravico do svoje-ga imena in priimka v izvorni obliki kot tudi nudi pregled nad zakonski-mi določili, ki urejajo postopke za udejanjenje te pravice in ponazarja potek postopkov s praktičnimi na-potki in primeri. Brošura v formatu A5 obsega 26 strani, ki jih polnijo nadvse uporabne informacije, pa tu-di pričevanja vidnih pripadnikov na-še skupnosti, ki so se v minulih letih že odločili za spremembo priimka. Resno vsebino hudomušno dopol-njujejo vinjete skupine Vile&Vampi.

Brošura je izšla v začetni nakla-di 2000 izvodov, ki jih SKGZ deli brezplačno.

OBALA Nezakonito upravljanje privezov za čolne

Agenti pomorskega in letal-skega oddelka tržaške finančne straže so v okviru kontrole dežel-nega obalnega pasu prišli na sled družbama, ki sta delovali v sek-torju remonta oz. vzdrževanja plovil in ki sta nezakonito že več let urejali turistični pristan s pri-vezi za čolne. Pristojni agenti so prešteli 41 privezov, vsak je imel tudi svoj mostič, lastniki plovil pa so za privez morali odšteti 1200 evrov letno. Družbi sta sicer ime-li dovoljenje za upravljanje obal-nega pasu, v katerem pa je bil čol-nom dovoljen le postanek za re-mont, za višji zaslužek pa sta se lotili drugačnega posla, za kate-rega nista seveda imeli dovoljenja.

Družbi bosta morali sedaj poravnati slane račune s pristani-ško upravo (več deset tisoč ev-rov), plačati globo in na svojem obalnem pasu ponovno urediti samo remizo.

BAZOVICA - V pekarni Marc na »Korzu«

Požar so pogasili peki Peter, Paolo in Piero

Mnogi Bazovci so se včeraj zjutraj (okrog desete ure) spraševali, kam drvi-jo gasilci. Namenjeni so bili v pekarno Marc (last družine Marc - Tognetti) na »Korzu« - kot pravijo v Bazovici glavni ulici Gruden - kjer so ognjeni zublji uni-

čili peč. »Gasilci so prišli, ko so naši pe-ki in slaščičarji (Peter, Paolo in Piero) že pogasili ogenj,« je povedala Magda Marc, ki je še dodala: »na srečo se ni nih-če poškodoval. Škode pa je za približno dvajset tisoč evrov.« (jng)

NABREŽINA - Veliko ljudi na predstavitvi knjige Alenke Rebula

Blagor ženskam je knjiga za življenje

Izredno lepo napisana knjiga je izšla pri Založništvu tržaškega tiska

Predstavitve knjig običajno ne privabljajo velikih množic, najnovejša knjiga Alenke Rebula pa predstavlja razveseljivo izjemo. V nabrežinski dvorani kulturnega društva Igo Gruden so bili v četrtek prav vsi stoli zasedeni, marsikdo pa je moral predstaviti slediti stoje. Ob koncu se je pred pisateljico vila dolga vrsta ljudi in čakala na avtogram: Blagor ženskam, naslov njene najnovejše knjige, je bil očitno za marsikoga zanimiv in vabljiv.

O knjigi Blagor ženskam je baje težko govoriti. Tako vsaj trdi avtorica, profesorica na slovenskih višjih šolah v Trstu, sicer pa tudi diplomirana filozofinja, pesnica, predavateljica na raznih simpozijih in dolgoletna organizatorica delavnic za osebno rast. Zato pa so vsi, ki so v četrtek spregovorili o njej, podčrtali predvsem dejstvo, da je Blagor ženskam »knjiga za življenje«, učbenik, ki odpira marsikatero vprašanje, te vodi za roko skozi velike probleme in vsebine, koristen tekst za vsakogar, ki želi kaj narediti za svojo osebno rast. To so podčrtale predstavnice vseh ustanov, ki so sodelovale pri organizaciji četrtkovskega večera (domače društvo Igo Gruden, šempoljsko SKD Vigred, Združenje kmečких in podeželskih žena). Podobnega mnenja so bili tudi tisti, ki so sodelovali pri knjigi, na primer urednica Martina Kafol in ilustratorica Jasna Merku. V tako »rožnato obarvanem« večeru, je bilo slišati tudi nekaj moških glasov: Ace Mermolja, urednik Založništva tržaškega tiska, ki je knjigo izdalo, je pojasnil, da ne gre za knjigo, ki bi bila moškimi prepovedana: kdor se bo »odprl«, prepustil branju, mu bo knjiga lahko v pomoč. Izpostavil je tudi estetsko, literarno plat knjige: pri nas nismo že dolgo izdali tako lepo napisane knjige, je še dejal Mermolja, medtem ko gre zasluga za lepo oblikovanje (v vijoličastih odtentkih) Radu Jagodicu od Studia Link.

Izrečene ocene so avtorico seveda razveselile, še najbolj dejstvo, da so tisti, ki so spregovorili pred njo, »začutili ljubezen, ki je v knjigi«. Kajti Alenka Rebula je prepričana, da je najvažnejše sporočilo njene knjige ravno v ljubezni: v ljubezni do sebe, ki je najtežje dosegljiva. Posebno ženske se nimajo rade, je dejala avtorica, in le redke so sposobne čutiti ljubezen do sebe: to čustvo nam je verjetno prirojeno, a se neke izgubi in le s spoznavan-

Avtorica Alenka Rebula je prepričana, da je najvažnejše sporočilo njene knjige v ljubezni do sebe, ki je najtežje dosegljiva

KROMA

njem svoje notranjosti ga lahko poskusimo ponovno pridobiti. Številnim poslušalcem je prebrala nekatere svoje tekste, na primer neke vrste laično molitev (»ljubezen ni verski pojem, ampak

človeški«), ki jo je pred leti napisala za udeleženke svojih seminarjev: varuj me ljubezen moja, nikoli te nočem zapustiti, ali poetične besede, ki so dale naslov knjigi: blagor ženskam, ki znajo hoditi kot vile ...

Ženski večer v Grudnovi dvorani je obogatil tudi nastop plesne skupine Mosp pod vodstvom Raffaele Petronio ter kantavtorice Lare Puntar in kitarista Daria Vivianija.

Poljanka Dolhar

MILJE - Včeraj začetek ciklusa predavanj

Kako poskrbeti za povratak prestopnikov v normalno družbo

Včeraj dopoldne se je v Miljah začel ciklus predavanj o ponovni vključitvi v družbo storilcev manjših kaznivih dejanj. Srečanja, ki bodo še naslednje štiri sobote na sporedu izmenično v Miljah in Boljuncu, prirejajo Tržaško sodišče ter pristojni odborništvu občin Dolina in Milje, ki ju vodita Maurizio Sigoni in Kristina Tul.

Včerajšnje predavanje je bilo posvečeno t.i. popravljalnemu pravu (giustizia riparativa). Obstoječa zakonodaja namreč predvideva, da morajo državne institucije poskrbeti, da se storilci kaznivih dejanj znova vključijo v družbo. S storitvijo kaznivega dejanja je bil dejansko prekršen državljanski dogovor. Ponovna vključitev storilcev v družbo pa je mogoča le v primeru, da se ti začno zavedati lastnih napak. Hkrati pa morajo tudi žrtve dobiti ustrezno povračilo, ki seveda ni samo denarno, saj mora država zagotoviti, da zadosti njihovi želji po pravčnosti.

Predavatelj in slušatelj sta uvodoma pozdravila Anna Maria Carli, predstojnica socialne službe občin Dolina in Milje, ter miljski župan Nerio Nesladek. Okroglo mizo je moderirala Graziella Palazzolo, oblikovala pa sta jo Claudia Mazzucato, predavateljica kazenskega prava na katoliški univerzi v Milanu, in predsednik Nadzornega sodišča v Trstu Nunzio Sarpietro.

Graziella Palazzolo je v začetku svojega krajšega posega poudarila, da je namen takih in podobnih srečanj, da se v družbi razširi kultura pravčnosti. Potrebno je namreč, da si državne institucije prevzamejo skrb za ponovno vključitev v družbo žrtev, pa tudi storilcev kaznivih dejanj.

Claudia Mazzucato je strokovnjak za popravljalno pravo in kazensko posredovanje. Svoj poseg je začela s trditvijo, da je o popravljalnemu pravu mogoče govoriti le, če je storilec kaznivega dejanja pripravljen pokasati se svojega početja in si prizadevati za poravnano krivice, ki jo je povzročil. Težko je definirati, kaj pomeni pravica. Vsakdo od nas zagotovo ve, kaj je krivica, saj jo je večkrat občutil. Bistvo popravljalnega prava je, da žrtev kaznivega dejanja občuti pravico. Tradicionalna oblika kazni je seveda uporaba sile, tudi fizične. Taka kazen pa je pasivna, saj storilcu kaznivega dejanja le odvzame svobodo. Pravo, kakršnega poznamo danes, temelji na ločitvi, popravljalno pravo pa ima svoje korenine v dialogu in zavzemanju za popravno krivic. V italijanskem sodnem sistemu je bilo v zadnjih letih v tej smeri narejenih veliko korakov naprej, začeniši od vpeljave figure spravnega sodnika.

Nunzio Sarpietro je utemeljil, da je za kakršnokoli obliko popravljalnega prava potrebna predhodno priznanje osumljenca. Tudi žrtev mora seveda biti pripravljena, da se spravi s storilcem kaznivega dejanja. Vprašanje pa se seveda postavlja, kako med seboj uskladiti popravljalno pravo in pravično kazen. Težko je namreč, da pride popravljalno pravo v poštev med samim sojenjem, poleg tega pa v Italiji pereč problem predstavljajo veliki sodni zaostanki. Italijanski sodni sistem je v svojem bistvu neobčutljiv za take oblike poravnave. Poleg tega pa bi bilo tak model prava zelo težko vpeljati na področja, kjer se dogajajo mafajska kazniva dejanja. Vredno pa je vsekakor preizkusiti, to pa bo mogoče le, če bo javnost o tem problemu pravilno osveščena. (ps)

Škropljenje proti oljčni muhi

Fitosanitarna služba družbe ERSa opozarja na nadaljevanje napadov oljčne muhe zlasti na drevesih sorte belice, zato v primeru integriranega kmetovanja svetuje čimprejšnje škropljenje te sorte z dimetoatom proti ličinkam ob strogem upoštevanju roka učinkovanja preparata (od 28 do 35 dni). Če je bilo škropljenje že opravljeno, je treba z območnimi izvedenci preveriti, ali je še potrebno škropiti - in obrati drevesa, ko je rok učinkovanja preparata že zapadel - ali pa predčasno obrati oljke. Predčasno obiranje - in s tem privilegiranje kakovostnega olja - svetujejo zaradi letošnje velike napadalnosti oljčne muhe. V primeru biološkega kmetovanja fitosanitarna služba svetuje škropljenje z dovoljenimi preparati za uničevanje odraslih žuželk.

Sprememba proge C

Prevozno podjetje Trieste trasporti obvešča, da bo jutri zvečer od 21. ure dalje zaradi del na Istrski ulici večerni avtobus C vozil po spremenjeni progi. Tako bo z Goldonijevega trga vozil po Korzu Saba, Trgu Stare mitnice in UL Molino a Vento do Trga Pestalozzi, nato po redni progi. Nazaj grede pa bo od Trga Valmaura do Trga Pestalozzi avtobus vozil po redni progi, nato po UL Molino a Vento, Trgu Stare mitnice in UL Carducci do Goldonijevega trga.

Tečaji SDZPI

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje sporoča, da se v sredo, 26., oz. v petek, 28. septembra, začnajo tečaji: Hrvaščina - nadaljevalna stopnja (80 ur), Angleščina - osnovna stopnja A1 (48 ur), Slovenščina - osnovna stopnja (80 ur). Prostih je še nekaj mest. V kratkem bodo začeli še ti tečaji: Angleščina - osnovna stopnja A2 (72 ur), Priprava na ECDL (72 oziroma 48 ur), Komunikacije in tehnike dela v skupini (48 ur). Na tečaje se lahko vpišejo zaposleni v zasebnih podjetjih, ki delujejo v Furlaniji-Juljski krajini; tečaji so namenjeni tudi delavcem z atipičnimi delovnimi pogodbami, kot so pogodbe za določen čas, part time, vajeništvo, projektno delo, občasno delo, pogodba o vključevanju; vpišejo se lahko tudi delavci, ki imajo več kot 45 let starosti ter delavci, ki so dokončali samo osnovno šolo oziroma so zaključili obvezno šolanje. Stalno bivališče v deželi ni pogoj za vpis. Pobuda spada v okvir Deželnega kataloga permanentnega izobraževanja in je financirana s sredstvi zakona 236/93. Vpisnina znaša 1 evro za vsako uro tečaja, plačila so oproščeni delavci v dopolnilni blagajni ali v mobilnosti. Tečaji se bodo odvijali dvakrat tedensko v večernih urah na tržaškem sedežu SDZPI v ulici Ginnastica 72. Vse potrebne informacije nudi tajništvo Zavoda od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro na telefonski številki 040 566360.

OBČINA DEVIN - NABREŽINA

Sporočamo, da je bil z odločbo št. 756/07 določen znesek začasne odškodnine za razlastitve v okviru del na kanalizaciji v Nabrežini - 14. sklop. Postopek zadeva parcele št. 1926, 1927, 1928, 1929, 1937, 1938/1, 1989, 1990, 1994 KO Nabrežina. Upravičenci lahko pregledajo dokumente in izrazijo svoje soglasje z začasno odškodnino v roku 30 dni od objave pričujočega obvestila.

Odgovorni za postopek: inž. Federico Olivotti

TRŽAŠKA POKRAJINA POVZETEK OBVESTILA O JAVNI DRAŽBI ZA PRODAJO POKRAJINSKIH NEPREMIČNIN

Tržaška pokrajina namerava prodati, na osnovi javne dražbe sledečo enoto, ki se nahaja v pritličju nepremičnine v ulici Botticelli, 2 v Trstu za osnovno ceno dražbe 91.450,00 € (enaindevetdesettisočštiristopetdeset/00). Dodelitev bo potekala z edino in dokončno dražbo v skladu s I. in II. odstavkom črke C 73. čl. in 76. čl. K.D. št. 827 z dne 23.5.1924, na osnovi kriterija najboljše tajne ponudbe ali vsaj za osnovno ceno dražbe. Celotno besedilo razpisa je na voljo na spletni strani pokrajinske uprave: www.provincia.trieste.it.

Za informacije so na razpolago telefonske številke 040/3798-458-549-457, 040/3798-435-220 v urnikih urada (9.00-13.00, razen ob sobotah in 15.00-17.00 ob ponedeljkih in četrtek).

Ponudbe s priloženo potrebno dokumentacijo morajo dospeti na Tržaško pokrajino **do 22. oktobra 2007**. Dražba bo potekala dne **23. oktobra 2007 ob 10. uri**.

ODGOVORNA ZA FUNKCIJO
POGODBE IN DRAŽBE
(Dr. Concetta Dimasi)

Trst, 19. septembra 2007
Prot. št. 032628-07.08/2007

Obvestila

SKD VIGRED prireja tudi letos v okviru 12. kraškega Oktoberfesta, ki bo v Praprothu od 5. do 7. oktobra, v nedeljo ob 15.30 tradicionalni kraški Musicfest - srečanje godcev in pevcev domače - narodne zabavne glasbe. Vabljeni so vsi muzikanti, ki igrajo na različne instrumente, lahko so v postavi od dua do številne skupine. Srečanje je razdeljeno v dve kategoriji, otroci do 14. leta in odrasli. Prijave do sobote, 6. oktobra. Info. tel. 380-3584580.

AŠD SKOL vabi vsa dekleta od letnikov 1993 do 1997 na igranje odbojke. Za vse potrebne informacije poklicati na tel. št.: 335-5313253(Cirilo) ali 348-8850427 (Lajris). Vabljene tudi nove odbojkarice, ki bi se rade ukvarjale z odbojko.

KRUT obvešča, da je v teku vpisovanje za skupinsko bivanje v zdravilišču Strunjan od 14. do 23. oktobra (tehn. izvedba Adriatic Y). Informacije na sedežu v ul. Cicerone 8/B, tel. 040-3720062.

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA v sodelovanju z Glasbeno matico obvešča, da je v teku vpisovanje v glasbeno šolo za pihala, trobila, tolkala in za glasbeno vzgojo predšolskih otrok. Informacije na tel. št. 347-6849247 (Erik) ali na sedežu društva vsak ponedeljek in četrtek od 20.30 dalje.

TEČAJ ZA DOJENČKE - Združenje kliničnih pedagogov in ŠC Melanie Klein obveščata, da se bo v ponedeljek, 15. oktobra, začel tečaj namenjen dojenčkom do 8. meseca starosti. Tečaj zaobjema 6 srečanj, štiri so posvečena masaži dojenčka po tehniki Body Work, dve pa dejavnostim v bazenu. Število mest je omejeno. Informacije in prijave na tel. št. 328-4559414 ali po elektronski pošti »info@melanieklein.org«.

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ODRASLE - ŠC Melanie Klein prireja večstopenjski tečaj slovenščine za odrasle. Prvo informativno srečanje bo v četrtek, 18. oktobra, ob 20. uri na društvenem sedežu, ul. Cicerone 8. Informacije in prijave na tel. št. 328-4559414 ali po elektronski pošti »info@melanieklein.org« in na spletni strani »www.melanieklein.org«.

JEZIKOVNA DELAVNICA SLOVENSKE URICE je namenjena otrokom med 3. in 7. letom starosti. Otroci bodo glede na njihovo znanje razdeljeni v vsaj dve starostni skupini, prva bo namenjena otrokom iz mešanih ali italijansko govorečih družin, druga pa tistim, ki obiskujejo slovenske ustanove in želijo bogatiti svoj besedni zaklad ter utrjevati slovenščino. Tečaj bo potekal ob sobotah na sedežu ŠC Melanie Klein, ul. Cicerone 8. Prvo srečanje bo v soboto, 20. oktobra. Informacije in prijave na tel. št. 328-4559414 ali po elektronski pošti »info@melenieklein.org«.

PILATES: SKD IGO GRUDEN obvešča, da se vpisovanje v začetni in redni tečaj nadaljuje. Vadbba bo potekala ob torkih od 18. do 19. ure in ob sobotah, od 9. do 10 ure. Začetek sobota, 20. oktobra. Prijave in info: 040-200620 (Mileva).

Čestitke

Naša DORJANA KOFOL malo kiso se drži, saj 50 let danes slavi. Malo stara se počuti že, zato bi rada, da nihče tega ne ve. Mi pa voščili ji bomo in še kako, mnogo zdravja, sreče, pa vse lepo. Nešteto let in še obilo petja, sigurno pa ne grlavega vnetja, saj ima lep alt močan, ki zveni iz zbora sam. To ji želimo vsi domači.

V Lakotišču hišica stoji, v njej se danes Abraham mudi. Do nje prideš po hribu navzdol, v njej živi DORIANA KOFOL. Prisrčno ga bo slavljenka sprejela, mu vinca ponudila, da bo družčina vesela. Da bi preživela 50. rojstni dan, kot ga ni para, ji voščijo mož Antonio, sin Marco in hčerka Mara.

Draga SUZANA, lep sončen dan olepsal je tvoj rojstni dan. Za dodatno razvedrilo pa prejmi še naše voščilo. Petra, Irina, Dora in Mirjan.

Pri Vovkovih danes Abraham kraljuje, saj SUZANA svoj rojstni dan praznuje. Vsi Čiletovi ji želijo veliko veselja, zdravja in predvsem obilo dobre volje.

*Na sloviti univerzi **Departement of Antropology of Durham v Angliji** je po izredno uspešnih raziskovanjih v Arizoni dosegla **master antropologinja***

Dr. Martina Tonet

Pred ponovnim odhodom v skrivnostni svet novih odkritij, preko perujskih Andov, ji iskreno čestita
Korala

Alfredo
Obilo sreče in veselja za tvoj osemdeseti rojstni dan ti želijo

Marija, Darinka, Davorin, Romilda in tvoja preljuba vnuka Štefanija in Denis.

Dolanc Alfredo Daneu Činka
praznuje danes 80. rojstni dan. Čestitajo in mu želijo vse najboljše
vsi domači

Draga
Katja in Valentino!
Bodita pripravljena... tudi na skupni poti!
SZSO - TS

Naša pevka
Dorjana
slavi danes okroglih 50 let. Želimo ji vse najboljše!
MePZ in KD Fran Venturini

Naša
Suzana
ima Stojana, Vasjo in Anjo. Danes se pridruži še Abraham.
Vse najboljše mama

Naši dolgoletni odbornici
Suzani
ki se bo danes srečala z Abrahamom, čestitamo in ji želimo, da bi zdrava in z enakim navdušenjem, kot do sedaj, nam ostala zvesta še mnogo let!
Vsi pri SKD Lipa

Pri "Šimonovih" eselo je doma, ker jih
Zela 90 ima
Da bi še naprej tako "fejst" b'la, ji želi
ŠKD Cerovlje-Mavhinje

Po celi vasi je zadonelo, da bo danes v Bazovici prav veselo. Nekdo rojstni dan slavi, ampak noče, da bi izvedeli vsi. Mi pa kot dobri prijatelji vse najboljše ji želimo in upamo, da nam bo vsaj plačala kosilo. NAPA-DULJ

Danes se v hribe bo veselo podal, a jutri z nami bo praznoval, kolarčke bomo natočili in na tvoje zdravje, FABIO, izpraznili. Dragi FABIO, za tvoj rojstni dan ti želimo vse naj naj naj...ENDADAMA

Danes praznuje naša mama in tašča GIZELA 90. rojstni dan. Vse najboljše ji želijo Danilo, Dorina, Emil in Suzana.

Marko, Damjan, Katja in Elena pošiljajo noni GIZELI kos poljubčkov za rojstni dan in ji želijo, da bi bila še vedno tako vesela in zdrava.

Čeprav bomo jutri tvoj rojstni dan slavili, že danes veliko fešto ti bomo priredili. Nič na Nanos se ne boš podal, ker z nami boš praznoval. Veliko sreče, zdravja ti želimo in nestrpno čakamo na obilno kosilo. Kdo pa smo mi ugani pa ti. JEDUMADA

Josette je zelo vesela, ker se bo od sedaj v družbi sestrice MARISOL lepo imela. Z mamico Sonjo in očkom Markom ter nonoti se veselimo tudi mi in mladi povečani družinici želimo mnogo srečnih dni; člani pustne skupine Šempolaj prav vsi!

Po dolgem pričakovanju nas je Markova in Sonjina ljubezen osrečila z rojstvom MARISOL. Presrečni, da je Josette dobila sestrico, presrečni, da bo doma pri nas še bolj živahno, čestitamo mami in tati in objemamo našo malo Marisol. Nono Joško, nona Katja in teta Erika.

Našo domačijo je obogatil in osrečil prihod male MARISOL. Marku, Sonji in Josette čestitamo in komaj čakamo, da se Marisol predstavi doma. Presrečna nono Pepi in nona Dragica.

Draga MARISOL, s tabo in Josette smo super trio zdaj postale in upam, da bi zmeraj take ostale. Michelle

Kot dišeča jesenovka je na svet prikukala mala MARISOL in osrečila tati Marka, mamo Sonjo in sestrico Josette. Tega prelepega dogodka se veseliva tudi stric Boris in teta Elizabeta in čestitava lepi družinici.

Prve korake delam in mojo sestrlično MARISOL z nizkega gledam, ko jo bom hotel objet mi bo Josette pomagala spet. Mark

MARISOL, spet punčka je prišla saj osem jih je že doma. Močno pa vseeno te bom objela, ker sem tvojega prihoda pre vesela. Tvoja tris nona Justina.

Draga Sonja, Marko in Josette. Danes se z vami prihoda MARISOL veselimo in vse najboljše vam zaželimo. Bis nona Danica, Frančko, Kristina, Franka in Andrea.

V petek zvečer smo izvedeli za veselo vest, da je mala punčka MARISOL pokukala na svet. S presrečnimi Sonjo, Markom, Josette in žlahto vso se tudi mi veselimo in mnogo sreče v življenju novorojenki od srca želimo. Vsi od SKD Vigred.

MARISOL se je končno rodila in vseh nas razveselila! Ponosnim starešim Sonji, Marku in mali Josette želimo čim več mirnih noči, mali MARISOL pa zdravja, veselja, sreče in ljubezni polnih, polnih dni! Vse to vam iz srca želijo mali Niki, Denise in Andrej

Prireditve

SKD TABOR - V Prosvetnem domu na Opčinah, bo ob delavnikih med 17. in 20. uro do 29. septembra, na ogled razstava Lojzeta Spacala, Marijana Pfajerja »Kras, Istra, Posočje: podobe, krajine, vtisi (fotografije). Razstava je vključena v mednarodni fotografški festival Triestefotografia. Istočasno bo v prostorih Prosvetnega doma potekal sejem novih in rabljenih knjig.

DRUŠTVO ROJANSKI MARIJIN DOM IN MISIJONSKI KROŽEK vabita na srečanje z misijonarko s. Ljudmilo Anžič, ki bo prikazala s sliko in besedo položaj in probleme, s katerimi se srečujejo misijonarji v Kambodži. Srečanje bo danes, 23. septembra 2007 ob 16.30 v Marijinem domu v Rojanu, ul. Cordaroli 29.

SKD LIPA vabi na koncert »Oh, ljubezen plameneča« v izvedbi MePZ Obalca. Nastopajo solisti: Tamara Stanese, Martin Knez, Raffaella Petronio, Deana Lozar, Samo Južnič. Koncert bo dne 26. septembra 2007, ob 20.30, v dvorani športnega centra Zarja v Bazovici (ob nogometnem igrišču).

V KULTURNEM CENTRU Lojze Bratuž bo v sredo, 26. septembra 2007 ob 18. uri odprti likovne razstave slovenskega umetnika Karla Pečka pod naslovom »In kaj naj ljubim, če ne skriv-

abonmajska sezona 07/08 www.teaterssg.it
vabilo k abonmaju

IZTOK MLAKAR
končno v Trstu
v predstavi

DUOHTAR POD MUS

Iztok Mlakar
po motivih Molièra
režiser: Vito Taufer

petek, 28. septembra
20.30, SSG

za abonente 07/08
vstopnina samo 2€ !

vpisujemo abonma 07/08
info brezplačna tel.št. 800 214302
z obrazom svojega časa

Bi se rad igral s prijatelji? Se dolgočasiš doma? Potrebujš pomoč? Pisanje nalog sam doma ti dela težave?

DRUŽABNOŠT 46
v Mladinskem krožku v Dolini
Vsak petek od 16.00 do 18.00

nosti?« Razstava je v sodelovanju z galerijo Rika Debenjaka - Kanal ob Soči. Umetnika in razstavljena dela bo predstavila prof. Milena Zlatar.

ZADRUGA NAŠ KRAS IN ZA-LOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA vabita v petek, 28. septembra ob 20. uri, v Kraško hišo v Repen na predstavitev knjige Boruta Spacala »Nočni cvet - Spomini na očeta«. O Lojzetu Spacalu bo spregovoril umetnostni zgodovinar, prof. Giulio Montenero. V okviru večera bo na ogled video posnetek Iztoka Premrova (Rtv Slovenija) »Podoba podobe«, ki je nastal ob 100-letnici umetnikovega rojstva.

RADIJSKI ODER obvešča, da se začena »deseti Gledališki Vrtiljak«. Prva predstava, »Pepelka«, v izvedbi malih gojencev Gledališkega tedna za najmlajše, bo prihodnjio nedeljo, 30. septembra, v Marijinem domu pri Sv. Ivanu (ul. Brandesia št.27). Abonmaje lahko rezervirate v uradu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, ali telefonsko na št. 040-370846, od ponedeljka do petka, od 9. do 17. ure. Na voljo sta dve vrsti abonmajev, in sicer Sonček za

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovale naslednje črpalke:

AGIP Miramarski drevored 49, Katinara - Ul. Forlanini
SHELL Žavljè (Milje), Nabrežina 129
ESSO Drevored Campi Elisi, Zgonik - Državna cesta 202 - km 18+945
TAMOIL Ul. F. Severo 2/3
ČRPALKE ODP RTE 24 UR NA 24
AGIP Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36
TOTAL Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE
NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE
TAMOIL, - Ul. F. Severo 2/3
AGIP, Istrska ulica 155, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Naselje sv. Sergija - Ul. Forti 2
ESSO Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Državna cesta 202 km 3+0,67
SHELL Ul. Locchi 3
V sodelovanju s FIGISC Trst

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE TEATRO STABILE SLOVENO

DEVETSTO NOVECENTO
Alessandro Baricco
režija Marko Sosič
nastopa Janko Petrovec

sreda 26. septembra
20.30 - Štalca v Šempolaju
nedelja 30. septembra
18.00 - Društvo Škamperle, Sv. Ivan (Štadion 1.maj)

SKZ Slovenska kulturno gospodarska zveza
v sodelovanju z
DRUŠTVOM SLOVENCEV MILJSKE OBČINE in OBČINSKO KNJIŽNICO EDOARDO GUGLIA

vljudno vabi na
predstavitev priročnika za uveljavljanje izvirne oblike imena in priimka

»PRAVICA DO IMENA IN PRIIMKA«

JUTRI, 24. SEPTEMBRA 2007, OB 18. URI v prostorih OBČINSKE KNJIŽNICE E. GUGLIA V MILJAH (Trg Republike 4)

predstave ob 16. uri in Zvezda za predstave ob 17.30. Nakup posameznih vstopnic in abonmajev tudi neposredno pred predstavo.

V SOBOTO, V Galeriji Veli Jože v Grožnjanu (HR) bo od 23. do 30. septembra 2007 vsak dan, od 10.30 do 17.30 na ogled razstava Klavdije Marušič. Istočasno bo v Galeriji All'Angolo v Grožnjanu na ogled razstava Andrea Verdela.

Šolske vesti

DRŽAVNI POKLICNI ZAVOD J. ŠTEFAN v Trstu nujno išče suplenta za poučevanje mehanske tehnologije z delovno pogodbo do 30. junija 2008. Zainteresirani naj kličejo na tel. št.: 040-568233.

Loterija 22. septembra 2007

Bari	85	90	69	82	74
Cagliari	9	67	66	52	78
Firence	79	10	69	18	27
Genova	44	84	13	52	68
Milan	52	64	66	32	58
Neapelj	86	5	81	70	88
Palermo	85	4	52	56	66
Rim	68	24	81	22	83
Turin	62	30	18	70	77
Benetke	20	50	14	73	52
Nazionale	68	55	85	10	22

Super Enalotto Št. 114

4	52	68	79	85	86	jolly 20
Nagradni sklad						3.757.744,51 €
Brez dobitnika s 6 točkami Jackpot						14.784.804,00 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						0,00 €
9 dobitnikov s 5 točkami						83.505,44 €
1.301 dobitnikov s 4 točkami						577,67 €
55.353 dobitnikov s 3 točkami						13,57 €

Superstar 68

Brez dobitnika s 6 točkami	– €
Brez dobitnika s 5+1 točkami	– €
Brez dobitnika s 5 točkami	– €
3 dobitniki s 4 točkami	57.767,00 €
231 dobitnikov s 3 točkami	1.357,00 €
2.759 dobitnikov z 2 točkama	100,00 €
19.178 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
43.130 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

NOVA GORICA - Cukjati in Castagnetti na spominski slovesnosti združenja Concordia et Pax

S politiko združevanja premostiti ideološke razlike

»Na obeh straneh meje potrebujemo sočustvovanje z žrtvami vojnega nasilja«

Z leve Romano, Brulc, Castagnetti, Cukjati in nadškof De Antoni

BUMBACA

Združenje Concordia et Pax je včeraj pripravilo spominsko slovesnost, s katero je želelo spomniti na posledice razmejitve na Goriškem pred 60 leti. Dogodek bi se moral odvijati na trgu Evrope, na mestu, ki še pred odpravo meje združuje Gorico in Novo Gorico, vendar je bila prestavljen v novogoriško cerkev Kristusa odrešenika. Prisostvovali so ji predsednik državnega zbora Slovenije France Cukjati, podpredsednik italijanske poslanske zbornice Pierluigi Castagnetti, koprski pomožni škof Jurij Bizjak, goriški nadškof Dino de Antoni, novogoriški župan Mirko Brulc, odborica za socialne zadeve na goriški občini Silvana Romano Zamparo, bivši goriški župan Vittorio Brancati ter predstavniki slovenskih manjšinskih organizacij, med katerimi velja omeniti predsednika SSO za Goriško Janeza Povšeta, deželnega predsednika SSO Draga Štoko, predsednika pogorskega okrožnega sveta Walterja Bandlja in števerjanskega župana Hadrijana Corsija. Skupna misel tistih, ki so nagovorili občinstvo, je bila, da je skorajšnja od-

prava schengenske meje med Goricama še zadnje dejanje k združitvi obeh narodov.

Z uvodno besedo sta občinstvo najprej nagovorila predsednik in podpredsednik združenja Concordia et Pax, Sergio Ambrosi in Aleš Rupnik. Goriški nadškof De Antoni in koprski pomožni škof Bizjak pa sta skupaj, vsak v svojem jeziku v spremljavi občinstva darovala molitev Oče naš. Po zgodovinskem in sociološkem pogledu na dogodek izpred šestdesetih let, ki so jih podali zgodovinarja in sociolog, sta spregovorila še Cukjati in Castagnetti. »Vzhodna italijanska meja je bila več kot meja med državama,« je dejal slednji, »bila je črta, ki je ločevala dve različni kulturi, ideologiji, sistemu.« V nadaljevanju je Castagnetti dodal, da rane, ki jih je fašizem prizadel slovenskemu prebivalstvu, in vse grozote, ki jih je Jugoslovanska politika v hitri želji po pravičnosti stotila italijanskemu prebivalstvu, žgejo še danes. »Vendar je zadnjih 50 let Evropa vodila politiko združevanja in z njo lahko prekoračimo ideološke razlike. Odprava schengenske me-

je odplavlja še zadnjo ločnico, ki spominja na zgodovino. Slovenci in Italijani se bodo lahko kmalu prosto gibal v enotni državi – Evropi,« je zaključil Castagnetti.

Tudi Cukjati je spomnil, kako je meja pred 60 leti ostro presekala Gorico. »O pobitih talcih, požganih vaseh... so nam govorili tudi zato, da bi gojili sovraštvo do fašističnih in nacističnih okupatorjev in do italijanskega ter nemškega naroda. Toda zamolčali so nam, da smo tudi mi povzročali trpljenje. Zgodovinske knjige, ki govorijo le o krvavih pobojih in zmagah, ne sodijo več v naš čas. Namesto tega potrebujemo spomin na posledice teh spopadov, sočustvovanje z žrtvami vojnega nasilja na obeh straneh,« je dejal Cukjati in dodal upanje, da se Gregorčičeva prerokba o »Soči, ki je krvava tekla«, ne bo več nikoli uresničila. »Goriški narod na obeh straneh meje se ni zlomil, je zrasel, postal močnejši in boljši,« je zaključil predsednik slovenskega državnega zbora.

Katja Munih

GORICA - NOVA GORICA - Razstavi A. Pece

Iskanje novih mitov kolektivne predstave

Komel (levo) in Peca na odprtju razstave v Kulturnem domu

FOTO V.H.

V galeriji Kulturnega doma razstavlja Aleksander Peca, mlad novogoriški likovni umetnik, ki je spriču svojega izrazitega ustvarjalnega naboja in svojevrstnega sloga že opozoril nase. Pred dvema letoma je namreč prejel nagrado na natečaju Okno v svet, ki ga je razpisala slovenska finančna družba KB 1909 iz Gorice. Že ob vstopu v razstavne prostore doma dobi obiskovalec vtis, da gre za likovni prikaz posebne vrste. Platna se namreč v mnogočem oddaljujejo od običajnih tirnic slikarske umetnosti.

Svojevrstnost del Aleksandra Pece je v na petkovem odprtju razstave izpostavil goriški likovni kritik Joško Vetrih, ki je pred dvema letoma bil član žirije omenjenega natečaja. Že takrat je Vetriha prevzela slika, v kateri se je na ozadju slike Jana Vermeera, ki prikazuje pristanisce v Delftu, kar dvakrat prikazala v različnih državah z mečem v roki ista osebnost, ki jo osvetljuje prodorna svetloba, hladna in jasna po nevihti, ki jo poudari trd in namrščen izraz modernega samuraja. Šlo je za enega od številnih avtoportretov, s katerimi se, kot s spominsko fotografijo, Aleksander Peca rad predstavi v svojih delih. Prikazuje se v različnih oblačilih na ozadjih, ki so strukturirani na ikonskem sklicevanju umetniških del, filmov, stripov, japonskih pisem, reklamnih plakatov, predmetov in emblematičnih ikon sveta, v katerem se, med iluzijami in prevarami, hitro iztrosijo prepričanja in vrednosti preteklosti ter se nakazujejo vedno novi miti kolektivne predstave.

Petkovega odprtja samostojnega prikaza mladega likovnika se je udeležilo veliko ljubiteljev umetnosti z obeh strani meje. Večer je uvedel ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel in opozoril, da Peca istočasno razstavlja tudi v galeriji Artes v Novi Gorici. »Dvojne razstave« postajajo že prava tradicija ter predstavljajo nov način prirejanja čezmejnih kulturnih pobud, kar je v svojem nagovoru ob Komelu poudaril tudi odgovorni za galerijo Artes Dragan Abram. Ob razstavi je bil izdan katalog, ki v sliki in besedi prikaže umetnika, njegov svojevrsten pogled na svet in globoko raziskovanje človeške duše, v kateri odkriva temne strani, izpostavi sprijenosti in deviacije, tudi za ceno trka v osebnost občutljivost gledalca. Razstavi v Kulturnem domu in galeriji Artes bosta na ogled od 5. oktobra v jutranjih in popoldanskih urah. VIP

GORICA - V sredo

Dan jezikov

V avditoriju posvet, v Novi Gorici družabno srečanje

Goriška pokrajina bo primerno proslavila 26. september, ki ga je Svet Evrope leta 2001 razglasil za Evropski dan jezikov. Cilj pobude je spodbujanje vseh evropskih državljanov, bodisi mladih kot starejših k učenju, spoznavanju ter govorjenju tujih jezikov, saj je eden od motivov Evrope prav iskanje in združevanje narodnostnih in jezikovnih raznolikosti. Pri tem spomnimo samo na to, da je v Evropski uniji priznanih dvajset uradnih jezikov, med katerimi je tudi slovenščina.

Letošnjo izvedbo Evropskega dneva jezikov bodo, kot je na pokrajini povedal njen glavni pobudnik, odbornik Marko Marinčič, priredili v sodelovanju z novogoriškim in tržaškim uradom Evrope Direct. Dogodek podpirata tudi obe predstavništvu evropske komisije tako v Rimu kot v Ljubljani.

V sredo, 26. septembra, bo na travniku pred stavbo mestne občine Nova Gorica od 10. ure dalje potekal sejem jezikov, družabno srečanje namenjeno srednješolcem iz obeh strani meje. Vzporedno bo v goriškem deželnem avditoriju stekel posvet z naslovom »Jeziki, ključ za bodočnost«, katerega se bodo udeležili akademiki in predstavniki služb za tolmačenje v Bruslju. Praznovanje se bo v poznih popoldanskih urah nadaljevalo na Kardeljevem trgu v Novi Gorici z nastopom glasbenih skupin in drugih priložnostnih gostov. (VaS)

GORICA - Zasedal odbor ZSKP

Odpravljajo se na Koroško

V četrtek, 20. septembra, se je po poletnem premoru zopet sestal upravni odbor Zveze slovenske katoliške prosvete. Glavne točke dnevnega reda srečanja so bile Primorski dnevi na Koroškem in Cecilijanka.

Primorski dnevi na Koroškem bodo potekali od 8. do 14. oktobra. Poleg Zveze katoliške prosvete sodelujeta na tem tradicionalnem srečanju še Krščanska kulturna zveza iz Celovca in Slovenska prosveta iz Trsta. Za Goriško bo poskrbela Zveza iz Gorice. Na četrtkovem zasедanju so predstavili glavne točke programa Primorskih dnevov na Koroškem, ki predvideva gostovanje gledališke skupine iz Štandreža v nedeljo, 7. oktobra, ob 19. uri v farni dvorani v Selah, odprtje razstave slikarja Franka Žerjale v torek, 9. oktobra, ob 18. uri v prostorih Posojilnice Bank Borovlje v Borovljah in srečanje glasbenih šol v petek, 12. oktobra, ob 19. uri v ljudski šoli v Bilčovsu. Letošnja Cecilijanka, 49. po vrsti, bo potekala v soboto in nedeljo, 24. in 25. novembra, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Letošnja izvedba bo posvečena skladateljema Lojzetu Bratužu in Pavletu Merkuju. Poleg goriških pevskih zborov bodo na reviji sodelovali tudi zbori s tržaške in z videmske pokrajine ter s Koroške in iz Slovenije.

GORICA - Decembra bo v mestu potekala slovesnost ob širitvi schengenskega območja

Ob dokončnem padcu meje v Gorici evropski komisar Frattini

Ob podpredsedniku Evropske komisije morda tudi Amato in Mate - Romoli: »Praznik pri Rdeči hiši«

Župan Romoli je predlagal, naj se praznik priredi na mejnem prehodu pri Rdeči hiši

BUMBACA

Podpredsednik Evropske komisije in odgovorni za pravosodje, svobodo in varnost Franco Frattini bo decembra ob priložnosti praznovanj vstopa Slovenije in drugih osmih novink v schengensko območje obiskal Gorico. Evropska unija je namreč določila, da bodo med 17. in 21. decembrom v petih evropskih mestih potekale slovesnosti, s katerimi bodo ovrednotili pomemben dogodek, med temi pa je tudi Gorica. Vest so po petkovem telefonskem pogovoru med Frattinijem in županom Ettorejem Romolijem sporočili z goriške občine, po navedbah katere se bosta evropskemu komisarju med obiskom po vsej verjetnosti pridružila tudi italijanski notranji minister Giuliano Amato in minister za notranje zadeve Republike Slovenije Dragutin Mate.

Podpredsednik Evropske komisije Frattini je torej držal besedo, ki jo je dal prijatelju, pripadniku iste stranke in bivšemu kolegu v poslanski zbornici Romoliju, ko je le-ta zmagal goriške upravne volitve in postal goriški župan. Frattini je ravno pred nekaj dnevi po srečanju s

predstavniki slovenske diplomacije v Bruslju izjavil, da priprave na širitev schengenskega prostora na devet novink, tudi Slovenijo, napredujejo dobro, ter da končno odločitev o širitvi pričakuje novembra. »Vstop v schengensko območje bo pravo božično darilo Slovincem,« je poudaril Frattini slovenskim diplomatom.

Župan Romoli se je petkove novice izredno veselil. »Prisotnost Franca Frattinija in udeležba notranjih ministrov sosednjih držav Amata in Mateja, če bo seveda potrjena, bo navdala praznovanje s primerno slovesnostjo,« je povedal goriški župan in pristavil: »Šlo bo namreč za dogodek, ki bo spremenil življenje vseh Goričanov.« Kraj in točen datum, ki bosta v Gorici izbrana za praznovanje, nista še znana. Župan Romoli je v zvezi s tem povedal, da bi sam predlagal Rdečo hišo. Po županovem mnenju gre namreč za simbole kraja, kjer je meja šestdeset let pogojevala družbeno, politično in gospodarsko življenje Gorice in jo ločevala od zaledja. (Ale)

ŠTANDREŽ - V industrijski coni

ElettroGorizia bo zgradila novo termoelektrarno

Družba ElettroGorizia bo na območju industrijske cone v Štandrežu zgradila novo termoelektrarno. Objekt bo zrasel nedaleč od že obstoječe goriške elektrarne na površini, ki meri približno 10.000 kv. metrov. Investicija družbe bo znašala približno 45 milijonov evrov, pomemben podatek pa je, da bo nova termoelektrarna delovala na biodizel oz. gorivo iz rastlinskega olja. Družba si namreč prizadeva, da bi v Gorici uresničila pravi raziskovalni center za obnovljive vire energije.

»Nova termoelektrarna bo proizvajala 36 megawattov električne energije na uro. Energijo bo proizvajala z dvema endotermnim motorjema in dvema turbinama. Centrala bo spoštovala vse okoljske predpise, prebivalci v okolici pa ne bodo slišali nikakršnega ropota,« je zagotovil predstavnik družbe ElettroGorizia Giuseppe Fiannacca in dodal, da bo v njej zaposlenih vsaj 35 oseb. Električno energijo, ki jo bo proizvajala termoelektrarna, bodo prodajali na italijanskem trgu. »Država se mora prilagoditi določilom Kyoto protokola in povečati uporabo obnovljivih virov energije,« je pristavil Fiannacca in poudaril: »Sodelovati želimo s šolami, univerzo in raziskovalci ter uresničiti v Gorici pravi center odličnosti na področju obnovljivih virov energije.«

Začetek gradnje termoelektrarne bo odvisen od razpoložljivosti potrebne tehnologije na trgu. »Morda bo minilo eno leto, morda nekaj več. Stvari se lahko zavlečejo tudi zaradi birokracije. Že postopek, da smo dobili zelelo luč za gradnjo, je trajal več kot leto in pol. Stopiti smo morali v stik z velikim številom uprav in ustanov. Kontaktirali smo sedem italijanskih ministrstev in dve slovenski, vkolikor bo centrala zgrajena v bližini meje, ob teh pa še pet deželnih direktij in uradov, deset občin, goriško pokrajino ter družbi Enel in IRIS. Na koncu je prišlo do soglasne odobritve projekta,« je zaključil Fiannacca. (Ale)

Na simbolnem trgu, koder teče državna meja

Na simbolnem trgu, koder teče državna meja

FOTO M.H.

manjšini in narodnostnih razmerjih, o meji in njenem popuščanju. Naj zabeležimo, da so se gostje čudili nad odsotnostjo slovenskih napisov v mestu. Vpogled v uspešne gospodarske prakse sta jim omogočila obiska v

SELCE - V obnovljeni cerkvi sv. Nedelje

Odmevali zvoki celjskih orgel

Butkovič med igranjem na novih orglah

ALTRAN

V obnovljeni cerkvi sv. Nedelje v Selcah je bil prejšnjo soboto koncert, na katerem so prvič odmevali zvoki novih orgel, ki jih je izdelalo podjetje Simona Kolarja iz Celja. Cerkev so leta 1996 razširili in posodobili, med božičnimi prazniki leta 2005 pa se je v njeni notranjosti vnel požar, ki je poslopje močno poškodoval. V zadnjem letu so cerkev temeljito obnovili. Na novo so zgradili leseno kvadro, postavili so dve sto petdeset kvadratnih metrov nvesto lesena poda, obnovili električno napeljavo in namestili novo notranjo opremo; zunanja dela v nabrežinskem kamnu je opravilo podjetje ronškega odbornika društva Tržič Livia Perica.

Letos je župnija sv. Lovrenca, ki jo vodi duhovnik Renzo Boscarol in pod katero spada cerkev sv. Nedelje, s pomočjo raznih donatorjev, med katerimi je Zadržna banka Doberdob-Sovodnje, zaključila obnovo z nakupom novih orgel in s prazničnim koncertom. Pred številnim občinstvom je nastopil domačin Mirko Butkovič, ob njem pa sta se predstavila Vox Julia in flautist Fabrizio Nardi. Butkovič je letos diplomiral v Ljubljani iz orgel, med drugim pa je odbornik društva Tržič. Koncert so priredili v sodelovanju s slovenskim ženskim pevskim zborom iz Ronk.

Baklada v Doberdodu

V soboto, 29. septembra, ob 20. uri bo v Doberdodu tradicionalna baklada, ki jo prireja doberdobsko Združenje prstovoljnih krvodajalcev. Izkupiček večera bo namenjen vzdrževanju doma »Via di Natale«, ki nudi brezplačno bivanje sorodnikom bolnikov in bolnikom samim na zdravljenju v onkološkem centru v Avianu. Na Bakladi bo sodelovala domača godba na pihala Kras, novost letošnje izvedbe pa je koncert družinskega tria Novina z Otočca, ki bo nastopil v župnijski dvorani ob zaključku mimohoda z baklami. Družina Novina je pred leti ustanovila Humanitarno društvo Marijana in Vladke Novina, ki zbira denar za hematološki oddelk pediatrične klinike, na katerem se zdravijo otroci, oboleni za rakom, iz vse Slovenije. Že 18 let prireja dobrodelne koncerte pod geslom »Samo življenje za druge je vredno življenja«, na katerih dva sinova mame Vladke poprimajo za instrumente. Tako skušajo uresničiti željo očeta Marijana, ki je po dolgotrajni bolezni umrl pred desetimi leti, da bi z glasbo pomagali hudo bolnim.

Praznik v Podgori

V Podgori bodo danes ob 10. uri obeležili 20. obletnico sedezu društva Andrej Paglavac s poimenovanjem društvene dvorane po narodnem heroju, Podgorcu Rastislavu Delpinu - Zmazu. V priredbi društva Andrej Paglavac in VZPI-ANPI ter v sodelovanju z ZSKD bodo program oblikovali govornika Aldo Rupel in Marco Puppini, moški pevski zbor in povezovalci; ker gre za praznično priložnost, bo sledila družabnost.

Spomin na Bratino

SKGZ in Združenje Darko Bratina prirejata jutri ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici okroglo mizo na temo »1997-2007: deset let zgodovine - Slovenska organiziranost v Italiji: inovativni pristopi in modernizacija«. Sodelujejo Miloš Budin, Ace Mermolja, Jurij Palj in Boris Peric, povezuje Rudi Pavšič. Danes ob 11.30 bo spominski postanek ob grobu Darka Bratine na goriškem pokopališču, ob 12. uri bo sledilo srečanje udeležencev na dvoru Darka Bratine na goriškem Travniku.

0 Vojvodini in Srbiji

V župnijski dvorani v Štandrežu bodo v torek, 25. septembra, ob 20.30 predvajali diapozitive o Vojvodini in Srbiji. Srečanje organizira prosvetno društvo Štandrež, fotografije pa sta na društvenem izletu posnela Mario Mucci in Damjan Paulin.

Pozivajo k pomoči

Sovodnjski občinski svetniki skupine Združeni pozivajo občane, naj se po svojih močeh vključijo v humanitarne akcije za pomoč prizadetim v poplavih, ki so na začetku tedna prizadele nekatere predele Slovenije. Med temi je področje Škofije Loke, s katero je sovodnjska občina pobratena, in področje Železnikov, s katerim je bilo tudi veliko kulturnih in športnih stikov. Dodatne informacije so na razpolago na blogu <http://zdruzeni-sovodnje.blogspot.com>.

Jutri o megazabavišču

Novogoriška Fakulteta za uporabne družbene študije prireja simpozij o gospodarskih in družbenih vplivih megazabavišč, ki bo potekal jutri in popoldne v prostorih SNG-ja v Novi Gorici. »Simpozij je prvo tovrstno znanstveno srečanje na temo igralništva in bo ponudilo obilo možnosti za poglobljene znanstvene razprave o vprašanjih, ki se neposredno dotikajo Goriške in Slovenije,« pojasnjujejo organizatorji. Na simpoziju bodo sodelovali domači in tuji strokovnjaki s področja igralništva, sociologije, ekonomije, prava in psihoterapije. (km)

Konferenca o azbestu

V občinskem gledališču v Trziču bo jutri ob 9. uri tretja deželna konferenca o azbestu. Spregovorili bodo o dosedanjih ukrepih v zvezi z izpostavljenostjo azbestu in vzeli v pretres številna odprta vprašanja, vezana na zdravljenje, odškodnine in bonifikacije onesnaženih lokacij. Prisoten bo deželni odbornik Ezio Beltrame.

GORICA - Na obisku mladi Slovenci, ki živijo zunaj matičnih meja

Začutili so utrip manjšine

Zanimala sta jih organiziranost in podjetništvo, presenečeni nad odsotnostjo slovenskih napisov

Skupina Slovencev mlajše generacije - potomcev slovenskih staršev v izseljenstvu ali pa takih, ki so zunaj matične države zaposleni ali poročeni ali pa še vključeni v kulturna društva - se je v četrtek in petek seznanjala z manjšinskim utripom na Goriškem. Čez mejo jih je pospremila Tadeja Drolc iz vladnega Urada za Slovence po svetu in v zamejstvu, ki je zanje priredil seminar s področja podjetništva.

Petnajst fantov in deklet med 25. in 35. letom - večinoma iz držav nekdanje Jugoslavije, pa tudi iz Italije in Madžarske - je v Gorici gostil konzorcij Slovik; zanj jih je spremljala odgovorna za izobraževalne programe Maja Humar. V četrtek so najprej obiskali KB Center; tu jim je knjižnico Feigel predstavila Luisa Gergolet, manjšinsko organiziranost in šolstvo ter gospodarske dinamike ob izginjajoči meji pa novinarja Jurij Palj in Igor Devetak. V nadaljevanju so si ogledali prostore goriške podružnice Zadržne banke Doberdob in Sovodnje, kjer jih je sprejel Ivo Cotič. Na goriški grad in na trg pred novogoriško postajo jih je popeljal Aldo Rupel iz ZSKD-ja, ki je bil vir obilice informacij o

podjetju Mipot v Krminu in turističnem centru v Subidi, kjer jim je gostoljubna družina Sirkovih razkazala domačijo. Na izrecno prošnjo nekaterih pa je področje kulturnega managementa poglobil Aldo Rupel.

GORICA - ZSKD priredila posvet ob začetku delovne sezone

Prizadevajo si za dvig kakovosti

Kulturo bi bilo treba povezati z gospodarstvom

Zasedanja v KB-Centru

BUMBACA

V četrtek je Zveza slovenskih kulturnih društev priredila posvet med predstavniki članic in pokrajinskim tajništvom. Posvet ni bil operativnega temveč seminarskega značaja. Na začetku delovne sezone je čutiti potrebo po poglobljanju silnic, ki opredeljujejo delo društev, odsekov in zunanjih sodelavcev. Usklajevanje miselnih izhodišč in glavnih žgočih vprašanj je eden izmed pogojev uspešnega dela. Ko sezona steče, je na prostovoljnem delu osnovano prirejanje dogodkov prepreka, da bi vsakič znova preverjali splošne cilje, ki jih društva zasledujejo.

Uvodne posege so imeli člani tajništva, predsednica Maja Humar in člana Robert Frandolič ter Aldo Rupel; zaradi zadržanosti je David Petarin dostavil pisno poročilo. V razpravo pa so posegli prav vsi prisotni v predstavištvu društev Skala, Briški grič, Jadro, Godba Kras, Kras Dol-Poljane, Vipava in Sovodnje. Nekatera društva so upravičeno izostala, nekaj pa se jih ni javilo.

Razprava se je razvila okrog vrste pojavov in potreb: od upoštevanja sprememb, ki se neprestano odvijajo v tem prostoru do uveljavljanja slovenskega jezika v javnosti; od možnosti, ki se odpirajo v čezmejnem sodelovanju do načinov reklamiranja kulturne ponudbe; tako o pristopu do mladih kot o priklicu oseb tretjega življenjskega obdobja, ki so še kako koristne in pristojne, da v društvih kaj postorijo; od popestritve s svežimi prijemi tudi najnavadnejših pobud po društvenih sedežih do vprašanj osebne in druž-

bene rasti vsaj odbornikov in odbornic ter simpatizerjev če že širših plasti društvenega članstva.

Podrobnejši seznam potreb in pomanjkljivosti, ki so prišle do izraza, pa se tičejo pomanjkanja napovedovalov in napovedovalcev, kakovosti in visoke povprečne starosti članov pevskih zborov, povezovanja društev ob večjih projektih, obletnicah in obeležjih, iztrošenosti prirediteljev večjih manifestacij in posledične zgornje meje organizacijske zdržljivosti, prodornejšega reklamiranja kulturnih dogodkov in obveščanja preko elektronskih medijev, dveh nasprotnih si duš v skoraj vseh okoljih – želja po kakovosti in sprejemanje povprečne lagodnosti.

Od konkretnih pomembnejših opozoril in predlogih pa je vredno omeniti razmišljanje o Bazovici kot o osrednjem deželnem dogodku, kar sedaj ni, o 500-letnici Trubarjevega rojstva, o pozivu za obnovo bolnišnice Franje (še pred objavo v medijih in po TV)...

Posebno točko so udeleženci in udeleženke posvetili razmišljanju o povezavi kulture in gospodarstva, zlasti gostinstva in možnih večjih obiskov iz Slovenije po društvih in na prireditvah.

Deželni predsednik Marino Marsič je povzel in strnil nekaj posegov, povabil na pogostejše izmenjave mnenj, kar naj poteka tudi na pokrajinskem uradu, ki je kadrovsko zadovoljivo zaseden; priporočil je morda kakšno prireditev manj (kjer jih je res preveč) na račun boljše kakovosti ostalih. (ar)

NOVA GORICA - Predlog za Jonesovo

»Igralnice naj se uredijo v gradovih«

Med tridnevni obiskom na Goriškem, ki se je zaključil v petek, se je starejša podpredsednica ameriške družbe Harrah's Entertainment Jan Jones sestala tudi s predstavniki Goriškega društva za kakovost bivanja. Z njimi se je srečala že med prvim obiskom v Sloveniji konec letošnjega julija. Tokrat ji je društvo predstavilo svoj predlog: namesto petih milijonov turistov letno, naj jih Slovenijo obišče nekaj sto tisoč, ti pa naj bodo bogati gostje, ki veliko potrosijo. Namesto izgradnje velezabavišča pa društvo predlaga, da Američani za dolgi rok najamejo nekaj slovenskih gradov, jih restavrirajo in v njih uredijo igralnice na najvišjem nivoju.

»Vemo, da Američani nimajo tradicije srednjega veka, zato bi bila takšna ponudba zanje zanimiva,« meni Lucija Mozetič, predsednica omenjenega društva. Po njenih besedah je Jonesova pokazala zanimanje za ta predlog. Na njen pomislek glede morebitnega nestrinjanja lastnikov gradov s takšnimi načrti je Mozetičeva pojasnila, da so v veliko primerih gradove po

denacionalizacijskem postopku dobili vrnjene posamezniki, ki nimajo denarja za obnovo, zato le-ti propadajo. »Ker je Slovenija v celoti en sam wellness center, smo predlagali, da bi se petični gostje iz kraja v kraj prevažali s ultralahkimi letali ajdovskega izdelovalca Boscarola, zanje je sedaj Jonesova prvič slišala,« pojasnjuje Mozetičeva. O izgradnji velezabavišča na Goriškem Mozetičeva meni: »Če že mora biti igralnica tu zgrajena, naj bo v mestu, tako da bi imeli poleg obstoječih dveh še tretjo. Nastala bi trojna konkurenca, gostje pa bi zbirali med njimi.«

Zadnji obisk Jonesove na Goriškem so komentirali tudi v Koordinaciji za omejevanje igralništva s sedežem v spodnji Vipavski dolini: poudarjajo, da je njihovo stališče do izgradnje igralniškega kompleksa na Goriškem ali drugje v Sloveniji nespremenjeno: odločno ga odklanjajo. »K temu nas navsezadnje zavezuje skoraj devet tisoč podpisov pod peticijo, ki smo jih zbrali v slabih treh tednih,« dodajajo. (-km)

NEGOTIN - Zbor Hrast na 42. Mokranjčevih dnevih

V čast Mokranjcu so peli o junaških bitkah proti Turkom

Zbor Hrast pri Mokranjčevi rojstni hiši v Negotinu

FOTO AČ

DOBERDOB - 70-letniki so praznovali jubilej z izletom

Po obisku Višarij, Vrbe in Bleda so nazdravili v Avsenikovi gostilni

Doberdobski 70-letniki na Višarjah

Kar cel dan so si 70-letniki iz Doberdoba privoščili, da spoštljivo ovrednotijo ta življenjski jubilej. V soboto, 15. septembra, so se že v zgodnjih jutranjih urah odpravili proti Trbižu in še pred poldne obiskali Višarje ter si ogledali njene čudovite naravne lepote, ki

jih obkrožajo. Po kosilu pri Mešniku jih je žičnica ponovno odpeljala v Žabnice in čez Kranjsko Goro naprej na ogled Prešernove rojstne hiše v Vrbi in nato na Bled. Celodnevni potep se je zaključil pozno zvečer v Begunjah v slavni Avsenikovi restavraciji Pri Jo-

zovcu, kjer so še čilavi 70-letniki iz Doberdoba zaplesali in zapeli. Večer z glasbo je obogatil narodno zabavni ansambel, ki je Kraševce zadržal do odhoda. Seveda ob nočnem poslavljanju niso manjkale še obveze in obljube za nadaljnja slavljenja v prihodnjih letih.

MePZ Hrast iz Doberdoba se je prejšnji konec tedna mudil na zanimivem gostovanju po Srbiji. Bil je namreč povabljen, naj se kot predstavnik slovenskega glasbenega prizorišča udeleži pomembnega zborovskega tekmovanja v sklopu 42. Mokranjčevih dni. Stevan Mokranjac je najpomembnejši srbski skladatelj, ki je živel na prelomu med 19. in 20. stoletjem. Ukvarjal se je tako z ljudsko kot z nabožno glasbo. Najbolj znan del njegovega opusa so vsekakor Rukoveti (Rokopisi), zbirka priredb ljudskih napevov o velikih junakih in o bitkah proti Turkom.

Prizorišče prireditve na čast srbskega skladatelja je Negotin, Mokranjčeva rojstna vasica. Gre za vasico na vzhodni srbski meji z Romunijo in Bolgarijo, ki ima v Mokranjcu in njegovi glasbi največjo turistično atrakcijo. Takoj po prihodu so Doberdobce pospremili v sam center Negotina: uvodna slovesnost je bila namreč prav pri Mokranjčevi rojstni hiši. Ob uvodni slovesnosti so vsi zbori skupno zapeli 6. rukovet in se tako živeli v tekmovalno ozračje. Natečaj za pevske zборе je bil namreč takoj po slovesnosti v Kulturnem domu v Negotinu. MePZ Hrast je pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča v svojem repertoarju predstavil poleg obvezne Mokranjčeve 10. rukovet predstavil še Brucknerjev Os just, Vrabčev Rdeč zaton in Vremšakovo priredbo ljudske Zeleni Jurij. Tekmovanja so se udeležili še tri srbski zbori: kragujevski Li-

ceus in dva beogradska. Končni seštevke je Doberdobce uvrstil na drugo mesto z 89,3 točkami: od prvouvrščenega akademskega zbora Liceus (90,1 točk) pa jih je ločilo le pičlih 0,8 točke.

Naslednji dan so Doberdobci obiskali negotinski okoliš in v sklopu Mokranjčevega simpozija prisluhnili koncertu noneta Brda. Tam jih je čakalo tudi tipično srbsko kosilo s trubači in z lokalnimi muzikanti. Zadnji dan na poti domov so se Doberdobci opravili še nekajurni postanek v srbski prestolnici Beogradu. Pod strokovnim vodstvom vodiča so si pevci MePZ Hrast ogledali katedralo Sv. Save, mogočno cerkev, ki je zrastle predvsem v času Dinastičeve vlad. Doberdobci so si ogledali tudi stari Beograd s parkom Kalemegdan in sotočjem med Savo in Donavo na čelu. Obisk Beograda se je sklenil na Dedinjah, v Hiši cvetja, kjer je pokopan maršal Tito. Pravi biser beogradskega dela potovanja je bilo srečanje s slovensko konzulko Jadranko Šturm Kocjan na trgu pred katedralo sv. Save: ob pozdravih in voščilih s predstavnico RS v Beogradu je v beogradske nebo zadonela tudi Zdravljica.

Srbska tura zbora Hrast, za katero nosita s finančnega vidika velike zasluge tudi ZSKP in Zadržna banka Doberdob – Sovodnje, se je tako sklenila ne samo z dobrim pevskim uspehom, ampak tudi z zanimivim spoznavanjem Srbije in njenih lepot. (ač)

GORICA - Posvet na pobudo SLORI-ja

Dan raziskovalcev v višješolskem centru

Promocija raziskovalne dejavnosti pri slovenski narodni skupnosti v Italiji in osveščanje o njeni vlogi v družbi. To je cilj pobude Dan raziskovalcev, ki jo Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI v okviru evropske Noč raziskovalcev prireja v petek, 28. septembra, v Gorici. Pobuda se bo v avditoriju slovenskega višješolskega centra začela ob 11. uri, program pa se bo nadaljeval do večera. Inštitut želi poudariti pomen raziskovanja na družboslovnem področju in izpostaviti svoja prizadevanja za intelektualno rast mladih. Zato bo jutranji del programa namenjen predvsem višješolcem, popoldanski pa širši javnosti.

Dopoldanski del Dneva raziskovalcev je Inštitut izoblikoval z goriškim družboslovnim licejem Simon Gregorčič. Srečanje predvideva predstavitev raziskovalnega projekta Mladi in nasilje. Gre za raziskovalno nalogo o razširjenosti nasilja med mladimi in o ustanovah, ki se ukvarjajo z nasilno komunikacijo in pomagajo žrtvam nasilja. Raziskovalno nalogo bo izpeljala skupina dijakov 3. razreda družboslovnega liceja pod mentorstvom profesorjev in raziskovalcev SLORI-ja. Z delom so začeli v ponedeljek, rezulta-

te ankete, ki jo bodo izpolnili slovenski višješolski dijaki vseh smeri, pa bodo predstavljeni na petkovem Dnevu raziskovalcev.

Tudi popoldanski del pobude bo potekal v šolskem avditoriju od 16. ure dalje. Na programu je podelitev nagrad letošnjega razpisa inštituta SLORI za diplomski in podiplomski študij, nato pa bodo raziskovalci SLORI-ja predstavili nekaj raziskav. Devan Jagodic bo spregovoril o ohranjanju in opuščanju rabe jezika pri slovenski jezikovni skupnosti na Tržaškem, Maja Mezgec pa o funkcionalni pismenosti in manjšinskem jeziku v okviru primera slovenske manjšine v Italiji. Suzana Pertot bo sodelovala z raziskavo z naslovom »V imenu očeta: transgeneracijski prenos jezika in identitete po moški liniji«, Norina Bogatec pa bo govorila o večetničnih razredih na manjšinskih in večinskih šolah. Zaira Vidali bo predstavil rezultate projekta MIMA. Večine spoznavajo manjšine. Sledila bo okrogla miza z uvodnimi posegi pokrajinskih predsednikov SSO in SKGZ Janeza Povšeta in Livija Semoliča ter predsednika SLOV.I.K.-a Borisa Perica, srečanje pa se bo zaključilo z razpravo.

Z roko v roki sta na novo pot stopila

Bogdan Podveršič in Urška Mozetič

Božjega blagoslova, ljubezni in medsebojnega spoštovanja jima iz srca kličejo

tata France, mama Adela, sestra Myrta in brat Damijan z Eleno ter nečaki Jasmin, Tamara in Jakob

Čestitke

Jutri praznuje rojstni dan MIRJAM iz Štandreža. 50 jih je minilo, odkar te je življenje v zibelko položilo. Naj te vsaka topla jesen s sončnimi barvami nasuje in sonce vsak dan pripotuje. Cvetoča ostani, naj spremlja te zdrave in sreča, nikdar z obraza naj ne izgine nasme. Voščijo ti mama, brat, sestra in vsi nečaki.

RADIOVOJ PAHOR ima rojstni dan in ga bo praznoval s svojci in z bratom Miranom, ki se je tudi rodil v teh dneh. Vsi v družini pa tudi vsi v Renčah, ki zelo spoštujejo Pahorjevo družino, jima želijo vse dobro, predvsem zdravja. Radivoju pa iz srca želijo, da bi jih še osrečil s prelepimi pesmimi, ki jih je že in jih bo verjetno še v prihodnje, objavil. Čestitkam se pridružujejo vsi sorodniki, prijatelji in znanci.

NOVA GORICA: 17.00 - 19.00 »Ratatouille«; 21.00 »Avtoštopar«.

Šolske vesti

NA INDUSTRIJSKEM TEHNIČNEM ZAVODU JURIJ VEGA v Gorici iščejo suplenta za poučevanje elektronike - natečajni razred A034; zainteresirani naj čim prej pokličejo na tel. 0481-530021 (tajništvo šole v ulici Puccini 14 v Gorici).

Izleti

DRUŠTVO PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV IZ SOVODENJ prireja 14. oktobra izlet v Vajont. Vpisovanje ob torkih od 17.30 di 18.30 na sedežu krvodajalcev v Gabrjah.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV organizira v nedeljo, 30. septembra, izlet v Škofjo Loko »Po poteh naših pesnikov in pisateljev - ogled Tavčarjeve domovine«. Odhod z Opčin pri Posvetnem domu ob 7. uri, iz Gorice pri Rdeči hiši ob 8. uri; prijave in informacije na tržaškem (tel. 040-635626) oziroma goriškem uradu ZSKD (tel.0481-531495).

Obvestila

OBČINSKO GLEDALIŠČE V TRŽIČU obvešča, da bo od ponedeljka, 24. septembra, možna potrditev abonmajev za sezono 2007/08 in s 13. oktobrom vpis novih abonmajev; informacije in vpisovanja v blagajni Občinskega gledališča v Trziču (korzo del Popolo 20, tel. 0481-790470), pri turistični agenciji Apiani v Gorici, pri Ticketpointu v Trstu in pri ERT-u v Vidmu.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško sporoča, da potekajo vaje ženskega pevskega zbora vsak ponedeljek ob 20. uri.

GODBA KRAS iz Doberdoba obvešča, da je v teku vpisovanje v glasbeno šolo za trobila, pihala in tolkala; informacije vsak dan od 19. ure dalje na tel. 338-6347012 (Luciano) ali 335-6478072 (Robert) ter osebno ob ponedeljkih in četrth ob 20.30 v glasbeni sobi v Doberdobu.

GORIŠKI IAL obvešča, da bodo organizirali večerni tečaj angleščine, začetniški slovenščine in začetniški informatike dvakrat tedensko med 18.30 in 21.30 po 1 evro na uro. Tečaji so namenjeni uslužben- cem privatnih podjetij; informacije na tel. 0481-538439 med 9.30 in 12.30 in med 14.30 in 16.30 od ponedeljka do petka.

KD BRIŠKI GRIČ priredi tečaj aerobike ob torkih in četrthkih med 19. in 20. uro; informacije tel. 388-8400814 (Andreja).

KLEKLJARSKI ODSEK društva Jadro je začel novo letno dejavnost ob torkih med 15.30 in 18.30 na sedežu društva v Romjanu; vpisovanje in informacije na tel. 0481-776123.

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE vabi na redni občni zbor, ki bo v sredo, 26. septembra, v Kulturnem domu v Sovodnjah, v prvem sklicu ob 19.30, v drugem pa ob 20.30.

ODDELEK BALETA SCVG EMIL KOMEL deluje v baletni sobi Kulturnega doma v Gorici. Začetek dejavnosti - tečaj klasičnega in sodobnega baleta - bo 19. septembra; lekcije potekajo dvakrat tedensko, ob sredo in petkih, med 17. in 19. uro. Vpisujejo ves mesec septem-ber; podrobnejše informacije na SCGV Emil Komel (tel. 0481-532163) in v pisarni Kulturnega doma (tel. 0481-33288).

ODRAŠČAJMO Z GLASBO je projekt kulturnega društva Oton Zupančič iz Štandreža, ki dopolnjuje pevsko dejavnost otrok od 3. leta starosti. Srečanja se bodo pričela v sredo, 3. oktobra, in jih bosta vodili Tanja Gaeta in Sara Hoban. Informativno srečanje za starše bo v kulturnem domu Andreja Budala, ul. Montello 9 v Štandrežu v sredo, 26. septembra, in v ponedeljek, 1. oktobra, ob 19.30. Informacije nudi Tanja Gaeta (tel. 328-0309219 ali e-mail: tanjagaeta@libero.it).

SOVODENJSKA SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI vabi člane in somišljenike na srečanje v ponedeljek, 24. septembra, v društvenih prostorih v Rupi ob 20.30. Dnevni red predvideva poročanje o delovanju v občinskem svetu ter novosti v zvezi z ustanavljanjem Demokratske stranke.

SPDG vabi v sredo, 3. oktobra, ob 21. uri v telovadnico Kulturnega doma v Gorici na prvi trening rekreacije; informacije na tel. 338-7995474 (Aldo Bauzon).

TRADICIONALNI 50-URNI TEČAJ SLOVENŠČINE za odrasle prireja društvo Jadro na sedežu v Romjanu v začetku oktobra. Organizacijska seja bo v ponedeljek, 24. septembra, ob 20. uri v ulici Monte Sei busi 2 v Romjanu; informacije pri odbornikih (tel. 0481-779843).

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV prosi včlanjena društva goriške in videmske pokrajine, ki imajo v svojih arhivih (stare in novejš) LP plošče in kasete, da čimprej posredujejo njihove podatke za objavo v diskografskem zborniku. Fotokopijo naslovnice LP plošče in kasete pošljite po faksu na št. 040-635628 ali po e-mailu trst@zskd.org.

ŠD SOVODNJE vabi na rekreacijsko telovadbo ob torkih in petkim med 21.00 in 22.30. Prvo srečanje v torek, 2. oktobra, v občinski telovadnici v Sovodnjah; informacije na tel. 0481-882195 (Mirjam).

ŠZ OLYMPIA obvešča, da se bodo v ponedeljek, 24. septembra, pričeli treningi: ob 16. uri mlajša skupina ritmike in orodne telovabe, ob 17. uri starejša skupina ritmike in orodne telovadbe, ob 18. uri mini-volley in športni ples skupina Senior; v torek, 2. oktobra, ob 15. uri telovadba predšolskih otrok, ob 17. uri športni ples skupina Mini, ob 18. uri športni ples skupina Junior; informacije na tel. 335-5952551 (Damijana Česčut).

V GRADU KROMBERK bo v torek, 25. septembra, ob 20. uri predstavitev knjige Drobtinice iz goriških šeg in navad. Knjigo bosta predstavila avtor Zdenko Vogrič in urednica Erika Jazbar.

V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ, drevored 20. septembra

85 v Gorici, bo v petek, 28. septembra, ob 20.30 klavirski recital Dubravke Tomšič. Organizirajo ga v okviru koncertne sezone 2007-08 in Kogojevih dnevov; predprodaja vstopnic na tel. 0481-531445, podrobnejše informacije na spletni strani www.kclbratuz.org.

V RAZSTAVNIH PROSTORIh KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ, drevored 20. septembra v Gorici bo v sredo, 26. septembra, ob 18. uri odprtje razstave »In kaj naj ljubim, če ne skrivnosti?« sli- karja Karla Pečka; njega in razstavljena dela bo predstavila Milena Zlatar.

Prispevki

Namesto cvetja na grob pokojne te- te Nele daruje Drago Tomšič z družino 25 evrov za KD Sovodnje. V isti namen darujejo Emil Tomšič z družino 25 evrov ter Toni Tomšič in Marica 25 evrov.

Popravek: V spomin na Kristininega očeta Jožefa Gergoleta darujejo kolegi občine Devin-Nabrežina 140,00 evrov za Sklad Luccheta-Oba D'Angelo-Hrovatin.

Ob smrti Jožefa Gergoleta prispevajo za MPZ Jezero 200 evrov žena Marija ter hčerki Mirella in Kristina.

V spomin na pokojnega bratranca Zdravka iz Cerovega daruje Judita Korsič 50 evrov za obnovitev bolnice Franja.

Pogrebi

JUTRI V GORICI: 11.00, Lino Fabbro (iz Vidma ob 9.30) v cerkvi na Svetogorski ulici in na glavnem pokopališču.

JUTRI V TRŽIČU: 13.30, Nora Minca iz trziške bolnišnice v Trst za upepelitev.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
AGIP - Ul. Crispi 14
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
SHELL - Ul. Aquileia 20
ESSO - Ul. Trieste 106
FARA
ERG - Ul. Gorizia 109
MEDEA
ESSO - Most na Birši, na državni cesti 305 km 3+
TRŽIČ
AGIP - Ul. Valentinis 61
AGIP - Ul. S. Polo
TAMOIL - Drev. Cosulich 21
ŠKOCJAN
ESSO - Državna cesta 14 (Pieris)
KRMIN
TAMOIL - Državna cesta 56 km 21
FOLJAN
IP - Ul. III Armata 58

Vljudno vabljeni na odprtje razstave, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka - Kanal ob Soči pod naslovom

IN KAJ NAJ LJUBIM, ČE NE SKRIVNOSTI?

Umetnika **Karla Pečka** bo predstavila prof. Milena Zlatar

Kulturni center Lojze Bratuž
sreda, 26. septembra, ob 18.00

Koncertna sezona
2007-2008

KLAVIRSKI RECITAL
Dubravka Tomšič Srebotnjak

Na sporedu: W.A. Mozart, D. Scarlatti, L. van Beethoven, A. Srebotnjak in F. Chopin

Kulturni center Lojze Bratuž
petek, 28. septembra, ob 20.30

Predprodaja vstopnic:
Kulturni center Lojze Bratuž, Drev. 20. septembra 85 -tel. 0481-531445

Pihalni orkester Kras, SKD Hrast, Civilna zaščita - Doberdob in MO Jezero prirejajo

DOBERDUBSKU FEŠTU

DANES, 23. SEPTEMBRA, OD 13.00 DALJE NA DVORIŠČU PRED ŽUPNIJSKO DVORANO V DOBERDOBU

Ob 13.00 otvoritev
Ob 14.00 HRAST bike slalom
Ob 17.30 vaja in demonstracija CIVILNE ZAŠČITE - Doberdob
Ob 20.00 koncert doberdobske skupine BLEK PANTERS in Odprtje koncerta s pihalnim orkestrom KRAS

U primeru slabega vremena bo koncert v župnijski dvorani Vabljeni!

komigo | Zadnja predstava v abonmaju Komigo 2007

Ponedeljek, **8. oktobra**, ob 20.30

5 ŽENSK.COM

Špas teater

Kulturni dom (Ul. I.Brass 20)
Info: KD v Gorici (tel. 0481 33288)

Vabimo na odprtje razstave goriškega slikarja

ANDREJA KOSIČA

V četrtek, 27. septembra 2007, ob 18. uri na sedežu zavoda Banca di Cividale Kmečka banka v Gorici, Verdiejev korzo 40.

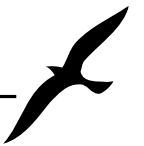
SKZ Slovenska kulturno gospodarska zveza

ZDRUŽENJE DARKO BRATINA

1997 - 2007: DESET LET ZGODOVINE SLOVENSKA ORGANIZIRANOST V ITALIJI: inovativni pristopi in modernizacija

Sodelujejo: Miloš Budin, Ace Mermolja, Jurij Paljk in Boris Peric
Povezuje: Rudi Pavšič

Kulturni dom v Gorici, jutri, 24.9.07 ob 18.00

ITALIJA - Apel predsednika republike

Napolitano politikom: Manj televizije in več konkretnosti

Fassino: Če pade Prodi, je treba takoj na predčasne volitve

RIM - Manj televizije, več občutka za institucije in predvsem več konkretnosti. Predsednik republike Giorgio Napolitano je med včerajšnjim srečanjem z neapeljskimi dijaki pozval nosilce javnih funkcij, upravitelje in politike na sploh, naj kar se da omejijo televizijske nastope in naj se raje posvečajo javnemu dobremu.

To ni prvič, da Napolitano oskrvrne politike, njegov poziv pa gre uvrstiti v zadnja dogajanja (glej nastopi Beppeja Grilla), ki opozarjajo na vse večjo razdaljo med javnim mnenjem, politikom in politiki. »Institucije ne smejo nikoli postati prostori, kjer politiki izpostavljajo svojo prisotnost. To so namreč javne dobrine, ki zahtevajo konkretnost in obenem tudi določeno diskretnost,« je poudaril predsednik, ki je povedal, da se je kot politik vedno kar se da izogibal televizijskim nastopom.

Napolitano je pred nekaj dnevi na Kvirinaliu opozoril na nevarne posledice t.i. protipolitike in preostrih kritik na račun institucij. Njegove besede so nekateri tolmačili kot kritiko Grillu, včeraj v Neaplju pa je Napolitano opozoril politike, da so tudi sami odgovorni, če med ljudmi narašča odpor proti določeni politiki, ki se dogaja predvsem v javnih obcih, zlasti pa na televiziji.

V političnih krogih pa še vedno odmevajo četrtkovi razburljivi dogodki v senatu, kjer se je Prodijska vlada za las izognila pekočemu porazu. Levo središče so v bistvu rešili senatorji iz vrst nove desničarske stranke bivšega ministra Francesca Storaceja, med tistimi, ki je obrnil hrbet Prodiu pa je tudi Willer Bordon, senator Marjetice iz naše dežele, ki se v zadnjem času pravzaprav obnaša kot opozicijski predstavnik. Bordon, ki je sprt z Marjetico, menda ne bo pristopil v novo Demokrasko stranko.

Vodja Levih demokratov Piero Fassino je zaveznike opozoril, da bodo v Italiji v primeru padca vlade Romana Prodijske predčasne volitve. Opozorilo je namenjeno predvsem nekaterim manjšim sredinskim strankam v Uniji, ki menda razmišljajo o neke vrste institucionalni ali tehnični vladi.

Podobno kot Fassino razmišlja tudi Prodi, ki je zaskrbljen in obenem jezen nad dogajanjem v senatni skupščini, kjer leva sredina mimo vsega ni našla skupnega jezika o usodi radio-

Predsednik republike Giorgio Napolitano pazljivo poslušal neapeljske dijake

ANSA

televizijske ustanove RAI. Njen upravni svet deluje praktično brez jasnega mandata parlamenta in bo do nadaljnjega zamrznil vsa imenovanja vodilnih ljudi na radiu in televiziji.

Predsednik vlade in tajnik Levih demokratov pozivata vse koalicijske partnerje k čutni odgovornosti, tudi zato, ker bi v primeru predčasnih volitev skoraj gotovo na oblast spet prišel Silvio Berlusconi. Zanimivo, da se v teh dneh ne govori več o potrebi po novi volilni zakonodaji, čeprav je vsem jasno, da bi predsednik republike Napolitano s tem volilnim zakonom s težkim srcem razpisal predčasne volitve.

Četrtkovi dogodki v senatu odmevajo seveda tudi v opoziciji, kjer je edino Berlusconi prepričan, da so predčasne volitve pred vrati. Predsednik Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini je dosti bolj previden, kar velja tudi za UDC, medtem ko v Severni ligi marsikdo razmišlja o pogajanjih s Prodiem o reformah in tudi o novih volilnih pravilih. Bossi'seva stranka se namreč boji morebitnega volilnega referenduma, ki bi v primeru uspeha zelo zmanjšal moč in politične ambicije ligašev.

V pričakovanju novosti bo morala desna sredina v senatu premositi spor s Storacejem. V nasprotnem primeru bo s težavo zrušila Prodijska.

LIGURIJA - Predsednik Dežele

Burlandu visoka globa in odvzem vozniške

GENOVA - Eno let brez vozniškega dovoljenja in 3.500 evrov globe. Genovski prefekt Giuseppe Romano je še kar strogo kaznoval predsednika Dežele Ligurije Claudia Burlanda, ki je zakrivil hud prometni prekršek, prometna policija pa o dogodku ni takoj sestavila dolžnostnega zapisnika.

Javnost se je upravičeno razburila ne toliko zaradi prometnega prekrška, ki bi sicer lahko imel tragične posledice, temveč nad dejstvom, da policija ni takoj kaznovala Burlanda. Slednji, ki je vrh vsega še vozil brez vozniškega dovoljenja, je policistom pokazal izkaznico poslanske zbornice, ki je vrh vsega še zapadla.

Predsednik Ligurije, ki pripada stranki Levih demokratov, je priznal prometni prekršek in včerajšnjo kazen označil kot zasluženo in v skladu s prometnim zakonom. Genovski kvestor Salvatore

CLAUDIO BURLANDO

ANSA

Presente pa se je včeraj postavil v bran policistom, ki so imeli deset dni časa za sestavo zapisnika o Burlandovem prometnem prekršku.

Desna sredina zahteva še naprej predsednikov odstop z utemeljitvijo, da je Burlando slab zgled za državljane, posebno pa za voznike. Leva sredina meni, da gre za politične spekulacije in dodaja, da je Burlando priznal hudo napako, za katero je bil sedaj primerno kaznovan.

TEHERAN - Na včerajšnji paradi

Iran je razkazal sebi in svetu vso svojo vojaško moč

TEHERAN - V glavnem mestu Irana je bila včeraj velika vojaška parada v spomin na začetek iraško-iranske vojne med letoma 1980 in 1988. Na paradi je Iran predstavil novo raketo dolgega dosega gadr, ki lahko doseže Izrael in tudi ameriške vojaške baze v regiji. Raketa gadr - beseda v iranščini pomeni moč -, katere domet znaša 1800 kilometrov, je izboljšana inačica rakete sahab-3. Ta lahko po navedbah uradnega napovedovalca na paradi poleti 1300 kilometrov daleč, čeprav so v preteklosti iranske oblasti večkrat zatrdile, da ima sahab-3 domet 2000 kilometrov.

Videti je bilo tudi tri nova iranska lovna letala, ki jih je ta četrtlet prvič predstavila iranska državna televizija. Na paradi je spregovoril iranski predsednik Mahmud Ahmadinežad. Dejal, da je »Iran vplivna sila v regiji in globalno« in poudaril, da »se tiste države, ki menijo, da bodo z uničujočimi metodami, kot so psiho-loška vojna ali gospodarski ukrepi,

IRANSKI
PRESEDNIK
MAHMUD
AHMADINEŽAD

ANSA

Iran odvrnile od tehnološkega napredka, motijo«.

Na paradi, ki si je niso ogledali vojaški atašeji evropskih držav, je bilo videti številna vojaška vozila s protiameriškimi in protiizraelskimi gesli.

Ameriški državni podsekretar Nicholas Burns je medtem po sestanku svetovnih sil o Iranu v Washingtonu dejal, da so bili pogovori o novih sankcijah proti Iranu zaradi jedrskega programa »resni in konstruktivni«. Predstavniki petih stalnih članic Var-

V Srbiji je umrl
Petar Stambolič

BEOGRAD - V petek je v 95. letu starosti umrl eden najbolj vplivnih srbskih politikov po drugi svetovni vojni Petar Stambolič. Pokojni politični predstavnik je bil med drugim predsednik predsedstva nekdanje Jugoslavije ter član vodstva jugoslovanske zveze komunistov. (STA)

Čile izročil Peruju
bivšega predsednika

LIMA - Čilske oblasti so nekdanjega perujskega predsednika Alberta Fujimorija izročile Peruju. Fujimori je v Limo odpotoval z letalom perujske policije, ki ga je ta poslala v sosednji Čile. Čilsko vrhovno sodišče je v petek potrdilo izročitev Fujimorija Peruju, kjer je obtožen kršitev človekovih pravic in korupcije.

69-letni Fujimori, ki ima perujsko in japonsko državljanstvo, je Peru vodil v letih od 1990 do 2000, ko je zaradi korupcijskega škandala pobežnil na Japonsko. Novembra 2005 so ga aretirali v Čilu, ki naj bi bil odskočna deska za še eno kandidaturo za perujskega predsednika. (STA)

Po razpadu zakona
se vračajo k mami

RIM - V Italiji se odstotek zakonskih zvez, ki se končajo z ločitvijo, povečuje, hkrati pa se vedno več ločenih moških po razpadu zakona zateče nazaj pod varno okrilje svoje matere. Vsak peti Italijan se tako po ločitvi vrne v domače ognjišče, je poročala avstrijska tiskovna agencija APA, sklicujoč se na italijanski časnik La Repubblica. »Ločeni moški pogosto nimajo druge izbire; običajno izgubijo stanovanje, ki ga sodniki največkrat dodelijo njihovim nekdanjim soprogram in otrokom. Zaradi plačevanja preživnin pa ostanejo brez sredstev za nakup novega stanovanja, tako da je vrnitev k staremu edina rešitev,« ocenjuje italijanski demograf Massimo Livi Bacci. »Izvorna družina je za Italijana opora. V Italiji še vedno obstaja velika solidarnost med generacijami. Družinske vezi so zelo močne.

Družine tudi večinoma finančno pomagajo ločenim ženskam,« še dodaja Bacci.

V Italiji se je število ločitev v zadnjih letih podvojilo, odstotek pa je še posebno velik na severu države. »Ločitve prizadenejo vse družbene sloje. In to je težava. Po ločitvi človek običajno prizna revnejši. Narastejo izdatki, zniža pa se kupna moč,« še pojasnjuje italijanski strokovnjak.

tecnoedile
TRST, Ul. Cosulich 9 (industrijska cona)
tel. 0039/040/827045 - 830688

GRADBENI IN INDUSTRIJSKI STROJI IN OPREMA • PRODAJA IN NAJEM • SERVIS • REZERVNI DELI

N

S pet sem prebral, da bo prišel dan, ko bodo jeziki izumrli. Seveda ne jeziki velikih narodov, temveč jeziki manjšin in malih ljudstev. Na sedem tisoč jezikov, kar jih svet govori, polovici grozi izginotje še pred koncem stoletja. Vsaka dva tedna en jezik utihne s človekom, ki ga je zadnji poznal in ga je smrt vzela. Statistika je postranska. Iz nje moramo potegniti opomin. Meni se je ob statistiki utrlil tudi spomin.

List s podobnim sporočilom sem prvič opazil v pisarni senatorja Darka Bratine na goriškem korzu. Besedilo je bilo povzeto po angleškem časopisu. Bilo je povečano s fotokopirnim strojem in ga je Bratina obešil na steno. »V razvitih deželah smo prišli že tako daleč, da skušamo na vse načine ohraniti to, kar nam je narava podarila. Tako na primer skušamo zaščititi izumirajoče biološke in vegetalne vrste, naj gre za živali ali rastline. Ko pride do ogrožanja neke vrste, se celo javna občila o tem na dolgo in široko razpišejo. Ko pa gre za človeško vrsto in njene različne "kulturno-jezikovne vrste" - v tem je paradoks -, še zdaleč nismo tako občutljivi. Medtem ko za zaščito narave nekaj le ukrenemo, smo do zaščite "človeške narave" - jezika - še zmeraj brezbrizni,« je nekam zapisal. Ko ti je takšne stvari pravil, se mu je pogled izostril in si v njem zapazil užitek znanja, ki dopušča razumevanje okolja. Govoril je o ekologiji jezika, naroda, kulture, sožitja. Imel je širono znanja, imel je gorečnost in prepričevalnost. Zato je zaznamoval generacijo. Ko je tarnala nad robom, kjer ji je bilo usojeno živeti, jo je nagovarjal, da naj razmišlja globalno in deluje lokalno - skratka, naj iz roba naredi središče, oviro naj preobrazi v možnost in prednost. Prinesel je torej idejo, iz katere je nastala vizija, potem pa še marsikaj otipljivejšega. Umril je na današnji dan pred desetim leti v kraju Obernai pri Strasbourg, med službenim potovanjem.

Ko sem po desetih letih obudil spomin na septembrski torek leta 1997, na dan, ko je med nas udarila vest o Bratinovi smrti, se mi je v istem hipu vsilila misel o dedičih. Kdo se danes ima za njegovega dediča, kdo to zares je in kdo ni več? Vprašanje sem postavil Bratinovim sopotnikom, ki si jih je po vrtni iz Turina v rodno Gorico novembra 1976 šel iskat - glej glej - med mlajšo generacijo. Nekateri druge je dobil v politiki in med opravljanjem svojih institucionalnih dolžnosti.

»Sprašujete, če ima Bratina dediče? Ne bi znal odgovoriti,« pravi **Giorgio Brandolin**: »Zase vem, da sem dva cela svoja mandata kot predsednik pokrajine verjel v to, kar je on verjel. Njegove sanje so bile moje sanje. Še vedno hranim listič, na katerega je Bratina leta 1997 - v volilni kampanji in po hudem sporu z mano, ker me ni hotel za predsedniškega kandidata za pokrajino - narisal tri kroge. Ponazarjali so Goriško ter Vipavsko in Soško dolino. Obkrožil jih je z večjim krogom. To je bila Evropa, meje na stičišču med tremi manjšimi krogi pa je zbrisal. Postali so celota. To sem devet let skušal uredničevati s političnimi dejanji. Čez par mesecev se bodo njegove sanje uresničile. Ob tej misli uživam, vendar še potrebujemo Bratinovo vizijo, ne smemo je izgubiti s političnega obzorja. Če nam je njegova dediščina dragocena, potem se ne smemo zadovoljiti z umikom meje. Iz treh krogov moramo uresničiti politično, kulturno in institucionalno celoto. Še enih sanj nisva skupaj udejanjila. Načrtovala sva čezmejni univerzitetni inštitut in filmsko knjižnico državne relevance. Oboje je z njim umrlo.«

Aleš Doktorič se je prvič neposredno srečal z Darkom Bratino na svoji maturi, pri kateri je bil predsednik komisije: »Privlačila me je v njem edinstvena kombinacija intelektualne ustvarjalnosti, ostrine, daljnovidnosti in širine. H Kinoateljeju sem pristopil leto ali dve kasneje, ker sem videl v njem prostor, kjer sta bili tradicionalna delitev med Slovenci v Italiji na rdece in bele in nezaupljivost do italijanskega prostora preseženi v kvaliteti dela in perspektivi prizadevanja.« Katero idejo je prinesel? »Prvič, da

je tudi goriški prostor prav zaradi svojih potencialov enakovreden kateremukoli drugemu v Evropi, če gre v smer čezmejne integracije na raznih področjih. Vnesel pa je svojčas k nam postindustrijsko zavest, da je predvsem vlaganje v znanje temeljnega pomena za razvoj skupnosti. Kot katoličan, ki je deloval v Demokratični stranki levice (sedanjih Levih demokratih), je od vsega začetka utelešal težnje, ki so privedle v Italiji do sedanjega rojevanja Demokratske stranke.« Kaj pa dediči? »Dediči so brez dediščine, bi rekel. Za Darkom Bratino so namreč ostali predvsem dolgovi, ker je on imel fatalno, a obenem zelo racionalno atrakcijo v kratkem roku težko uresničljivih projektov na smeri do lastnih vizij. Tako je na dedičih ostala moralna naloga, da realno uresničijo njegove vizije, ki so bile v veliki meri prepuščene ustnemu izročilu. Če naj govorim za svoje področje, je njegov zavedni ali nezavedni dedič gotovo filmski center na Travniku v Gorici, Hiša filma, ki združuje dve društvu, katerih je bil predsednik (Kinoatelje in Sergio

Amidei), kinopodjetje (družbo Transmedia, katere je bil pobudnik) in filmsko smer DAMS Videmske univerze (film je bil absolutno njegova strast).«

Nicolò Fornasir je prispeval k prvi izvolitvi Darka Bratine v rimski senat. K njemu je preusmeril glasove katoliških demokratov iz goriške Krščanske demokracije. »Glasove teh, ki so gledali naprej,« pravi Fornasir. Plačal je z izključitvijo iz stranke, »zmagi pa sva z Bratino nazdravila s šampanjcem v moji kleti«. Družbeno in politično angažiranega Fornasirja še vedno navdihuje Bratinova sposobnost, da je intuicije in dolgoročne vizije spajal s konkretnimi načrti, da je z močjo razuma in trezno analizo odpiral poti, ki so peljale daleč, da je Goriško navezoval s širšim svetom: »Vsi smo njegovi dediči, če svojemu političnemu delu pripisujemo visoko kulturno in človečansko vrednost. Darko ima v nas globoke korenine, ki bodo trajale v času.«

Franco Juri je z Bratino prišel v stik konec osemdesetih let, v času, »ko sem se za-

nimal - kot sam pravi - za multikulturnost našega obmejnega prostora in smo bili angažirani v procesu demokratizacije v Jugoslaviji, Sloveniji in znotraj italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem. Nato sem z njim sodeloval kot poslanec slovenskega parlamenta, on pa je bil senator v Rimu. Srečala sva se dvakrat tudi v Madridu, ko sem tam bil veleposlanik, on pa evroposlanec v Strasbourg. Odlično sva se razumela, imela sva zelo podobne poglede na vlogo manjšin, na demokracijo, na človekove pravice, na Evropo, na pomen večkulturnosti in na nujnost preseganja in odpravljanja meja. Ne predstavljam si današnjega razvoja čezmejnega sodelovanja obeh Goric in odpravljanja meje brez Darkove vizije. Strpnost in spoštovanje dostojanstva vseh sta bila temelja njegovega pristopa do politike, kulture in družbe. Darko Bratina je najavil najboljšo Evropo in je bil njen najboljši predhodnik.« Koga imate za njegovega dediča? »V mislih imam Aleša Doktoriča in Kinoatelje, pa vso tisto kulturo, ki se zaveda bogastva različnosti

in prepletenosti italijanskega, slovenskega in furlanskega življa. Prav te dni sem Bratinov navdih začutil v Benečiji, kjer so starši in učitelji praznovali odprtje prvega letnika dvojezične srednje šole v Špetru.«

»Darkota moraš enostavno spoznati!« je Davorin Devetak nagovoril **Jurija Paljka** ob njegovem prihodu na Tržaško univerzo leta 1978. »Zbližala sva se zelo zgodaj - zna povedati Paljk - zaradi skupne krščanske matrice, primorske in goriške podstati in tudi zaradi obojestranskega navdušenja nad takrat mladim poljskim papežem. Z Darkom je bilo lepo, ker je poslušal, ker je znal poslušati, ker nas je imel za sebi enake, ker smo - različni, kot smo bili - imeli v njem dobrega sogovornika, tudi učitelja, predvsem pa človeka, ki je znal govoriti o vseh stvareh. Imel je vizijo prostora in časa. Že takrat je govoril, da bo meja padla, vedel je, da sta večjezičnost in večnarodnost bogastvo in lahko obenem tudi lepa prilika. Bil je politik, ki je imel dobro študijsko podlago, znal je "brati" družbo, sredi postmoderne je napovedoval globalizacijo, v kateri danes živimo. Verjel pa je tudi v našo prihodnost, v nas, takratno mladino. Čas mu daje prav.« Kje pa so dediči? »Vsi smo malo njegovi - in najbrž ne samo njegovi - dediči. Med danes znanimi osebami pa bi za njegovega dediča najprej omenil prijatelja Borisa Perica, ki je na svojem področju gotovo najboljši nadaljevalec Bratinovega dela. Cenim Borisovo umirjenost. To, da zna najprej poslušati, ga zelo približa Bratinovemu liku. Ravno Borisu in njegovi ekipi gre zasluga, če je slovensko družbeno gospodarstvo v Gorici - če ga lahko tako imenujem - danes tako uspešno. Vizija prostora in časa, odlika pri delu, tkanje človeških, prijateljskih, poslovnih in drugačnih, zakaj ne, tudi političnih vezi - tega se je Boris učil pri Bratini. Pa tudi današnjega Rudija Pavšiča ne bi bilo brez Darka Bratine!«

Boris Peric je Bratino spoznal v prvih osemdesetih letih prejšnjega stoletja, kot univerzitetni študent, in je z njim sodeloval do konca. »Darkovo vizijo lahko strnem v enem stavku: Iz ovir je treba ustvariti možnosti. To pomeni razbiti konstituirane danosti in iz osnovnih elementov ustvariti drugačno pojmovanje prostora, odprtega na 360 stopinj. S takšno vizijo je zrevolucioniral kroge, v katerih se je gibal, SKGZ, SLORI, Kinoatelje, Kulturni dom... Njegovega duha danes uteleša predvsem Hiša filma na Travniku. Ker je noter podjetništvo - Bratina je v Turinu poučeval podjetnike -, noter je univerza - bil je univerzitetni profesor -, noter je film - bil je ustanovitelj Kinoateljeja - in je noter kavarna; ravno v kavarnah sem doživil svoje najlepše trenutke z Darkom, ker je kavarna vsem odprt prostor, brez zapor ali predsodkov, kar je bilo Bratinovo osnovno vodilo. In ker smo iz tamkajšnje podrtje, ki je bila ovira, ustvarili v srednji Evropi edinstven prostor, torej novo možnost.«

Livio Semolič je bil leta 1977 med štiriimi Goričani, s katerimi je Bratina polagal temelje Kinoateljeja, in nato do zadnjega njegov tesen sodelavec. Najraje se spominja začetkov: »Nepozaben je takratni prvi obisk filmskega festivala v Pulju, ko sva nekaj dni bivala skupaj. Bili smo mladi, a smo se kmalu navzeli njegovega daljnovidnega razmišljanja o skupnem goriškem prostoru od Červinjana do Soške in Vipavske doline, o potrebi po vlaganju v izobraževanje in nematerialne dobrine, kot je bila pobuda za goriško univerzo, kot je tudi vzpostavljjanje interakcije in integracije med tu živječimi narodi. Kar nekaj nas je, ki skušamo udejanjati Bratinovo vizijo in ideale. Imenoval pa bi vsekakor enega. To je Boris Peric, ki je znal in zna še posebno uspešno širiti obzorja organiziranemu delu manjšine in investirati v inovativne pristope, ki slonijo na Bratinovi paradigmi: Več podjetništva v kulturi in več kulture v podjetništvu.«

* * *

Če naj za konec potegnemo moralo - kot to radi delamo za film -, dediči Darka Bratine smo nazadnje vsi, ki nekaj damo na svoj jezik, ki stavimo na sožitje in Evropo, ki z užitkom teptamo mejo.

DARKO BRATINA ZAZNAMOVAL NAŠ ČAS

1997-2007, dediči

IGOR DEVETAK

Od Smrkcev do Peter Pana in Narnije

Volčiči (7-11 let) Krdela črnih tačk so se 12. julija odpeljali v Žirovnico pri Žireh blizu Idrije. Tam so se na lastne oči prepričali, da na travniku, na katerem kraljuje velika rumena goba z jamborom, v urejenih gobicah še vedno živijo Smrkci. Sprejela sta jih Rdeča smrketa in Rumeni smrkec ter jih zaprosila za pomoč. Volčiči so se pod prisego, da jim bodo pomagali obvarovati Smrkovas pred hudobnim Gargamelom in spoštovati Mati naravo, spremenili v Smrkce in začeli neobičajno, a zelo zahtevno preizkušnjo. Običajni dan se je začel z dviganjem smrkčeve in skavtske zastave ter z obema himnama. Smrkci so se nato preizkusili tako fizično – na športnem dnevu, s pripravo zgradbe tabornega ognja in bivaka, kot umsko – s kovanjem novih načrtov in ukan proti Gargamelu. Med Smrkci so se spletle tako trdne prijateljske vezi in občutek povezanosti, da so pogumno nastopili proti Gargamelu, ga preliščili in rešili Rumenega smrkca. Gargamel pa jim je v zameno za svobodo zupal zemljevid zaklada starega smrkca. Smrkci so se takoj odpravili na pot in so ponoči, našli in izkopal zaklad: v leseni skrinjici je bilo polno zlatnikov in spominski našitki tabora za kroj. Smrkci so si po napornem iskanju zaklada privoščili kopanje v bližnjem potoku, medtem ko so za dan, posvečen Mati naravi, ustvarjali ročna dela: pikapolonice, metulje, rožice, torbice in ladjice iz kokosove lupine, s katerimi so celo tekmovali v vodi. Poleg tega so se Smrkci tudi preizkusili v hoji in se povzpeli na vrh ob cerkvi Sv. Tomaža.

Po devetih dnevih bivanja v Smrkovasi je žal napočil tudi trenutek, ko so se morali Smrkci posloviti od Rdečega smrketa in Rumenega smrkca in se vrniti domov. Velike gobe, dogodivščin in Gargamela pa Smrkci gotovo ne bodo pozabili.

Nepozaben je bil tudi tabor, ki sta se ga udeležili krdeli Velikega drevesa in Belih tigrov od 5. do 11. avgusta. Potekal je v lovski koči v Paljevem nad Desklami v Soški dolini. Po samem naslovu, ki se glasi "Peter Pan na Otoku, ki ga ni", si lahko predstavljamo, koliko dogodivščin so preživeli in kako so se zabavali volčiči obeh krdel.

Volčiči so se v spremstvu Peter pana (Pana), Trilli, Wendy, Tigrove lilije in ostalih pravljičnih junakov urili v indijanskih večerinah in se zabavali ob lovljenju gusarjev, kar jih je tudi najbolj navdušilo. Potem ko so rešili Tigrovo lilijo, so se preiz-

vaščane o njihovih navadah in običajih. V nedeljo zjutraj so se Indijanci vseh plemen podali do vaške cerkve, kjer je imel duhovnik srebrno mašo, medtem ko se je popoldne začela velika igra, in to z lovom na bivola. Še isto noč so odšli bivakirat izven tabora, ponoči pa so jih napadli zli duhovi, ki so morali ugasniti vse svečke ob bivaku. Velika igra se je zaključila, ko so se pod močnim nalivom vsi vrnili na tabor. Naslednji dan so se odpravili na celodnevni izlet do jezera v bližini Sel (8 km razdalje), po katerem so veslali in se kopali.

kusili v izdelovanju lokov. Za športni dan pa so se pomerili v teku s konji in lokostrelstvu, nogometu na namiljeni površini in 'gavettoni', popoldne pa je seveda sledilo zaslužno kopanje v reki! Višek tabora je seveda predstavljala velika igra, med katero so tudi obiskali vas Deskle in se ponovno kopali v Soči. Tabor je prehitro minil, saj se je v soboto že zaključil z zadnjim tabornim ognjem, pri katerem so sodelovali tudi starši.

Tudi goriški in doberdobski volčiči so se letos poleti podali na tabor in se prepričali, kako lahko je vstopiti v Narnijo... Narnijske nižine in zasnežene pokrajine, kralj Aslan, velik in močan lev, čudežna in ogromna lesena omara ter hudobna Bela kraljica in njeni pajdaši volkodlaki so se čarobno pričarali na kraški gmajni v Dragi pri Bazovici. V čudežni svet, ki ga od našega ločuje le mogočna lesena omara, so od 14. do 21. julija vstopili volčiči in volkuljice krdela Seonee iz Doberdoba in Sambhur iz Gorice. Otroci so svet Narnije in dostop do njega spoznavali postopoma. Po nekaj poskusih so tudi vsi otroci našli čudežno Lucyino omaro in začeli na lastni koži spoznavati Narnijo. Večkrat se jim je oglasal in jih hrabil kralj Aslan, pošten in močan lev, ki mu je Bela kraljica z zvižgačo odvzela prestol. Otroci so spoznali lepote Narnijskega kraljestva in se sprehodili po Dolini Glinščice ter se kopali v morju pod ribiško potjo v Nabrežini.

Do odločilnega boja je prišlo v petek, 20. julija, le dan pred vrnitvijo skozi omaro v realni svet. S skalpiranjem so otroci premagali volkodlake in rešili ubogega Edmunda. Sledil je še zadnji in najpomembnejši del, boj s Kraljico. Otroci so morali najti eliksir življenja, brez katerega kraljica ne more preživeti. Po dolgem iskanju so otroci uspešno opravili tudi to nalogo in končno spet Aslanu priborili Narnijsko kraljestvo. Aslan je v zahvalo in upoštevanje starodavno prerokbo imenoval Petra, Suzano, Edmunda in Lucy, štiri brate in sestre, ki so prvi vstopili v Narnijo, v nove narnijske kralje. Z oblubo volkuljice Štefanije, pesmijo slovesa in podiranjem jambora se je tabor uradno sklenil, Narnija pa se je otrokom vtisnila v spomin kot lepa in prijetna dogodivščina.

Indijanci, Vikingi in ...

Izvidniki in vodnice 3. in 4. čete (11-16 let) so letos taborili v Selah na Koroškem od 25. julija do 5. avgusta. Na kraj tabora so dospeli ob uri kosila, nato pa so si morali zavijati rokave in postaviti zgradbe, šotore in kuhinjo. Ponoči so jih obiskali glavni poglavar Tatanka Yo Tanka, šaman Zinkana Waka, Minehaha, Minmahtoo, Esetuk in jih razdelili v štiri plemena: Shawnee, Navajo, Kickapoo in Miwok. V naslednjih dnevih so postavljali zgradbe in se urili v različnih indijanskih večerinah: izdelovanju zastavic, lokov in barvanju majčk. Sledilo je služenje pri vaščanih, medtem ko so manjše skupine raziskovale kraj in povpraševale

že sedme Marmeljade, primorskega jamboreja oziroma srečanja vseh primorskih stegov. Takoj po zaključku slednje so se izvidniki napotili peš do vasi Gore, kjer so prenočevali, od tam pa še do tabornega prostora v Žirovnici pri Žireh, kjer so taborili od 11. do 20. julija. Blizu potoka jih je Viking ogovoril, naj pridejo čez njega v Midgard in postanejo Vikingi, drugače jih bodo zle sile, ki se pomikajo proti njim in ki jih hočejo ugonobiti, ujele in se ne bodo nikoli več vrnili. Tako so se vsi izvidniki spremenili v Vikinge, poglavar Frigg pa jih je s pomočjo Thora, Baldra, Freyje, Tyra, Ullra, Mani in Soli razdelil v tri sipe, in sicer Gardar, Hroar in Kappi. Vsaka sipa pa je dobila poglavarja – kentmanda. Tako razdeljeni so si Vikingi zgradili nova naselja in si ustvarili novo življenje. Po dnevu izražanja, ko so se urili v petju, plesanju, bansi in škečih in po športnem dnevu, na katerem so se sipe kosale med sabo v vikinskemu napadu na trdnjavo, vikinbalu, vikingčku in živem 'calcettu', ki so ga tudi sami zgradili, je napočil čas za hike, ride in bivake. Takoj po dnevu obiskov je bila na vrsti velika igra, ki ji je sledil dan vodnikov, izlet, dan duhovnosti ter najbolj žalosten dogodek na taboru: podiranje zgradb in odhod domov. Ob pesmi slovesa so si Vikingi še zadnjič segli v roko, preden so se vrnili domov.

Tudi izvidniki iz Gorice so se imeli lepo. To so zaupali svojemu dnevniku:

»Dragi dnevnik, danes je zadnji dan našega tabora. Zadnji zbor ob jamboru, zadnje dviganje zastave v tem krasnem kraju. Tri križi so prav nad hribom, nad Dravogradom, obkoljeni z gozdovi in travniki, s katerih je krasen razgled na dolino, majhne vasice in pašnike. Kraj je zelo pri-

speval k uspehu tabora IV iz Gorice. Zabava je bila na dnevnem redu. Imeli smo vodne igre, dvodnevno igro in pohode, med katerimi smo spoznali okoliščino in domačine, ki so nas vedno radi pogostili z vodo, ko so videli naše utrujene obraze. Imeli smo tudi zanimive delavnice kot na primer capoeiro, judo, masažo in veliko drugih. Tudi med prostim časom se nismo dolgočasil, saj je vedno nekdo poskrbel, da nas je kratkočasil s petjem in igranjem na kitaro ali pa s kakšno smešnico. Vsak večer smo se zbrali okoli tabornega ognja, peli na ves glas in uprizarjali skeče, ki niso bili vedno smešni, vendar smo se vsi radi smejali. Čas je bežal in nihče od nas se ni tega zavedal, dokler smo morali podreti zgradbe in kuhinjo. Tisto popoldne se je lahko na vseh obrazih opazilo nekaj žalosti, čeprav nekateri niso hoteli tega priznati. Koliko novih izkušenj, novih stvari, koliko novih prijateljev, ki jih imamo sedaj radi, smo dobili na tem taboru. In najlepša je zavest, da vse to se ne bo zaključilo s taborom in da smo pripravljeni doživeti še veliko takih!«

Potovalni tabori za vse okuse

Skupina roverjev in popotnic, ki deluje v centru Trsta in zajema mladino od 17. do 20. leta starosti, se je podala na poletni tabor na Češko. Slednji se je odvijal od 26. julija do 5. avgusta 2007 ob reki Vltavi. Prvi del je bil potovalni, medtem ko je bil drugi del usmerjen v razmišljanje in analizo glavne teme tabora, ki je bila povzeta po knjigi '1984' Georga Orwella.

Pot, ki so jo roverji prehodili v teku tabora, se je vila po jugu Češke. S pomočjo kanujev, gorskih koles in same hoje, je Klan mimo srednjeveškega mesta Češki Krumlov prispel do Čeških Budejovic. V večernih urah, po zaključenem tabornem ognju pa je sledila kratka debata. Po enem tednu utrudljive hoje, so si roverji privoščili zaslužen trodnevni počitek v Avstriji, in sicer v Selah na Koroškem. Tu, na lepem travniku pod Košuto, so si opomogli in imeli priložnost navezati stike z vaščani.

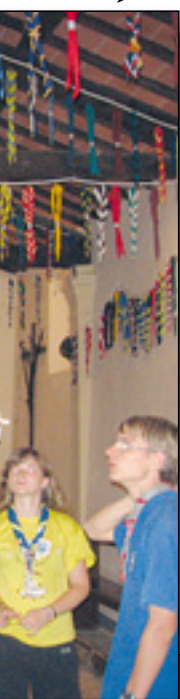
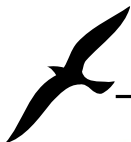
Medtem, ko se po navadi veja roverjev in popotnic udeleži poletnih potovalnih taborov, se je letos kraški Kras'n klan odločil za poseben stalni tabor, ki je potekal konec julija v Žirovnici pri Žireh. Klanovci so si za rdečo nit izbrali temo revščine in si v zvezi s tem postavili določene cilje. Glavni so bili naslednji: da bi v teku tabora potrosili čim manj denarja, da bi se poglobili in občutili, kaj pomeni preživeti z minimalnimi dobrinami in biti odvisni od radodarnosti svojega bližnjega in seveda...zabava. Vodstvo je imelo veliko zaščene, ko je ugotovilo, da so bili zastavljeni cilji izpolnjeni in da so klanovci doživeli nepozabno izkušnjo.

Goriški roverji in popotnice so se odpravili na potovalni tabor v Sieno, in sicer od 7. do 14. julija. Tako nam poročajo:

»Štartali smo v soboto, 7. julija, iz tržiške postaje in prišli do Siene. Prvi dan smo imeli igro v centru Siene, nato pa smo se napotili proti Montalcinu. Na srečo in čisto naključno smo stopili na mestni avtobus in tam srečali zelo simpatičnega in razpoložljivega šoferja. Med klepetom nam je svetoval, naj spremenimo naše načrte. Prepričani, da nas Bog vedno spremlja, smo sprejeli nasvet in se napotili v Asciano, čudovito mesto sredi Sienske pokrajine. Od tam smo se z dneva v dan pomikali po prelepih planotah. Končno smo prišli do s. Antima, kjer smo opravili služenje. Tukaj smo tudi srečali zelo prijaznega patra Don Stefana. Z njim smo lahko poglobili najrazličnejše teme, ki so roverje in popotnice zelo zanimale in o katerih je bilo govora že v prvih dnevih. S patrom so imeli skupen in individualen pogovor in vsi smo bili pozitivno presenečeni. Poslovi smo se navdušeni in resnično bogatejši.

Naš končni cilj je bila Siena. Težave pa smo imeli s prenočiščem, saj so prebivalci tega srednjeveškega mesta precej zaprti. Navdušeni, utrujeni, veseli in polni lepih občutkov smo se naslednjega dne odpravili proti Sieni, kjer smo stopili na vlak in se odpravili proti domu. Domov smo prispeli s tremi urami zamude!«

pričakovana je bil prav gotovo svetovni Jamboree v Hylands parku ob Chelmsfordu. Iz zamejstva se je za ta podvig odločilo deset članov SZSO in RMV, ki se je pridružilo slovenski odpravi. Ko smo dospeli na kraj tabora, so si udeleženci postavili šotore na svojem podtaboru, mednarodno osebje pa so razvrstili v najrazličnejše službe. Udeleženci so čez ves tabor imeli zelo razgiban program, razne izlete in delavnice znotraj tabornega prostora. Staffovci, ki smo opravljali dela, od skrbi za var-

nost do čiščenja stranišč, zlaganja tovarnjakov, dela v trgovini, smo imeli različne urnike. V prostem času smo se prav tako udeleževali različnih dejavnosti, kjer smo spoznavali svetovna verstva, se učili nacionalnih plesov, poskušali tipično hrano... Prvič se je Jamboreeja udeležilo toliko ljudi iz tolikih različnih držav. Vsi skupaj smo se srečali ob treh različnih priložnostih: otvoritvi, obnovitvi obljube in zaključni slovesnosti. Ob petju, ognjemetih, govorih in plesu, se je na ogromnem travniku zbrala množica vseh štiri-desettisoč ljudi. Vse je bilo tako neverjetno: novi obrazi, različne navade, načini življenja in obnašanja... Šotore smo imeli blizu Kostaričanov, Indijcev in Kolumbijcev, kosilo smo jedli enkrat s Hongkongčani, drugič z Japonci..., na delu smo preživljali čas z Brazilci, Portugalci, Američani... Nekako smo v malem spoznali ves svet. In najbolj osupljivo pri vsem tem se mi je zdela neka pozitivna energija, ki je bila vseskozi prisotna; to da se ti je vsakdo vedno nasmehnil, se s tabo pogovarjal... Skratka enkratna, čudovita izkušnja, ki je prav gotovo marsikomu odprla pogled na to, kako lahko skupni ideal združi še tako različne ljudi

neka let stike in skupne pobude. Vključili smo se tudi Odrasli skavti iz Trsta, čeprav nismo še formalno priznani; šli smo s svojimi kroji in z zastavo SZSO. Igor Tuta je sodeloval pri vseh pripravah in je imel v soboto postavljen poštni urad za priložnostni poštni žig. Večinoma smo spali v lesenih hišicah, nekateri pa šotori, drugi s kamperji itd. Nabralo se je okrog sto udeležencev, v nedeljo pa nas je bilo še več.

Udeleženci smo bili razdeljeni v šest vodov, jezikovno mešanih, tako da je bilo treba vsako stvar prevajati vsaj v tri, navadno v štiri jezike. Odrasli skavti iz Trsta smo bili v glavnem prevajalci in brez nas bi bila vsa zadeva veliko težja. A jamboree je bil izredno lepa izkušnja, predvsem zato, ker smo spoznali čudovite ljudi. Kdor namreč še v starih letih živi skavtizem, pomeni, da je nekaj posebnega in takoj najde skupni jezik z drugimi, čeprav so tujega rodu. Tako smo prvi dan igrali veliko igro in spoznavali okolico, drugi dan je bila v velikem šotoru Mednarodna tržnica s stojnicami posameznih skupin, ki so predstavili svoje nacionalne značilnosti. Popoldne smo imeli nepozabno srečanje s francoskim romarjem Richardom, ki je svoje življenje posvetil pobudam za mir v svetu in je prehodil s prijateljem muslimanom in nekim mladim židom dolgo pot 11.000 km od Jeruzalema do Kompostele. Bolj kot sam potopis nas je pretresla njegova življenjska zgodba, ki je bila polna nasilja, dokler ni doživel dotika božje milosti.

Zvečer smo imeli ob tabornem ognju obisk folklorne skupine iz Režije. Nedeljski dan je bil namenjen sestavljanju sklepnih misli, skupnemu oblikovanju svete maše, pospravljanju, slikanju in izmenjavi naslovov.

Tri dni so skupaj vsele na jamboru različne skavtske in državne zastave. Trije skavtski dnevi so nas povezali v posebnem veselju in želji, da bi se od slej srečevali vsako leto, da bi se bolje spoznali med sabo, da bi spoznali kraje, od koder smo prišli, in da bi čim bolj razširili krog ljudi, ki se kljub razlikam znajdejo ob isti osnovni želji po miru in ob spoštovanju drug drugega.

Kresnica

Stran pripravila
-met-

Klepetava sova

1. Alpe-Adria Jamborette,
Čezklanc v Karniji, 28.6. – 1.7. 2007
Udeleženci: ZBOKSS, MASCI, avstrijski skavti, SZSO, Savez Izvi-
dača Hrvatske
Geslo tabora: bratstvo v različnosti

Letošnja stoletnica je bila ravno prava priložnost, da se je uresničila že dolgo načrtovana zamisel skupnega tabora odraslih skavtov štirih držav, ki imamo že

POMEMBNE, A NAM NEPOZNANE TRŽAČANKE

Angela Janova, igralka in pevka, 1888 - 1978

O nam neznanih Tržačankah pišem vsako nedeljo na eni od strani Primorskega dnevnika. Niso bile vse prave Tržačanke, med njimi so tudi take, ki so prišle od drugod, so se pa s svojim delom zapisale v našo tržaško zgodovino. Večinoma tudi niso neznane, njihova imena najdemo v tisku, ki je pred sto in več leti izhajal v Trstu. Lahko rečemo, da so bolj ali manj znane. Moj današnji prispevek, tokrat že deseti, pa je posvečen res neznani igralki. Zaman jo iščemo tudi v Slovenskem gledališkem leksikonu, kjer so zabeleženi skoraj vsi naši nekdanji tržaški igralci.

Danes je težko govoriti o ženi ali raje o dekletu, ki je stala nekoč v središču pozornosti, ki je bila oboževana in občudovana. Potem pa je dolga leta živel ob strani in nazadnje skoraj neopazno umrla v sanatoriju v ul. Farnetto, ne da bi jo kdo od nas obiskal. Vsa naša tržaška slovenska javnost je šla že prej tudi mimo njenega visokega življenjskega jubileja. 26. januarja l. 1978 je namreč nekdanj priljubljena tržaška igralka in pevka Barkovljanka Angela Janova praznovala svojo devetdesetletnico, ne da bi se je kdo od nas spomnil s prirčnim voščilom, s toplo besedo, z obiskom ali spominskim člankom. Njeni nekdanji mladostni prijatelji, še prej pa njeni starejši občudovalci, so se vsi za vedno poslovlili že pred njo. Ostala je sama. Danes je malo tistih, ki spoh vedo za njeno ime. Kdo bi si bil lahko mislil v letih 1907 do 1914, ko je z velikom uspehom igrala in pela v našem Narodnem domu. Še dolga leta po drugi svetovni vojni, ko smo spet imeli svoje gledališče, so se nekateri starejši obiskovalci živo spominjali takratne Angele Janove. Pela je glavno vlogo v Harvéjevi opereti Mam'zelle Nitouche, katere premiera je bila 26. dec 1910. Ponavljali so jo tudi naslednja leta, zadnjikrat je zabeležena 6. febr. 1913. leta. Režiral jo je Leon Dragutinovič, dirigiral pa mladi Mirko Polič. Zelo rad se je te predstave spominjal barkovljanski narodni in kulturni delavec Riko Pertot. Bil je tri leta starejši od Janove, zapustil pa nas je eno leto pred njo. »Bila je naša primadona« mi je rekel v nekem pogovoru o njej. Glavne vloge je pozneje pela Rezika Thalerjeva, ki je bila v sezoni 1912/13 celo redno nastavljena v Trstu. Toda Janova je bila tako prepričljiva in priljubljena, da so jo nekdanji oboževalci povsod postavili na prvo mesto, na druge pa pozabili. Zanje je bila in ostala primadona, četudi ni vedno pela glavnih vlog.

V opereti Mam'zelle Nitouche je imela Janova celo svojo benefično predstavo; to je bila nekakšna slavnostna predstava, katere izkupiček od prodaje vstopnic je dobil slavljenec. Tisti večer jo je njeno navdušeno občinstvo naravnost zasulo s cvetjem, podarili pa so ji tudi dragoceno zlato zapestnico in ji pripravili še posebno presenečenje. Pred Narodnim domom jo je čakala kočija. Obdana od svojih občudovalcev je mlada Angela Janova sedla v kočijo in se odpeljala proti domu, kjer so jo pričakali navdušeni Barkovljani.

Veliko let je minilo od takrat, kmalu jih bo sto. Od njenega prvega nastopa jih je celo že več. Podoba Angele Janove je zbledela v spominu ljudi, ne zato ker bi jo bili pozabili, temveč zato, ker so se v teh sto letih iz dneva v dan redčile vrste tistih, ki so jo poznali in občudovali v prvih letih našega tržaškega poklicnega gledališča. In ko je 13. maja 1978. leta odšla za vse mi svojimi kolegi in občudovalci še sama na svojo zadnjo pot, je bila skorajda pozabljena in zapuščena. Za njo ni ostalo nič, samo nekaj fotografij z njenim izjemno simpatičnim in veselim nasmehom. Pač, na orumenelih in preperelih straneh tržaške Edinosti in v Rdečem praporu so ostala laskava poročila o njenih odskih uspehih. Izluščiti bi jih bilo treba, prepisati, zaokrožiti, a to pomeni dolge ure zamudnega dela. Kdo ima čas?! »Pa kdaj drugič, zdaj ne utegnem...«, se sami pred seboj opravičujemo. Čas nas preganja, zgodovina pa čaka... saj v Trstu niti vseh števil Edinosti ni, treba bi jih bilo poiskati na Dunaju, tam so menda vse. Kdo in kdaj bo napisal pravično in primerno oceno o An-

geli Janovi in še kateri njeni kolegici iz tistih časov? O Mekindovi, Štularjevi, Odinalovi in še nekaterih lahko danes pove- mo le to, da so pred mnogimi leti nastopale na naših odskih deskah. Tehtno o- ce- no moramo prepustiti času in prihodnjim raziskovalcem naše preteklosti.

Danes lahko povem o Angeli Janovi le nekaj besed, čeprav vem, da bodo to samo skromni in nepopolni drobci.

Angela Leopolda Jan se je rodila 26. januarja 1888 v Barkovljah. Njen oče Anton je bil kustos carinarnice v Trstu. (Nekateri viri poročajo, da je bil sodnik.) Njena mati je bila Jožefa Martelanc. Svojo mladost je Angela preživela v Barkovljah. Že zelo mlada je začela študirati glasbo in petje, najpej v Trstu, potem v Milanu in na Dunaju. Komaj šestnajstletna je prvič nastopila v Barkovljah, potem v Narodnem domu v Trstu, še preden se je dile- tantski oder spremenil v poklicno gledališče. Takoj potem so jo že v sezoni 1907/08 redno angažirali. Že 15. decem- bra je nastopila v naslovni vlogi Charlot- te Birch-Pfeifferjeve igre Cvrček, ki je dra- matizacija romana La petite Fadette fran- coske pisateljice George Sand. Tista leta so ga uprizarjali vsi veliki odri. Janova je že s tem svojim prvim nastopom osvojila vse tržaško občinstvo. Rada je pripove- dovala, da si je tisto predstavo ogledal tu- di Ivan Cankar. Njena igra ga je tako prev- zela, da ji je prišel po predstavi osebno čes- titat, naslednji dan pa ji je poslal svoje pes- mi s posvetilom: »Našemu malemu Cvrč- ku, ki mi je v gledališču prvič spravil sol- ze v oči.«

Tiste knjige ni več in tudi tiste ne, ki ji jo je, po njenem lastnem pričevanju, poklonil Cankar po uprizoritvi Kralja na Be- tajnovi, v katerem je 18. oktobra 1908 igra- la Nino. V posvetilu jo je imenoval odlič- no Nino. Ena izmed kritik je zabeležila, da je bila Janova »izvrstna v govoru.« V Rde- čem praporu pa je kritik zapisal, da je bi- la Nina »jako dobra.« Vsekakor je bila to prva res slovenska Nina, v ljubljanski upri- zoritvi, ki je bila že l. 1904, so namreč vse vloge igrali Čehi, katerih govor je bil vse prej kot slovenski. Spominsko ustno pri- čevanje Janove je edini dokaz, da si je Can- kar to predstavo v Trstu res ogledal. V svo- jih pismih o tem ni govoril, pa tudi noben časopis ga ne omenja. Zato zgodovinar Janko Traven celo domneva, da Cankar o tej predstavi sploh ni bil obveščen. Vemo pa, da je imel devet dni pozneje v Trstu predavanje O navdušenju. Zato nekateri mislijo, da je bil na premieri in da se je ce- lo takrat dogovoril za to predavanje. Vse- kakor je ostal Janovi zelo živo v spominu

Angela Janova

in njegove navdušene čestitke so ji še ve- liko let pozneje izvajale solze v oči, ka- darkoli se je spomnila nanj in na tista »no- ra leta«, kakor jih je sama rada z nasme- hom imenovala.

Pot mlade Angele Janove je šla po prvih uspehih strmo navzgor. Igrala je in pela. Še na stara leta se je rada spominja- la treh operet, Leharjevega Grofa Luksem- burškega, Straussovega Cigana barona, Fallove Dolarske prncese, ki so bile na re- pertoarju v letih 1912 in 1913. Nekatere so doživele celo pet do sedem ponovitev. In ko je spet igrala v kateri izmed dram, je bila kritika ravno tako navdušena nad njeno igro kakor prej nad njenim petjem. V Edinosti je kritik nekoč zapisal, »da je dobra dramska igralka, ako ima vlogo pri- merno njenemu živahnemu tempera- mentu.« Drugič pa si kritik želi, da bi jo

spet videli v kakem dramskem delu, in ce- lo v resnem žanru. Janova je imela za tiste čase kot mlada igralka zelo visoko pla- čo, in sicer 160 kron (Danilova samo 40- K več). In vendar se je po izbruhu prve sve- toвне vojne gledališču odpovedala. Zakaj? O tem ni pripovedovala. Zelo verjetno pa so bili razlogi v negotovem gmotnem po- ložaju. Gledališče je imelo januarja 1914 25.000 kron dolga. Opero in opereto so bi- li prisiljeni opustiti. (Gled. dokumenti 50- 51 str. 57) In res je bila zadnja opereta v Trstu Gejša decembra 1913 in januarja 1914.

Janova je postala zelo uspešna banč- na uradnica. Službovala je v Milanu, v Nemčiji in na Dunaju, kjer je bila več let celo pomočnica direktorja neke pomemb- ne banke. V Trst se je vrnila po štirideset- tih letih - v pokoj. A ni mirovala. Preveč življenske sile in volje je bilo v njej, da bi ostala doma. Na trgu Silvio Benco je prev- zela gostilno Trieste mia in jo vodila do svojega osemdesetega leta. Šele potem se je umaknila v svoj dom.

Prva leta po svojem povratku v Trst je prihajala k predstavam našega obnov- ljenega gledališča. Po premierah je sede- la z nami v skromnih prostorih našega se- deža v ul. San Vito in v družbi z Valerio Silovo, Mariom Silom in Tonetom Požar- jem in z njimi obujala stare spomine. Bi- la sem večkrat v njihovi družbi in danes mi je žal, da si nisem zapisala ničesar o tistega bogatega pripovedovanja. Bilo je dragoceno pričevanje iz časov, ki so za vedno utonili v pozabo in z njimi vsa ime- na nekdanjih igralcev, ki jih poznamo sa- mo še z nepopolnih letakov in lepakov. Nobeden od njih ni napisal svojih spomi- nov ali zbral podatkov, ki so bili takrat morda še dosegljivi, ker so edini vedeli, kje jih lahko najdemo. Janova je pripovedova- la zelo živahno. Ohranila je svojo vedrost, prijazen nasmeh in dobrohotno šegavost, vse tisto, s čimer je mlada osvajala gledal- ce. Da niso to le prazne besede, nam do- volj zgovorno potrjujejo spomini šest let mlajšega, pozneje znanega gledališkega igralca, režiserja in dramatika Rada Pre- garca, ki je odraščal v Rojanu in je Jano- vo občudoval, ko je imel štirinajst ali pet- najst let.

Njena igra ga je tako prevzela, da je sanjal samo še o gledališču. O takratnih mladostnih letih je l. 1950 pisal takratne-

mu uredniku tržaških Razgledov Dragu Pahorju. Objavljeni so v 6. številki tistega leta. Pregarc opisuje vse svoje življenje, vendar nas danes zanima predvsem tisti del, ki govori o Angeli Janovi.

Takole piše na 251. strani: »Takrat je delovala tam neka igralka Janova. Videl sem jo v vlogi Sneguljčice in Pepelke. Kdo bi opisal te vtise! To je bilo čudežno, veli- častno, prelepo, da bi se moglo povedati z besedami. Neizbrisna mi je ostala v spo- minu, silna, mogočna, kot neko eterično bitje, kot roža mogota.

Verjetno je, da ta predstava ni bila boljša kot dobra amaterska prireditev ... to- da zame je bila najsilnejše doživetje, ki sem ga do tedaj doživel. Prevzela me je popol- noma. V svojem sanjarjenju nisem videl nič drugega kot to Sneguljčico, v belem oblaku, z belimi prozornimi rokami, z mehkim žametastim glasom, z drobnimi nožicami, kako plava po odru-raju kot an- gel in me vabi in mami tja...

Po predstavi sem bil priklenjen na svoj sedež na galeriji; biljeter me je moral opozoriti, da je konec, kajti ostal sem v gle- dališču sam in še vedno strmel tja proti spuščnemu zastoru ... Nisem se mogel odtrgati od tega raja. Zunaj, po ulici sem hodil okrog Narodnega doma, da bi videl svojo Sneguljčico še na cesti, ko bo stopi- la iz čudežne hiše. Nisem je videl, ker sem jo v svoji domišljiji pričakoval v belem ob- lačilu. Bil sem žalosten. Gnalo me je, da jo vidim od blizu, da se je rahlo dotaknem, in nisem vedel, kdaj in kako sem se spet povzpел po stopnicah v gledališko dvora- no in od tam na oder, ki je bil prazen... Gle- dal sem kulise, ki so nemo ležale na kupu ob zidu, mrtve in negibne. Vrnil sem se na cesto in domov in bil, kakor bi Cankar re- kel, bolan.«

Že samo ti stavki potrjujejo, kar mi je pred mnogimi leti med drugim rekel Barkovljan Riko Pertot: »Bila je naša tržaš- ka zvezda«. Do smrti je ni mogel pozabi- ti tudi njen tri leta starejši soigralec An- ton Požar (za prijatelje Toni). Po navadi si- cer umirjen sogovornik, se je ob spomi- nu nanjo ves razživel.

Z njeno smrtjo 13. maja 1978 je odšla ena izmed zadnjih, vsekakor v Trstu zadnja še živeča predstavica po- membne dobe tržaškega slovenskega gle- dališča pred prvo svetovno vojno.

Lelja Rehar Sancin

Poletni seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji

Četrta primorska zasedba Maribora (5)

Šole, ki so se prijavile, so prilagodile svoj predmetnik tako, da so namesto 6 ali 7 predmetov na dan, imele na urniku 2 ali 3. V fleksibilni predmetnik pa ni bila všteta slovenščina, temveč predmeti kot zgodovina, zemljepis, naravoslovje, likovna vzgoja in še kaj.

Šole so lahko izbirale med dvema ali tremi ocenjevalnimi obdobji; pouk določenih predmetov se izvaja le eno obdobje; ob polletju se urnik spremeni; uvedle so strnjene ure od 90 ali celo 135 minut (pri naravoslovju n. pr., ko je šlo za terensko delo).

Največji problem je bil v strnjenih urah doseči večjo aktivnost učencev in manjšo vlogo učitelja. Velik poudarek je bil na načrtovanju in izvajanju pouka. Učitelji so se morali dodatno intenzivno izobraževati. Nujno je bilo razumeti, kako razvijati sodelovalno (skupinsko) učenje. Učitelji se morajo temeljito pripraviti in zgraditi učno uro tako, da učenci individualno delajo. Priprave so mnogo zahtevnejše, delo učencev pa je veliko bolj zavezujoče. Zato so učenci, ki imajo fleksibilni predmetnik bolj utrjeni, ker so podvrženi aktivnim metodam.

Na tak način se kakovost pouka dvigne; učenci so bolj motivirani, intenzivno so v središču procesa pridobivanja znanja, zato je to znanje tudi bolj obstojno. Trajnejše.

»Z uvajanjem fleksibilnega predmetnika in z rezultati, ki smo jih doslej dosegli, so zelo zadovoljni tudi starši. Vse ugotovitve kažejo, da gre projekt v pravo smer,« je z zadovoljstvom zaključila svoj poseg mag. Vera Bevc; in požela zaslužen aplavz.

Po odmoru so nas čakale »Domače naloge«, tako je svoje praktično navrnano predavanje naslovila Nada Nedeljko, svetovalka ZRSŠ za drugo trilete devetletke.

Domače naloge so zelo važne, četudi je njihova zgodovina toliko stara, kolikor je staro šolstvo. Potrebne pa so seveda takšne domače naloge, ki osmislijo učenčevu delo. Sodobna oblika domače naloge sestoji iz naslednjih emlementov: načrtovanje, posredovanje, izvrševanje, preverjanje in vrednotenje. Domača naloga mora biti po vsebini in obsegu vezana na posamezno učno snov ali učni sklop. Cilj domače naloge je ponavljanje, utrjevanje in poglobljanje predelane snovi. Vsebinske naloge mora biti pestra, mora biti blizu učenčevim izkušnjam in interesom. Težiti moramo k individualizaciji: po obsegu in težavnosti se mora ozirati na učenčev interes; upoštevati mora učenčevu znanje, sposobnost in osebnostni razvoj. Učenec je lahko bolj nagnjen k pisanju, poslušanju ali gledanju, treba je upoštevati tudi te posebnosti pri dodeljevanju nalog. Potrebno jih je prilagoditi potrebam, željam in nagnjenjem posameznega učenca, da se mu omogoči samostojno delo

Splav na Muri in njegov varni krmar
Anton Krajner

in nadgradnjo prejšnjega znanja.

Premisliti moramo, koliko domače naloge damo, s tem pa, kako podamo navodila, motiviramo učenca. Biti moramo tudi pozorni, v katerem delu ure damo domačo nalogo in pa – ne smemo pozabiti posvetiti domači nalogi toliko časa, kolikor je potrebno, da bo učenec točno dojel, kaj mora narediti, zakaj mora to narediti in kaj bo imel od tega.

Za izvrševanje domačih nalog bi bilo idealno, da ima učenec doma urejen in stalen prosotr, da ima mir, da starši sodelujejo in da domače delo ne preseže 60 minut, pri starejših učencih največ 50 minut. V šoli pa mora učitelj posvetiti dovolj časa preverjanju domačih nalog. Cilj tega preverjanja je dobiti informacije o napredku.

»Če učitelj učinkovito predstavi namen domače naloge, se otroci motivirajo in motivirani otroci zagotovo napredujejo,« je z nasmehom zaključila predavateljica Nada Nedeljko in požela dolg in topel in nadvse iskren aplavz.

Četrtkovo popoldne pa je bilo posvečeno »Učinkovitim didaktičnim sistemom2; pri praktičnih vajah nas je z večšo roko vodila šarmantna Milena Kerndl. Razdelili smo se na skupine in opravljali teste o sodelovalnem učenju, igri vlog, projektnem učnem delu in problemskem pouku. Preizkušali smo konkretne metode in oblike dela pri pouku. Sami smo se prelevili v učence, razvijali interakcijo, si izmenjavali vloge in iskali skupni cilj. Na tak način smo spoznali, da sodobni učni proces ne zahteva le aktivnega učenca, pač pa tudi aktivnega učitelja, «ki tudi sam gradi in izpolnjuje svoje znanje na osnovi lastne refleksije, delovanja in raziskovanja. Znana je misel, da: najboljši učitelji so aktivni učenci.«

Tako smo od Mileninih ur odnesli zvrhan koš praktičnega znanja in koristnih navodil.

Na sproščeni večerji v restavraciji »Pri treh ribnikih« smo se skozi solze ravnateljice Ksenije in z resnično ganjenostjo v srcu poslovili od treh zaslužnih stanovskih kolegic. Ravnateljica Stanka Čuk, pojem na ravnateljskem prestolu, učiteljica Majda Mihačič, pojem za številne rodove šolarčkov, ki jo še kot odrasli nosijo globoko v srcu, zadnje leto tudi ravnateljica, in Marica Vidmar, zgledna pri delu za pisalno mizo in pri delu z ljudmi na Deželnem šolskem uradu so se »po dolgih letih neizprosne tlake v vinogradu slovenske šole« sicer poslovile od delovnega mesta, vendar ostajajo v duhu še vedno tesno povezane z okoljem, kateremu so darovale svoje najbolj ustvarjalne moči.

Istočasno so se udeleženci seminarja oddolžili tudi svoji seminarški materi Andreji Duhovnik za ves njen trud in skrb ne samo pri organizaciji seminarja, temveč tudi za budno spremljanje vsega dogajanja in za njeno razpoložljivost v vsakem trenutku.

In sinil je petek, 24. avgust – žal, zadnji dan, pravzaprav zadnji dopoldan. Na sceno je suvereno stopila dr. Ana Vovk Korže s Filozofske fakultete v Mariboru in direktorica Inštituta za promocijo varstva okolja. Svoje predavanje je naslovila »Strategije okoljske vzgoje«, pripovedovala pa je tako zavzeto in zanosno, da smo dobesedno viseli od njenih ustnic in je bilo prijetno ugotavljati, kako nas je z globoko vero v tisto, kar pripoveduje, priklenila nase in nam pronicala pod kožo.

Bistvo strategije okoljske vzgoje je spoznanje, da je to medpredmetno področje in da je potrjeno trajnostnemu

razvoju. Mlade je treba izobraževati, da bodo lahko trajnostno delovali. Okoljska vzgoja je dinamični proces, ki se začne že pred poukom in se nadaljuje še po končanem šolanju; praktično traja vse življenje.

Učenje je najpomembnejša vrednota. Učenje ne sme biti vezano na institucijo, ampak na način življenja. Mladi morajo v sebi razviti vrednote, začeti se morajo zavedati in odločati sami. Okoljska vzgoja v šoli ni predmet, ki ga programiraš in učiš, je lepilo med predmeti. Zunanje vsakdanje življenje živimo scela, ne po segmetnih. Tako je tudi z okoljsko vzgojo; da bi zadevo razumeli, jo morajo mladi dobiti skozi različne aspekte. Okoljska vzgoja je horizontalni pojem, ki zaobjema vse. Pri vzgoji je težko dajati napotke. V svetu je veliko specializacij in se težko vidijo povezave. Probleme je treba reševati iz prakse. Mlade je treba prepričati in tudi sami morajo dojeti, da so odgovorni za sedanjí način življenja. Materialno razkošje je povzročilo velik upad odgovornosti. Trajnostni razvoj nima točne definicije. Standarda ni mogoče nižati in človek ne prenese omejitev tistega, kar je že dosegel. Zato se je odgovornost za prihodnje rodove prenesla na mlade danes. Tukaj pa se sproži etično vprašanje: kaj jaz lahko naredim kot posameznik. Posameznik naredi veliko, ker dejansko tiči smisel v veliki verigi, vsak od nas je člen te verige; če vsak posamezni člen nekaj stori za trajnostni razvoj, se bo nekaj spremenilo. Vsi naporí so sicer usmerjeni v višanje standarda, da bi vsi imeli višji standard. Ravnovesje stoji v triperesni detelji: ekonomija, socialni odnosi, narava. Vsi ti trije elementi morajo biti v ravnotežju. Največjo težo pa je treba dati naravnemu elementu. Če ohranimo naravo, se bo razvijal ekonomski del in bo to pozitivno vplivalo tudi na socialne odnose. Zato veliko vlagamo v naravo, da ne bi stalno popravljali napak in škode ki nastajajo v ekonomiji. Zdravljenje stane veliko več, kot če prvotno paziš, da ne povzročaš škodljivih aktivnosti. Narava ne potrebuje nas; ona živi sama v ravnovesju in se sama izravna. Škodo povzroča človek. Zato mora najti način, kako živeti skupaj z naravo. Mi smo se pozno vključili v naravni sistem in se moramo ravnati po zakonitostih narave, ne pa delati proti njim. Tega pa se ne da rešiti enkrat za vselej. Kako živeti v skladu z naravo se moramo učiti vse življenje; to je proces. Kar je bilo pred desetimi leti veljavno, je danes popolnoma drugače. Vse se spreminja in napreduje. To je trajnostni razvoj. Mi kot družba smo v procesu naravnih zakonitosti pomemben člen. Kako doseči motivirano družbo, je dolgotrajen proces.

Pravilna smernica bi bila takšna: kritično in ekosistemsko razvijati življenje in krepiti sposobnost posameznikov

in skupin, da pripomorejo k pozitivni spremembi.

Okoljska vzgoja je način življenja; pridobivati moramo informacije in graditi vrednote. Cilj mora biti akcija in vztrajanje pri odločitvah. Vsak posameznik je člen dolge verige, sodobni pristop je povezovalno, skupinsko delo.«

Po odmoru smo se »s trščo« podali na terensko delo. Zasedli smo park pred Srednjo ekonomsko šolo. Iz lepo vzdrževane trate, ravne ko miza in žive zelene barve, da je vsa okolica sijala od njene mehke, je dr. Ana Vovk Korže izrezala za ped veliko travnato rušo in nam na lastni dlana pokazala, česa vsega ne vidimo, ne slišimo, ne zaznavamo, ko hodimo svoja vsakodnevna pota. Narava okrog nas govori, nas omamlja in nam pripoveduje svoje nemljive zgodbe, mi pa korakamo dalje, s pogledom uprtim v tla in spregledamo vse živo in neživo življenje, ki se odvija pred nami, pod nami, za nami in okrog nas. Vse to smo odkrivali na njeni dlani in se čudili naši slepoti. Mi mislimo, da je zemlja zemlja in da je povsod enaka, samo da so tam kamni, tu bolj sipka, tam rjava, tam lapornata. Kakor človek ni samo človek, temveč so deli telesa, oblčila, čustva in misli – tako zemlja ni samo zemlja, temveč je vrsta neskončnih kombinacij peska, melja in gline, ki imajo tudi svoj značaj in celo svoj vonj. Kot človek. Usodna rečenica: prah si in v prah se povrneš ni nekaj kar tako izmišljenega zaradi lepšega. Človek in zemlja sta trdno povezana med seboj; sodobno življenje ju je malo razteplo vsak sebi in se morata spet najti. Ampak, kakšna čudovita stvar je zemlja! Ni ti treba daleč v svet, da to spoznaš; to lahko že polnokrvno občutiš na lastni dlani. Na koncu nas je predavateljica povabila še, naj objamemo drevo; to je močan vir energije, saj leta in desetletja, če že ne stoletja, vsrkava vase sonce. In ve se, da je sonce vir življenja.

Na sklepno slovesnost smo se vračali polni novih spoznanj. Slovo je bilo težko, a navdahnjeno z vedrino. Prišla nas je podzdravit gospa predstojnica mag. Vera Bevc, naša mentorica, kateri se je v imenu udeležencev prisrčno zahvalila ravnateljica Fiorella Serio, ki je posebej poudarila: »Kak smo prišli polni pričakovanj in odhajamo prepolni sijajnih vtisov, kako smo prišli k bistremu izviru in nas zdaj odnaša zlata reka; prišli smo s hrepenenjem in odhajamo z zadoščenjem.«

Zadnje besedo je izrekla naša seminarista mati Andreja in za leto 2008 s širokim zamahom lakti pokazala v Kranj.

Boris Pangerc

Fotografsko gradivo so prispevali: Mario Adamič, Karlo Nanut, Martin Srebrnič, Rosanda Volk, Arturo Bresciani in avtor reportaže. (Konec)

Poslušati naravo skozi Anino pripoved je bilo čudovito

KULTURNI Stiki

MEDNARODNI FESTIVAL OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV ALPE JADRAN V FJK

Od 6. do 9. septembra 2007 se je odvijal festival mladinskih in otroških pevskih zborov ALPE ADRIA – FESTIVAL CORALE 2007. Zborovska združenja Feniarco, Europa Cantat in Usci Friuli Venezia Giulia, pod pokroviteljstvom Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine so organizirala 9 koncertov, ki so se vršili po raznih krajih v Furlaniji Julijski krajini. Zveza slovenskih kulturnih društev je bila soorganizatorica goriškega koncerta. Nastopali so zbori iz Italije in tujih držav (Španije, Norveške, Rusije, Japonske...), med njimi pa je bil

Povel nam je, da je bil nastop na festivalu lepa izkušnja, saj so se soočali z drugimi zbori in spoznali drugačne realnosti. V Gorici sta nastopila še dva zelo dobra zbora, žal pa je bila publika maloštevilna. Zbor se je naslednjega dne udeležil tudi gala koncerta, kjer so nastopili vsi udeleženci; v prvem delu so nastopili italijanski zbori, mladinski zbori, vokalne skupine, zbori z raznimi repertoarji. V drugem delu so se predstavili zbori, ki so se udeležili ateljejev na vsebine glasbe za otroške zборе, spiritual in gospel glasbe, vocal ensambels,

tudi Ženski pevski zbor Kraški Slavček iz Nabrežine, ki ga vodi Mirko Ferlan.

Zbor, ki redno nastopa na raznih društvenih prireditvah, na reviji Primorska poje in ki je letos sodeloval na osrednji Prešernovi proslavi, je nastopil na enem od festivalskih koncertov v Kulturnem domu v Gorici v petek, 7. septembra 2007 ob 21. uri, poleg OPZ Juvenes Cantores-Bari (dir. Luigi Leo) in zbora »La Corolla« iz Ascoli Picena (dir. Mario Giorgi).

Višek festivala je bil v Lignano v soboto, 8. septembra 2007, z gala koncertom, kjer so nastopili vsi udeleženci festivala, ki so sodelovali tudi v šestih tematskih delavnicah, ki so spremljale prireditve.

O koncertu, ki je potekal v petek v Gorici, smo se pogovarjali z dirigentom Ženskega pevskega zbora Kraški slavček, Mirkom Ferlanom.

agenda - agenda - agenda - agenda - agenda - agenda

KONCERTI:
SREČANJE ZAMEJSKIH SLOVENCEV IN OTVORITEV RAZSTAVE »SLOVENECE SEM« z nastopom MePZ Skala-Slovan iz Gropade in Padrič (dir. Herman Antonič) ter Moške vokalne skupine Sraka (dir. Bogdan Kralj) bo potekalo v soboto, 29.9.2007 ob 10. uri v šoli Slemen na Sp. Slemen v občini Selnica ob Dravi. V okviru prireditve bosta postavljeni razstavi »Pesniki dveh manjšin« in »Barve otroštva v črno-belem«.

»Corovivo – Confronti corali itineranti del Friuli Venezia Giulia« bo 21. oktobra 2007 v Trstu s pričetkom ob 10. uri.

»OH. LJUBEZEN PLEMENEČA«, koncert v izvedbi MePZ Obal'ca iz Koprca bo 26. septembra 2007 ob 20.30 v

dvorani Športnega centra Zarja v Bazovici. Nastopajo: Tamara Stanese-sopran, Martin Knez-kitara, Raffaella Petronio-ples, Samo Južnic-kastanjete.

ZSKD nudi informacije o enodnevem seminarju za zborovodje otroških in mladinskih zborov, ki bo potekal v Rogiški Slatini v oktobru 2007.

NATIVITAS 2007 – ZBORI POZOR!!! Izteka se rok za prijavo na letošnjo božično revijo Nativitas. Zanimati se lahko pri: info@nativitas.si

»**PRAVICA DO IMEN IN PRIIMKA**« predstavaitev priročnika za uveljavljanje izvirne oblike imena in priimka bo v ponedeljek, 24. septembra 2007 ob 18. uri v prostorih občinske knjižnice E. Guglia v Miljah (v organizaciji DSMO in SKGZ).

Izlet v Škofjo Loko »Po poteh naših pesnikov in pisateljev – ogled Tavčarjeve domovine« v nedeljo, 30. septembra 2007; na razpolago je še nekaj mest. Odhod iz Opčin pri Prosvetnem domu je predviden ob 7. uri, iz Gorice (pred Rdečo hišo) ob 8. uri. Za prijave in informacije pokličite na tržaški (040 635 626) oz. goriški urad ZSKD (0481 531 495).

ZANIMIVO ZA OTROKE: URE PLESA ZA OSNOVNOŠOLCE (osnovni koraki standardnih plesov in raznih koreografij) bodo potekale v društvenih prostorih v Šempolaju vsak četrtek ob 16. do 17. ure. Prvo srečanje bo 27. septembra ob 16. uri, sledi sestanek s starši.

OTROCI, KI OBISKUJEJO VRTEC, OSNOVNO ŠOLO IN 1.SREDNJO so vabljeni, da se pridružijo Otroško-mladinski pevsko-glasbeni skupini Vigred.

romantične glasbe, vocal pop/jazz glasbe, new in classics glasbe.

O mednarodnem Festivalu smo se pogovarjali tudi s pevko Agato, ki nam je povedala, da so doživele dober sprejem, obenem pa dober občutek, saj se je prireditev udeležilo veliko številno zborov in ljudi iz cele Italije. Zanimiv je bil tudi gala večer, kjer so nastopili vsi italijanski zbori, nadalje tisti, ki so se udeležili ateljejev, na koncu pa še trije združeni zbori iz tujih držav.

Festival je bil za Ženski pevski zbor Kraški slavček priložnost srečanja z drugimi zbori in izmenjvo izkušenj. Spoznale so petje drugih zborov, kako poteka organizacija festivala oz. velikih prireditev. Opazile so,

da je bila prisotna strokovna javnost. Zbor je za koncert veliko vadil, zavedajoč se vloge, ko predstavlja slovensko manjšino, ki je spremljala dogajanje na italijanski zborovski sceni in moraš narediti dober vtis. Uspešno izkušnjo bi želele pevke ponoviti tudi v bodoče bodisi na tem ali katerem drugem festivalu. ŽPZ vabi nove pevke, ki obiskujejo nižjo in višjo srednjo šolo, da se jim pridružijo v novi sezoni.

iz oči v oči

Ime in priimek: Igor Tomasetig
Kraj in datum rojstva: Tržič, 30.09.1971
Zodiakalno znamenje: tehtnica
Kraj bivanja: Medjavar – Devin Nabrežina
E-mail: igor@zssdi.it
Stan: tretji
Poklic: uradnik
Najboljša lastnost: poštenost in iskrenost
Najslabša lastnost: jih je preveč, da bi jih našteval
Nikoli ne bom pozabil: vseh lepih trenutkov v družini in s prijatelji
Hobiji: fotografija, nogomet, smučanje, pohodništvo
Knjiga na nočni omarici: IX. KORPUS SLOVENSKEGA NARODNO OSVOBODILNEGA BOJA
Najljubša risanka: Donald Duck (Paperino)
Najljubši filmski igralec/ igralka: Kevin Costner in Julia Robertos
Najljubša glasba: U2, REM, Jugo Glasba, med klasično glasbo CAJKOVSKI
Kulturnik/ osebnost stoletja: Boris Pahor, Josip Broz Tito in Nelson Mandela
Ko bom velik, bom... to kar sem
Moje društvo: SSKD Timava Medjavaras Štivan
Moja vloga v njem: predsednik
Svojemu društvu želim: veliko mladih članov in veliko let uspešnega delovanja na kulturnem in športno rekreacijskem področju
Moj življenjski moto: »živi in pusti živeti«
Moje sporočilo svetu: svet je lep, ker je raznolik, pustimo ga, naj se odraža v svoji raznolikosti

VSE INFORMACIJE O TEČAJIH IN RAZPISIH NUDI ZSKD
TEL. ŠT. 040 635 626,
E-MAIL trst@zskd.org

ŠPEKULACIJE PRI DOLOČANJU CEN

Cene kruha nezadržno rastejo, tako kot...kruh

NEURJE Solidarnost Kmečke zveze

Kmečka zveza in v njej vključeni kmetje v Furlaniji Julijski Krajini izražajo svojo globoko prizadetost in solidarnost slovenskemu narodu ob izredni vremenski ujmi, ki je z obsežnim uničenjem prizadela velik del Slovenije. Naravna katastrofa je poleg ogromne gnotne škode na posejanih površinah tudi človeške žrtve, za kar izraža zveza svojcem in celotni slovenski javnosti čustva globokega sožalja. Kmečka zveza je podprla solidarnostno akcijo, s katero je Primorski dnevnik dal pobudo za obnovo uničenih partizanske bolnišnice Franja, edinstvenega spomenika humanosti, obenem pa se je aktivirala za pomoč od neurja prizadetim kmetom.

Predsednik Alojz Debelis

Cene kruha nezadržno rastejo, kar dodatno načenja kupno moč italijanskih potrošnikov. Tudi v tem primeru se skuša, po ustaljeni navadi, pripisati krivdo poviškov kmetom, češ da se je cena pšenice in posledično krušne moke močno dvignila, kar se neizogibno prenese na končno ceno kruha.

Analiza stanja od pridelovalca pšenice do prodajalce kruha na drobno pa nam prikaže sledečo sliko: cena pšenice v Italiji se v zadnjih dvajsetih letih ni otipljivo spremenila, kar seveda ne velja za kruh;

cena pšenične moke (0,42 € za kg), je petkrat do desetkrat nižja kot cena kruha, ki se suče med 2,5 – 3,5 €, v nekaterih večjih mestih pa že presega mejo 4,00 €;

Prejšnji podatek nam pove, da je cenovno razmerje med moko in kruhom skregano z vsako ekonomsko logiko, kot nam potrjujejo tozadevni podatki iz preteklosti in polpreteklosti, ko se je omenjeno razmerje sukal med 1: 1,5 – 1: 2,0 in se s povečano storilnostjo pekarov vsled uporabe novih tehnologij ne bi smelo spremeniti, kljub porastu stroškov za delovno silo;

delež stroška za pšenico le deloma vpliva na izoblikovanje končne cene kruha, kar pomeni, da tudi morebitno povišanje tržne cene pšenice in moke ne vpliva odločilno na prodajno ceno te nenadomestljive dobrine. Res je sicer, da je Italija velik uvoznik pšenice (uvažuje približno toliko pšenice, kot je pridelala), a zaenkrat podražitev cene uvožene pšenice ne opravičuje porasta cen kruha, če ne malenkostnega.

Vlada mora ukrepati in preprečiti špekulacije pri določanju cen kruha, ki morajo biti usklajene s proizvodnimi stroški, morebitni poviški teh cen pa podprti z neovrgljivimi dokazi o njihovi upravičenosti, da se preprečijo špekulacije, ki kmetu ničesar ne dajo, potrošniku pa veliko vzamejo.

Svetovalna služba Kmečke zveze

POBUDA KMEČKE ZVEZE IN OBČINE PODBONESEC

Za Nadiške doline projekt ogrevanja z lesnimi biomasami

Pred dnevi je bila v Vidmu na sedišču Dežele FJK tiskovna konferenca, na kateri so predstavili projekt naprave daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, ki ga bo uresničila občina Podbonesec, na čelu katere je župan Piergiorgio Domenis.

Dela se bodo začela v teku meseca septembra. Predvidena je postavitev kotla z uporabo lesnih sekancev z zmogljivostjo 348 KW. Kotel bo povezan z napravami daljinskega ogrevanja z različnimi javnimi in zasebnimi

zgradbami (osnovna šola, vrtec, telovadnica, občinska palača, itd.).

Naprava, ki bo popolnoma avtomatizirana, bo delovala na lesne biomase iz gozdov Nadiških dolin. Občina Podbonesec je namreč lastnik nad 550 ha gozdov.

Z zamenjavo sedanjih naprav, ki delujejo na plin metan, z napravami na les, bo občina preprečila vsako leto emisijo 84 ton CO₂ v atmosfero.

Zanimiv pilotni projekt je nastal pretežno s sredstvi Dežele FJK, ki je

zagotovila 90% kritje stroškov, ostalih 10% pa je prispevala občina Podbonesec.

Konference so se udeležili direktor za Gozdovno upravljanje in protipožarno deželno zaščito Emilio Gottardo, predsednik Italijanskega združenja za gozdno energijo Marino Bertone, projektant naprave Loris Meneghini in tajnik Čedajske Kmečke zveze, pobudnice projekta, Stefano Predan. (Na sliki: predstavitelj projekta daljinskega ogrevanja)

V TEM ČASU DO KONCA OKTOBRA

Razmnoževanje kuhinjskih zelišč Za to je čas ugoden bodisi spomladi kot jeseni

Od sedaj naprej nekoliko vse do konca oktobra je čas, da razmnožujemo nekatera kuhinjska zelišča. Skoraj vsa pri nas gojena zelišča so trajne rastline. Izjema so bazilika, peteršilj, drobnjak in nekatere druge. Slednje razmnožujemo z direktnim sejanjem ali presajanjem kupljenih ali doma pripravljenih sadik. Trajnice kot so origano, majaron in druge razmnožujemo tudi z delitvijo. Za to je čas bodisi pomladi kot jeseni. Nekatera zelišča razmnožujemo tudi s potaknjenci, kot na primer rožmarin. Poglejmo, kako razmnožujemo nekatera najbolj razširjena zelišča in kako jih pripravimo za zimo.

ORIGANO - Origano razmnožujemo v glavnem na dva načina: s semenom ali z deljenjem rastline. Sejemo spomladi v globino, ki naj ne bo več kot 1-2 cm. Po 6-8 tednih rastline presadimo na prosto ali v vaze. Deljenje po navadi opravimo spomladi, za ne prehladne lege pa je za to primerna tudi jesen, a ne prepozno. Rastlino izrujemo iz zemlje, jo razdelimo na dva ali več delov, odvisno od velikosti rastline, in njene dele zopet vsadimo. Rastlina matica naj bo zdrava in močna. Osrednji del rastline lahko odstranimo, ker je tisti najstarejši. Vsak del mora imeti dovolj korenin. Pred ponovno saditvijo rastline korenine nekoliko obrežemo, po saditvi pa zemljo potlačimo z nogo. Sadimo na sončno in toplo lego, v razdalji 30 za 30 cm, v dobro

pognojeno zemljo. Lahko sadimo tudi v tla, prekrita s črno folijo, da je manj plevela. Origano pogosto gojimo v vazi, kar se zelo dobro obnese. Na balkonu ali pred hišo pustimo vaze vse poletje. V primeru nizkih zimskih temperatur denemo vaze jeseni v notranje prostore ali v ogrevan rastlinjak, če razpolagamo z njim. Po možnosti jih držimo v bližini okna, na svetlem. Lahko po dve ali več vaz skupaj postavimo v večjo posodo, vmesni prostor pa napolnimo z razširjeno glino. To ima prednost, da bolje ohrani vlago. Preden prenesemo origano v notranje prostore, mu odrežemo suhe in stare dele. V notranjih prostorih bodo te rastline, čeprav počasi, rasle celo zimo. Zato jih moramo občasno pognojiti in tedensko zalivati. To velja tudi za druge zeliščne rastline, ki prezimijo v notranjih prostorih. Če zima ni prehladna, se lahko origano ohrani tudi zunaj. Po možnosti ga pozimi postavimo v zavarovan prostor, na primer na južno stran hiše ali v katerikoli toplem kotiček.

MAJARON - Majaron po navadi razmnožujemo s semenom, lahko pa tudi s potaknjenci in delitvijo. Sejemo v zaobjčke ali v lončke v pomladnem času. Čeprav majaron dobro prenaša sušo, je bolje, da se korenine ne preveč posušijo. Zato je tudi bolje, da pred setvijo gnojimo predvsem z organskimi gnojili. V maju rastline presadimo v vaze ali tudi na prosto. Rastline postavimo v zavetno in

sončno lego.

Drugi razširjeni način razmnoževanja majarona je z delitvijo. Približno vsake 3 leta rastlino izrujemo, jo razpolovimo in njene dele spet vsadimo. Po navadi to storimo jeseni. Osrednji del rastline lahko odstranimo, ker je tisti najstarejši. Majaron je trajno zelišče. Skoraj vedno ga gojimo v vazi, kar se zelo dobro obnese, kajti v primeru nizkih zimskih temperatur spravimo vaze jeseni v notranje prostore, na svetlo, drugače se večji del zime dobro ohrani tudi zunaj. Bolje je vsekakor, da ga pozimi postavimo v zavetje, na primer na južno stran hiše ali v katerikoli toplem kotiček. Preden ga postavimo v notranje prostore, ga obrežemo.

ŽAJBELJ - Žajbelj lahko razmnožujemo s semenom. Pri tem zelišču razmnoževanje z delitvijo ni dosti razširjeno. Eden od načinov razmnoževanja je tudi ta, da spodnjo stran rastline zasujemo z zemljo, da bolje poženejo korenine. Bolj razširjeno in uspešno je razmnoževanje s potaknjenci. Na ta način pridobimo nove rastlinice, ki so enake, kot rastlina matica. Potaknjence po navadi naredimo spomladi, možno pa je tudi jeseni. Vejice za potaknjence odrežemo od rastline, ki je stara 2-3 leta in je v dobrem zdravstvenem stanju. Potaknjenci naj bodo dolgi 8-10 cm in morajo imeti vsaj 4 očesa. Odstranimo spodnje liste in ne-

katere zgornje liste. Nato jih vtaknemo v zemljo za 2/3 dolžine potaknjence. Po navadi postavimo potaknjence v posamezne lončke, ki imajo vrtno ali kupljeno zemljo dobre kakovosti. Po navadi potaknjenci žajblja dobro in hitro razvijejo korenine.

ROŽMARIN - Najboljši način, da razmnožujemo rožmarin, je s potaknjenci, ki jih po navadi režemo spomladi, lahko pa tudi jeseni. V ta namen izberemo dobro in mlado vejico (dolgo približno 15 cm) in jo očistimo listov na spodnji polovici za 4 – 6 cm visoko. Tako pripravljeno vejico vtaknemo v lažjo zemljo, da se vkorenini. Zemljo moramo stalno zalivati, da ostane vedno vlažna, a ne prevlažna. Čez približno 3-4 tedne poženejo korenine. Naslednje leto rožmarin presadimo na stalno mesto ali v vazo.

Rožmarin lahko sadimo vse leto in zelo zelo dobro se obnese za gojenje v vazi. To je zelo praktično, saj lahko vazo postavimo pred hišo, na balkon ali tudi na okensko polico. Po navadi rožmarin dobro prenese celo zimo zunaj.

KAMILICA - Kamilica je enoletnica, a jo razmnožujemo v septembru tako, da jo sejemo. S prvim jesenskim dežjem bo seme pognalo. Lahko sejemo tudi spomladi, vendar daje po navadi ta setev skromnejši pridelek. Sejemo tako, da seme enakomerno potrosimo po prej

pripravljeni površini. Lahko sejemo tudi v vrste, ki naj bodo oddaljene 35-50 cm ena od druge. Na ta način je odstranjevanje plevela lažje. Redno moramo zalivati, a ne smemo pretiravati.

MELISA - Meliso razmnožujemo jeseni ali spomladi z deljenjem rastline. Manj razširjena je priprava potaknjencev.

TIMIJAN - Timijan običajno razmnožujemo z delitvijo grmov, s setvijo ali s potaknjenci.

POPROVA META - Poprovo meto razmnožujemo skoraj izključno na vegetativni način. To storimo ali z živčami ali pa z novimi rastlinicami, ki poženejo iz korenin. Prvi primer je veliko bolj razširjen. Živice poberejo iz zemlje, pazimo, da imajo tudi korenine in poganjke lističev. Odrežemo 10-12 cm dolge. Matične rastline naj bodo lepe in bujne. Malo porežemo starejše veje z dobrim rezilom. Tako pripravljene posadimo v vaze, ki imajo približno 14-16 cm premera. Uporabljamo namensko zemljo za presaditve. Sadimo kakih 5 cm pod površjem, poteptamo zemljo in dobro zalijemo. Lahko pa tudi sadimo na prosto. V tem slučaju sadimo 10 cm globoko. Nove rastlinice naj bodo oddaljene 40 cm za 40 cm. Živice sadimo konec poletja, sedaj je pa skrajni čas. Pred sajenjem zemljo obdelamo kakih 30 cm globoko. Zemlja naj bo dobro pognojena s hlevskim gnojem.

Magda Šturman

MANJŠINA - V reviji italijanske letalske družbe Alitalia

Kratka, vendar prijetna predstavitev Walserjev v Aosti

NEL MONDO DEI WALSER IN THE WALSER WORLD

Franco Faggiani

Il termine «walsen» diventa sinonimo di qualità, quasi un marchio per rivalorizzare antiche tradizioni che stanno scomparendo

The term «walsen» is a synonym of quality, a sort of trademark to revive the old traditions risking extinction

Ulisse agosto 2007

Članek o Walserjih je opremljen z lepim fotografskim gradivom

Revija Ulisse, ki jo letalska družba Alitalia brezplačno deli svojim potnikom, občasno namenja kar precejšnjo pozornost manjšinam; v okviru predstavitev posameznih dežel so tam, kjer so manjšine prisotne, tudi primerno predstavljene, običajno s spoštljivim pristopom, ki jih ne omejuje na vlogo folklornega elementa, ampak vrednoti nekatere njihove značilnosti.

V predzadnji, avgustovski številki, v kateri je monografski del namenjen dolini Aosta, so tako s posebnim člankom predstavljeni Walserji, majhna germanska skupnost, ki živi v nekaterih gorskih vasicah; že začetek članka z naslovom V svetu Walserjev kaže na odnos avtorja Franca Faggiana do te majhne skupnosti: »Beseda Walser je sinonim za kakovost, nekakšna znamka za vrednotenje starodavnih tradicij, ki počasi izginjajo«.

Članek se seveda začne z opisom te manjšinske skupnosti, krajev, v katerih Walserji živijo in njihovega izvora: iz švicarske pokrajine Valles, po kateri nosijo Walserji ime, so se preselili pred osmimi stoletji preko visokih gorskih prelazov; naselili so se na območju pogorja Monte Rosa, kjer so si uredili bivanjsko okolje, tradicionalne lesene hiše, ki stojijo na kolih, rahlo privzdignjene od tal, kar jih je obvarovalo pred mišmi in drugimi malimi živali, s streho iz velikih črnih skril. Nekatere od teh hiš so v zadnjih letih obnovili ter so na razpolago obiskovalcem. Uredili pa so si tudi poljske poti, ki jih izletniki uporabljajo še danes. Avtor članka pa namenja posebno pozornost tudi njihovem jeziku, na katerega so ti ljudje ponosni in ga ohranjajo »

ne kot nekaj, kar bi jih ločevalo od zunanjega sveta, ampak kot pomembno kulturno značilnost.«

Ker pa ni vse samo preteklost, vsebuje revija tudi zanimivo dopolnilo, članek o sodobni gorski arhitekturi v Dolini Aosti, ki se zgleduje po tradicijah in ohranja prvine nekdanje arhitekture. Celota je bralcu predstavljena s kratkim, vendar zelo plastičnim opisom, ki zagotovo vzbuja pozornost in tudi vtisne v spomin nekaj osnovnih pojmov, kar je navsezadnje namen revije, ki jo potnik mimogrede prelieta na letalo. Navsezadnje pa je le pomembno, da je v tem kratkem opisu nekaj prostora tudi za predstavitev manjšine.

TRENTO - V petek Konferenca Partnerstvo za različnost

Evropski urad za manj rabljene jezike bo prihodnji teden priredil konferenco Partnerstvo za različnost, ki bo tokrat pri Ladin-cih v Italiji, točneje v kraju Vigo di Fassa.

Glavna tema letošnje konference bodo radijske in televizijske oddaje v jezikih manjšin, tema, ki je v zadnjem času zelo aktualna. Konferenca bo enodnevna in bo portekala 28. septembra, na njej pa se bodo zbrali številni predstavniki manjšin, strokovnjaki s področja televizijskih oddaj, predstavniki manjšinskih radiotelevizijskih postaj in predstavniki večinskih medijev. Prisotni bodo tudi številni javni upravitelji, saj je Partnerstvo za različnost po tradiciji konferenca, na kateri se srečujejo predstavniki manjšin s predstavniki deželnih in krajevnih oblasti.

V sporočilu za tisk, ki ga je izdal urad za manj zabljen jezike, je med drugim zapisano, da so v zadnjih desetletjih manjšine prebrodile veliko ovir glede prisotnosti v medijih; sedaj pa prehod s analogne na digitalno tehnologijo omogoča nove priložnosti. Sicer pa je dostop do medijev ključno vprašanje za vsako manjšino. Ob izobraževanju gre za področje, ki mladim zagotavlja samozavest; to velja tembolj za tiste manjšinske skupnosti, ki še nimajo v zadostni meri urejenega izobraževanja v lastnem jeziku. V sporočilu je še rečeno, da je na razpolago še nekaj mest in so zato k udeležbi vabljeni predstavniki vseh manjšin.

Letošnjo konferenco gosti tridentinska pokrajina, ki se v zadnjih letih zelo aktivno ukvarja s problematiko manjšin. To bo že sedma tovrstna konferenca; prejšnje so potekale na Irskem, v Kataloniji, na Finskem, na Danskem, na Škotskem in pred dvema letoma v Gorici.

LJUBLJANA - Posebna dvojna 50. in 51. številka revije Razprave in gradivo

80 let Inštituta za narodnostna vprašanja

Pred kratkim je izšla dvojna 50. in 51. številka revije Razprave in gradivo, ki je v celoti namenjena 80. letom delovanja Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Danes objavljamo prvi del povzetka vsebine te številke.

Prof. dr. Danilo Türk iz Pravne fakultete v Ljubljani v svojem prispevku Etnos in demos. Slavnostni govor ob 80-letnici Inštituta za narodnostna vprašanja (Ljubljana, 17. novembra 2005) govori o pomenu pojmov etnosa in demos v kontekstu sodobnih družbeno-političnih razmer ter o vlogi Inštituta za narodnostna vprašanja v tovrstnih razmerah v 20. stoletju. Zgodovinske izkušnje obeh pojmov predstavljajo podlago za znanstveno delo Inštituta. Njegov predhodnik, Manjšinski inštitut, ki je nastal v političnih okoliščinah versajske mednarodne ureditve Evrope po 1. svetovni vojni, je dal resen prispevek k razpravi o manjšinski zaščiti v tem času. Po 2. svetovni vojni je v Evropi sicer prevladal element demosa, medtem ko je bil etnos marginaliziran, kljub

temu pa so bila manjšinska vprašanja rešena oziroma upravljana zelo različno. S koncem hladne vojne so v okviru novih političnih razmer etnična vprašanja zopet stopila v ospredje. V vsem tem času, predvsem od šestdesetih let dalje, je imel Inštitut za narodnostna vprašanja pomembno vlogo pri razvijanju znanstvenih metod ter odgovorov na področju političnega in mednarodnopravnega urejanja manjšinskih vprašanj, zlasti Slovencev v Avstriji in Italiji. Avtor omenja sodobna tematska področja, ki so deležna raziskovanj na Inštitutu. Poleg tradicionalnih so tu tudi položaj priseljencev v Sloveniji, ustavnopravna vprašanja, kot načelo nediskriminacije, problematika položaja Romov, upravljanje in reševanje konfliktov. Daljnosežen izziv za Inštitut je vprašanje, kaj lahko v bodoče prispeva k razumevanju etničnih pojavov v sodobnih družbenih razmerah in k urejanju vprašanj, ki izhajajo iz tega.

Prof. dr. Dušan Nečak iz Filozofske fakultete v Ljubljani v svojem pri-

spevku Stanje in perspektive raziskovanja etničnosti in manjšin v Sloveniji (uvodno predavanje na konferenci Izzivi raziskovanja etničnosti in manjšin na začetku 21. stoletja, 18.11.2005 v Ljubljani) ugotavlja, da je področje raziskovanja narodnega vprašanja izrazito interdisciplinarno in multidisciplinarno. Trditve nekaterih strokovnjakov o upadu pomembnosti nacionalizma, nacionalne države in narodne identitete kot odločilnih družbenih dejavnikov oziroma procesov v svetu po padcu komunističnih režimov so se v realnosti kmalu izkazale za zgrešene. Manipulacija z narodno identiteto je danes najpomembnejši vzrok za družbene strupeni in nestrpnosti. Z večjo mobilnostjo svetovnega prebivalstva pa so tako politiki kot raziskovalci poleg omenjenega področja soočeni s širokim spektrom vprašanj, ki se tičejo položaja in varovanja novodobnih manjšin, beguncev in azilantov. Z naslovno problematiko se danes ukvarjajo različne raziskovalne institucije predvsem v okviru temeljnih raziskovalnih projektov.

Največ raziskav je s področja etničnosti in narodnih manjšin, relativno malo pa s področja narodnega vprašanja. Pregled opravljenih raziskav na prvem področju v zadnjem desetletju kaže na tri tematske sklope: medetnični odnosi in etnična/ narodna identiteta; klasične teme s področja poučevanja narodnih manjšin; proučevanje izseljenstva/emigrantske problematike. To kaže na dejstvo, da je raziskovanje omenjenih področij nikakor ni v zatonu. Nadaljevanje proučevanja je torej potrebno na področju klasičnih kot novih problematik, večji poudarek pa bi bilo potrebno dati komparativnim temam. Poleg tega je na metodološko-disciplinarnem področju treba poglobljati multi- in interdisciplinarni pristop za celovitejšo sliko obravnavane tematike.

Doc. dr. Boris Jesih iz Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani v svojem prispevku Raziskovanje etničnih odnosov (etničnosti) in manjšin v sosednjih državah in svetu opisuje razvoj raziskovanja na Inštitutu za narodnostna vprašanja, ki

je bil, kot ugotavlja avtor, ob svojem nastanku tipična narodnoobrambna institucija, skozi zgodovino pa se je razvil v moderno raziskovalno institucijo. Vzporedno s tem so se razvile tudi »nove« teme, ki se jih raziskovalci lotevajo v spremenjenih razmerah. Sprva samostojnost slovenske države, pozneje pa njena integracija v evropske in evroatlantske povezave, sta raziskovalcem postavila vrsto novih nalog. Avtor ugotavlja, da se je samo navidezno pojavila dilema, ali je sedaj še treba posvečati toliko raziskovalnih energij za področja, ki naj bi bila že dolgo raziskana, saj so tudi ta področja podvržena silovitim spremembam, ki prav tako narekujejo njihovo intenzivno raziskovanje, predvsem pa nove razmere za manjšine v sosednjih državah pomenijo enkratno priložnost za njihov nadaljnji obstoj in razvoj. Prav v identificiranju in usmerjanju teh priložnosti je naloga raziskovalcev največja.

Nada Vilhar

(1 - Se nadaljuje)

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
sport@primorski.it

Primorski
dnevnik

NOGOMET - Vnaprej igrana tekma A lige

Udinese premagal skromnega nasprotnika

Reggina je pokazala malo, Di Natale pa jo je »kaznoval« z lepima zadetkoma

Branilci Reggine so imeli veliko dela z Di Natalejem, ki je dosegel v Vidmu oba zadetka za Udinese

ANSA

Udinese - Reggina 2:0 (1:0)

STRELEC: Di Natale v 5. in 62. min. UDINESE (3-4-3): Handanovic 6, Zapotocny 6, Coda 6, Zapata 6,5, Mesto 7, D'Agostino 6,5, Inler 7, Dossena 6,5, Quagliarella 6, Asamoah 7 (30' dp Floro Flores 6), Di Natale 8 (38' dp Pepe 6). Trener Marino

REGGINA (4-3-3): Campagnolo 6, Stadsgaard 5,5, Lanzaro 5,5, Aronica 5,5, Modesto 5,5, Cascione 6, Barreto 5,5, Halfredsson 5,5 (28' dp Tognozzi), Vigiani 6 (1' dp Joelson 6), Tullberg 5,5 (1' dp Cozza 6), Amoruso 6. Trener Ficcaden-ti 5.

Sodnik: Pierpaoli (Firenze) 6.

VIDEM - Antonio Di Natale je res v izvrstni formi. Po golih z Italijo v Kijevu in v Turinu proti Juventusu je bil uspešen tudi včeraj na stadionu Friuli. In to kar dvakrat. Že v 5. minuti je nekdanjega vratarja Trierstine Campagnola premagal z lepim lobom iz težkega položaja, skoraj na osnovni črti, v drugem delu pa je zadnjega moža Reggine ukanil še z volem. Vmes bi lahko Udinese pokazal več, saj so bili gostje resnično skromni: negotovi v obrambi in jalovi v napadu. Ker pa Udinese ni blestel, bi Reggina skoraj izenačila že v prvem delu, ko je Amoruso zadel prečko. Vsekakor so imeli igralci videmskega kluba več od

igre, pa tudi nevarnejši so bili, le Quagliarelli ni uspelo prebiti leda, čeprav se je trudil. Zelo dobro je v zvezni vrsti igral Inler, ki se vse bolj uveljavlja kot pravi organizator igre.

Vrstni red: Roma 9, Inter in Udinese 7, Napoli in Juventus 6, Milan, Fiorentina in Atalanta 5, Cagliari, Palermo, Sampdoria in Udinese 4, Torino in Lazio 3, Parma, Reggina, Catania in Genoa 2, Siena, Empoli in Livorno 1.

Danes: ob 15.00 Atalanta - Lazio, Cagliari - Palermo, Catania - Fiorentina, Empoli - Napoli, Livorno - Inter, Roma - Juventus, Torino - Siena, ob 20.30 Sampdoria - Genoa.

NOGOMET - Triestina doma izgubila proti Bologni

Sodnik obupen, nasprotnik boljši

Brighi iz Cesene je v korist gostov dosodil kar dve sporni enajstmetrovki - Triestina, tretjemu голу Granocheja navkljub, brez pravih idej v napadu

Triestina - Bologna 1:3 (0:1)

STRELCI: Adailton v 32. (11m) in 2.dp (11m), Granoche v 4.dp, Marazzina v 13.dp.

TRIESTINA (4-4-2): Rossi 6; Kyriazis 5,5, Lima 5,5, Mezzano 5, Milani 6, Sgrigna 5, Allegretti 6 (23.dp Gorgone 6), Piangerelli 6, Testini 5 (16.dp An-

tonelli 6); Šedivec 5,5 (33.dp Graffiedi), Granoche 6,5. Trener: Maran.

BOLOGNA (4-3-1-2): Antonioli; Daino, Terzi, Castellini, Costa; Mingazzini, Amoruso, Carrus; Adailton (36.dp Danilevicius); Fava (27.dp Lavecchia), Marazzina (44.dp Di Gennaro). Trener: Arrigoni.

SODNIK: Brighi iz Cesene 5; OPO-MINI: Lima, Mingazzini, Costa, Kyriazis, Sgrigna, Mezzano; IZKLJUČITVI: v 33. Dei (rezervni vratar Triestine), trener Maran ob koncu 1.polčasa; GLEDALCEV: 6.954.

Najprej treba postaviti stvari na jasno: včeraj na Roccu je slavila boljša ekipa. In prav zato, ker je Bologna kakovostnejša od Triestine, s tehnično boljšimi igralci, je bila res nepotrebna pomoč s strani skromnega in pristranskega sodnika. Brighi iz Cesene – z njim je Triestina že v preteklosti imela kar nekaj »težav«, tako da bi morda moralo društvo poseči pri nogometni federaciji in prositi, naj se tega sodnika ne pošilja več v Trst - je namreč prispeval k zmagi gostov z dvema dosojenima enajstmetrovkama. Ob tem je bil tudi pri manj pomembnih odločitvah (prekrški, koti ipd.) vedno bolj naklonjen gostom. Škoda, da je sodnik v črnem s takim pristopom v bistvu s črnim madežem »umazal« zmago Bologne, ki bi lahko bila drugače čista kot solza. Premoč gostov je bila namreč očitna, prednjačili so na sredini igrišča ter bili večkrat nevarni z odlično napadalno trojico Fava-Adailton-Marazzina. Njim pa so se pridružili tudi igralci vezne in

Granoche tokrat uspešen z glavo

obrambne vrste, tako da je Bologna vedno napadala z vsaj petimi, če ne celo šestimi, igralci. Obratno je bil napad Triestine omejen na Granocheja in delno Šediveca, tako da je bil seznam priložnosti na koncu srečanja veliko daljši pod stolpcem gostov kot pa domačih. Prav z igro v napadu ne moremo biti nikakor zadovoljni, saj manjka učinkovitost in tudi nekaj razpoznavnih shem.

Že v šesti minuti je Fava ogrozil Rossija, ki pa je pravočasno posegel. Nekdanji napadalec Triestine je bil tarča nekdanjih navijačev, ker je med poletnim prestopnim rokom izbral Bologno (»klub z večjimi ambicijami«, čeprav mu je

Triestina ponudila daljšo in bolj donosno pogodbo. Po prostem udarcu Allegrettija, ki je zaposlil Antonioliya, pa je Bologna povedla. Lima je zgrešil žogo v obrambi, nato je Mezzano poskušal brcniti žogo. Morda je pri tem udaril tudi Favo, Brighi pa je takoj z roko pokazal na belo točko. Adailtonu je hladnokrvno zadel, Triestina pa je morala odtelet še tretjič pred domačo publiko nasprotnika zasledovati. Sodnik je med tem poslal predčasno v slačilnico rezervnega vratarja Deia, ki je pretirano protestiral. Med polčasoma paj e v slačilnici obvisel še trener Triestine Maran.

Takoj na začetku drugega polčasa je sodnik znova kaznoval Triestino in dosodil najstrožje kazni zaradi igre z roko (očitne in nespretna, a nenamerne) Kyriazisa. Adailtonu je znova uspelo ukaniti Rossija in zadeti za 0:2. Niti dve minuti po prejetem голу pa je Triestina razpolovila zaostanek z Granochejem, ki je tako dosegel še tretji gol na tretjem domačem srečanju. Po kotu Allegrettija je bil z glavo najspretnější. Upanj v točko pa je bilo za Triestino konec v 58.minuti, ko je Marazzina z glavo še tretjič premagal Rossija (trije prejeti goli in noben resnejši poseg). Do konca srečanja je Bologna brez težav zaustavljala napade Triestine in celo zamudila nekaj izrednih priložnosti za četrti gol. Navijači Bologne so se lahko veselili zmage v gosteh, medtem ko so se domači morali zadovoljiti z ironičnim skandiranjem imena novega ljubljence, sodnika Brighija... (Iztok Furlanič)

Menčov pred končno zmago

MADRID - V predzadnji etapi kolesarske dirke po Španiji so se teknovalci v Villalbaju pomerili na 20 kilometrov dolgem kronometru. Najhitrejši je bil domači kolesar Samuel Sanchez, član moštva Euskaltel-Euskadi, kar je že njegova tretja etapna zmaga na letošnji Vuelti. Drugi čas je z 12 sekundami zaostanka dosegel Rus Denis Menčov, vodilni v skupnem seštevku, ki je pred skupno drugouvrščenim Špancem Carlosom Sastrjem (+3:31) še za nekaj sekund povečal prednost.

Italijanske ritmičarke na SP spet 2. ekipno

PATRAS - Na svetovnem prvenstvu v ritmični gimnastiki so Italijanke osvojile drugo mesto v ekipni konkurenci, saj so zaostale le za Rusijo. Elisa Santoni, Elisa Bianchi, Fabrizia D'Ottavio, Marinella Falca, Daniela Masseroni in Angelica Savrajuk so si tako priborile pravico do nastopa na OI v Pekingu. Italijanek so bile druge tudi na SP leta 2005 v Bakuju.

Pedrosa najhitrejši

MOTEGI - Španski motociklist Dani Pedrosa (Honda) je bil najhitrejši v kvalifikacijah razreda motoGP za VN Japonske (davi ob 7. uri), letošnje 15. preizkušnje za točke svetovnega prvenstva. Drugo mesto je na 4,8 km dolgem dirkališču v Motegiju osvojil petkratni svetovni prvak Valentino Rossi (Yamaha), tretje pa Američan Nicky Hayden (Honda). Avstralec Casey Stoner je zasedel deveto mesto.

Remi vodilnih

CIUDAD DE MEXICO - Osrednja partija svetovnega šahovskega prvenstva v Ciudad de Mexicu med Indijcem Viswanathanom Anandom in Izraelcem Borisom Gelfandom se je po dvajsetih potezah končala z remijem. V štirih večerašnjih dvobojih je edino zmago dosegel Madžar Peter Leko, ki je ugnal Ruso Aleksandra Griščuka. Po osmih krogih vodi Anand s 5,5 točkami, drugouvrščen Gelfand pa zaostaja pol točke. Tretji je branilec naslova svetovnega prvaka Rus Vladimir Kramnik, ki je pred dnevom odmora zbral 4,5 točke.

Beg iz NBA lige

SALT LAKE CITY - Najbolj vroč košarkar nedavno končanega evropskega prvenstva v Španiji Andrej Kirilenko je v pogovoru za ruski časnik Sport Express dejal, da je pripravljen prekiniti 86 milijonov dolarjev vredno pogodbo z ameriškim moštvom Utah Jazz v NBA (9,6 točke, 5,2 skoka, 2,6 asistencije in 2,3 blokade na tekmo) in se vrniti v Evropo. Ruski krilni-center je pred tremi leti podpisal izjemno donosno pogodbo z moštvom iz olimpijskega Salt Lake Cityja, v svojo škodo pa bi se odpovedal 63 milijonov »zelencev«, ki mu jih mora Utah izplačati do leta 2011. Kirilenko bi se najraje vrnil v Moskvo.

Trstu Memorial Combatti

TRST - Drugi del rokometnega Memoriala Combatti je osvojil tržaški Pallamano TS, ki je po vrsti premagal vse konkurente v bližajoči se A2 ligi Venezio, Rovigo in Padovo. Barve tržaškega kluba sta branila tudi naša Marko Sardoc in Ivan Kerpan. Slednji je dosegel šest golov, od teh štiri proti Padovi.

1. SNL: Primorske ekipe: zmagi, en neodločen izid

LJUBLJANA - Izidi 9. kroga nogometne Prve Lige Telekom Slovenije: Primorje - Interblock 2:0 (1:0); Livar - Hit Gorica 0:1 (0:1); Koper - Nafta 1:1 (1:0); Domžale - Drava 4:1 (2:0); danes: Maribor - Mik CM Celje. Vrstni red: Domžale 20, Koper 18, Mik CM Celje 15, Maribor 14, Primorje 13, Nafta 13, Hit Gorica 11, Interblock 8, Drava 7, Livar 3.

B LIGA

Ascoli - Spezia 1:0, Avellino - Lecce 0:2, Bari - Ravenna 4:2, Brescia - Messina 3:1, Cesena - Vicenza 3:3, Frosinone - Chiervo 1:2, Grosseto - Chievo 2:1, Mantova - Pisa 0:1, Modena - AlbinoLeffe 2:3, Treviso - Piacenza 1:0, Triestina - Bologna 1:3

Brescia	5	5	0	0	11:1	15
AlbinoLeffe	5	4	1	0	11:6	13
Chievo	5	3	2	0	7:2	11
Lecce	5	3	2	0	6:2	11
Bologna	5	3	1	1	7:3	10
Pisa	5	3	0	2	5:6	9
Ascoli	5	2	2	1	6:3	8
Rimini	5	2	2	1	5:4	8
Mantova	5	2	2	1	6:2	8
Modena	5	2	2	1	9:6	8
Frosinone	5	2	1	2	5:5	7
Bari	5	2	0	3	8:7	6
Treviso	5	2	0	3	3:4	6
Triestina	5	1	2	2	4:8	5
Messina	5	1	2	2	3:8	5
Ravenna	5	1	1	3	6:10	4
Grosseto	5	1	1	3	3:7	4
Cesena	5	0	3	2	5:7	3
Vicenza	5	0	3	2	4:8	3
Avellino	5	1	0	4	2:6	3
Piacenza	5	1	0	4	3:9	3
Spezia	5	0	1	4	4:9	0

PRIHODNI KROG: 25.9. ob 20.30 AlbinoLeffe - Cesena, Bari - Mantova, Bologna - Brescia, Chievo - Avellino, Messina - Treviso, Piacenza - Lecce, Pisa - Triestina, Ravenna - Grosseto, Rimini - Modena, Spezia - Frosinone, Vicenza - Ascoli

ATLETIKA - Finale IAAF v Stuttgartu

Powell, Vlašičeva in Isinbajeva brez rekorda

Osovnika le 7. na 100 m, Clarissa Claretti tretja v metu kladiva - Danes Howe in Kozmus

STUTTGART - Prvi dan finala atletskega prvenstva IAAF je minil brez svetovnih rekordov, za katerega so organizatorji, ob nagradnem skladu treh milijonov dolarjev (2,1 milijon evrov), namenili dodatnih 100.000 dolarjev (70.000 evrov).

Četudi so bili na startu šprinterski rekorder Asafa Powell in dve atletinji, ki sta imeli nedvomno možnosti, da bi si dodatno napolnili bančne račune, pa dodatnih dolarjev IAAF ni plačala. Hrvatica Blanka Vlašič je zmagala z dvema metroma in slavila na 17 od 18 nastopih v sezoni; le dvakrat ni preskočila dveh metrov, kar šestkrat pa je skočila najmanj 2,04 metra, kar je bila nedosegljiva višina za vse njene tekme v tej poletni sezoni.

Triindvajsetletna Hrvatica je ob tem kar nekajkrat neuspešno naskakovala svetovni rekord Bolgarke Štefke Kostadinove (2,10 m). Tokat ni prišla tako daleč, saj je po uspehih v prvi poskusi na vseh prejšnjih višinah na 2,05 metra letvico trikrat podrli. Odlična druga je bila z izidom 1,97 Italijanka Antonella De Martino.

Petindvajsetletna Rusinja Jelena Isinbajeva, ki je prejšnjo nedeljo v Berlinu z Američanko Sanyo Richard osvojila milijonsko zlato nagrado za zmage na mitingih zlate lige, je prav tako letos nekajkrat skušala izboljšati njen svetovni rekord, vendar je letvica na višini 5,02 m ostala previsoka. Zadnjič je bila poražena 30. avgusta 2006. Čeprav se je pred tekmo spogledovala s svetovnim rekordom, rekoč, da ji zmaga ni dovolj, pa je se morala na koncu zelo potruditi tudi za njo. Poljakinja Monika Pyrek in Isinbajeva sta bili na višini 4,82 metra izenačeni. Na 4,87 metra je Poljakinja nastopila trikrat neuspešno, Rusinja pa je to višino izpustila ter nato potrla trikrat na 4,92 metra.

Isinbajeva pa je znova dokazala, da je najmočnejša, ko je pod pritiskom, saj je zmogla prvič preskočiti dodatno višino na 4,87 metra, kar pa Poljakinji ni uspelo. Tretja je bila Rusinja Svetlana Feofanova z 4,82 metra v drugem poskusu.

Asafa Powell je ob koncu sezone v teku na 100 m le za devet stotink zaostal za svojim svetovnim rekordom (9,74), ki ga je dosegel 9. septembra letos v italijanskem Rieti. Edini je tekkel pod desetimi sekundami (9,83) in znova dokazal, da bi imel tudi odsotni trikratni svetovni prvak Tyson Gay iz ZDA veliko dela, če bi ga hotel ugnati, kot na SP v Osaki. Po slabem štartu se je moral Slovenec Matic Osovnika zadovoljiti s sedmim mestom (10,35). Še več težav je bilo v ženskem teku na 100 m ovire, ki je bil pravi festival

pobegov, saj so bile zaradi prehitrih startov tri tekmovalke diskvalificirane, med drugimi Švedinja Susanna Kallur. Američanka Michelle Perry je zmagala prvič po osvojitvi zlata v Osaki (12,68), druga pa je bila le z dvema stotinkama zaostanka Josephine Onyia iz Španije.

Na 400 m ovire so se zbrali vsi najboljši iz Osake ter tudi zadnja dva svetovna in olimpijska prvaka. Poljak Marek Plawgo je po fotofinišu ugnal svetovnega prvaka Američana Kerrona Clementa (48,35), le stotinko za njima pa je bil Američan James Carter. Na tej razdalji brez ovir ni bilo najboljšega, Američana Jeremija Warinerja, njegov rojak LaShawn Merritt pa je znova dokazal, da je drugi na svetu z 44,58. Rusinja Tatjana Lebedeva, svetovna prvakinja, je šele s svojim predzadnjim skokom v daljini povedla in zmagala s 6,78 metra, 14 centimetrov manj pa je v zadnjem poskusu dosegla Američanka Grace Upshaw. Estonec Gerd Kanter, prvi je bil v Osaki, je s 66,54 m v metu diska znova ugnal dvakratnega olimpijskega zmagovalca Virgiliusa Alekno, ki je doživel šele drugi poraz v več kot dveh letih. V suvanju krogle se je na vrhu ponovil razplet iz SP; Američan Reese Hoffa (20,98) je ugnal rojaka Adam Nelson, vendar le za tri centimetre. Tudi v troskoku sta se za zmago »udarila« predstavnika ZDA, Walter Davis je bron iz Osake s 17,35 m nadgradil z zmago in za centimetre ugnal Aarika Wilsona. Svetovni prvak Nelson Evora iz Portugalske pa je s petimi cm zaostanka končal na tretji stopnički.

Svetovna prvakinja Barbora Špotakova je s češkim rekordom v metu kopja (67,12 m) ter ugnala domačinko Steffi Nerius (64,90), evropsko prvakinja, in Christino Obergföll (62,47), evropsko rekorderko. Francozinja Muriel Hurtis je bila najboljša v teku na 200 m (22,73), Na 800 m Saad Kamel Youssef iz Bahamov (1:45,61), na 1500 m njegova rojakinja Maryam Yusuf Jamal (4:01,23), Kenijka Vivian Cheruiyot na 5000 m (14:56,94) in rojak Edwin Soi na 3000 m (7:48,81). Hrvatici Ivani Brkljačić s 73,22 v metu kladiva ni uspelo premagati Kubanke Yipsi Moreno (73,76), bila je druga, a tretja Italijanka Clarissa Claretti (70,34), Ester Balassini pa je bila sedma (63,90).

Danes bodo nastopili tudi »azzurri« Andrew Howe (daljina), Elisa Cusma (800 m) in Chiara Rosa (krogla) ter Slovenci Primož Kozmus (kladivo), Marija Šestak (troskok) in Brigita Langerholc (800 m)

Favorizirani Jeleni Isinbajevi ni uspelo izboljšati svetovnega rekorda, truditi pa se je morala tudi za zmago

ANSA

NOVO MESTO - 34. mladinske igre treh dežel

Sloveniji kar sedem od osmih zlatih Košarkarji z Banom na pragu senzacije

Zgoraj: Borut Ban, spodaj: slovenski predstavniki namiznoteniških vrst FJK in Koroške Tom Fabiani, Milan Sima in Tjaša Doliak

FOTO KUESS

NOVO MESTO - 34. Mladinske igre treh dežel, ki so v petek in včeraj potekale v Novem mestu, rojstnem mestu najslavnejšega slovenskega olimpijca vseh časov Leona Štuklja, so se končale s pričakovanim zmagovalcem mladih športnikov in športnic iz Slovenije: osvojili so kar sedem od osem možnih zlatih kolajin ter srebrno, avstrijska Koroška pa je sledila z eno zlato, tremi srebrnimi in štirimi bronastimi kolajnami. Mladi športniki in športnice iz Furlanije-Juljske krajine, med njimi tudi člani ŠK Kras Tjaša Doliak, Tom Fabiani, Elisa in Stefano Rotella, odbojkarica OK Govelley Mateja, zavladav ter košarkar Jadrana Borut Ban, tokrat niso osvojila prvega mesta, temveč po štiri krat srebro (moška in ženska atletika, košarka in odbojka) ter štiri krat bron (tenis, nogomet, ženski in moški namizni tenis).

Še najbližje zlati kolajni za Furlanijo-Juljski krajini so bili košarkarji z Borutom Banom v začetni peterki deželne izbrane vrste (v dveh tekmah je skupno dosegel približno 20 točk). V finalu proti slovenski Under 15 reprezentanci so vodili do tretje četrtine, minuto pred koncem tekme pa so celo imeli možnost, da izenačijo na 72:72. Žal jim to ni uspelo in Slovenija je na koncu zmagala s 78:73. Dober nastop so pokazale tudi odbojkarice z Zavladavo (igrala je na obbeh tekmah in sicer na položaju centra), predvsem v tekmi proti Koroški, ki so jo dobile prepričljivo s 3:0.

V namiznem tenisu so sodelovali krasovci. V ekipni konkurenci jim ni šlo po želji, saj so bili tretji, v posamičnem tek-

movanju je Elisa Rotella bila 3., Tjaša Doliak šesta, Tom Fabiani pa šele dvanajsti.

Zato je nov uspeh slavil mladi u koroških Slovencev Milan Sima iz Lipe pri Vrbi ob Vrbskem jezeru. Koroška ekipa s Simo je namreč v dramatičnem boju premagala visoko favorizirane sovrstnike iz Slovenije s 5:4 in osvojila zlato, še pred tem pa je z lahkoto odpravila sovrstnike iz Furlanije-Juljske krajine s 5:0. V tekmovanju posameznikov pa tudi Simi tokrat ni šlo kot je hotel: izpadel je že v četrtfinalu. Druga zamejska športnica iz Koroške, Milena Verdel, pa je s koroško odbojgarsko ekipo zasedla tretje mesto.

Letošnje 34. Mladinske igre treh dežel so potekale pod okriljem Mestne občine Novo mesto, Agencije za šport Novo mesto ter Olimpijskega komiteja Slovenije-Združenja športnih zvez, na njih pa je sodelovalo nad 300 mladih športnikov in športnic do 15 let (l. 1992 in mlajši) iz Slovenije, Koroške in Furlanije-Juljske krajine. Tekmovanja, ki sta jih slovesno odprla predsednik Slovenske olimpijske akademije in večkratni olimpijski zmagovalci ter svetovni prvak telovadec Miro Cerar in podžupan Novega mesta Rafko Križman, so potekala v nogometu (dečki), košarki (dečki), odbojki (dekleta), tenisu (dečki in dekleta), namiznem tenisu (dečki in dekleta) in v atletiki. Športna raven tekmovanja je bila povnovno zelo visoka, za nadpovprečne rezultate pa so poskrbeli tudi odlični pogoji oz. izredno kvalitetna tekmovališča ter tudi čudovito vreme.

Gostitelj prihodnjih, XXXV. mladinskih iger treh dežel 2008 bo predvidoma

ODBOJKA - EP

»Azzurre« nadigrate Azerbajdžan

CHARLERO-

I - Italijanska ženska odbojgarska reprezentanca je po pirčakovanih zlahka zmagala tudi na drugi tekmi prvega dela ženskega EP v Belgiji in Luksemburgu. Azerbajdžan se jim je resneje upiral le v prvem setu, sicer je bil končni izid 3:0 (25:23, 25:14, 25:16). Za Italijo so točke dosegli: Agüero 18, Del Core 14, Gioli 11, Barazza 8, Fiorin 7, Lo Bianco 2, Guiggi 1. »Azzurre« se bodo danes pomerile še z Belorusijo, ki je včeraj z 1:3 (10:25, 18:25, 25:23, 17:25) klonila pred Nemčijo. Vrstni red skupine A: Italija in Nemčija 4, Azerbajdžan 2, Belorusija 0.

Skupina B (Hasselt): Češka - Poljska 1:3 (-17, -25, 18, -22), vrstni red: Poljska 4, Bolgarija, Češka 2, Španija 0. **Skupina C (Charleroi):** Francija - Turčija 3:0 (19, 16, 23), vrstni red: Rusija in Francija 4, Hrvaška in Turčija 0. **Skupina D (Hasselt):** Srbija - Nizozemska 3:2 (18, -17, 14, -30, 13), Belgija - Slovaška 3:0 (14, 14, 24), vrstni red: Nizozemska 4, Srbija, Belgija in Slovaška 2.

TENIS - WTA turnir v Portorožu

V finalu Srebotnikova proti št. 1 Golovini

PORTOROŽ - Najboljša slovenska teniška igralka Katarina Srebotnik se je gladko uvrstila v finale turnirja WTA Banka Koper Slovenia Open v Portorožu. Tretja nosilka je v prvem polfinalnem dvojboju dneva po dobri uri in 20 minutah igre v dveh nizih s 6:2 in 6:3 odpravila sedmo nosilko, Argentinko Giselo Dulko. V današnjem finalu 145.000 dolarjev vrednega turnirja se bo za zmago ob 16. uri udarila s prvo nosilko, Francozinjo Tatiano Golovin, ki je bila v drugem polfinalu dneva prav tako v dveh nizih s 7:6 (5) in 6:2 boljša od osme nosilke Rusinje Vere Duševine. Srebotnikova se je z Golovino dosegel v karieri pomerila dvakrat. Leta 2003 v Miamiu je bila boljša Slovenka, letos v Antwerpnu pa se je gladke zmage (6:0, 6:2) veselila Golovinova. Tako ima »Kata« v finalu odlično priložnost, da razmerje obrne sebi v prid in se obenem maščuje za letošnji poraz. Srebotnikova je polfinalni obračun na veliko veselje polnih portoroških tribun odigrala v enakem slogu kot vse doslej in teknično porazila gladko v dveh nizih ter si priigrala možnost, da danes

KATARINA SREBOTNIK

ANSA

pride do pete turnirske zmage v karieri.

Srebotnikova letos nastopa povsem sproščeno, se udeležuje številnih aktivnosti ob samem igrišču in vse to jo je ob odlični igri pripeljalo do prvega finalnega nastopa letos. »Sem vesela oseba in to rada ljudem tudi pokažem. Sami rezultati s turnirjev ne povejo ničesar o tem, kakšna oseba sem v resnici. Lani je bilo drugače, saj sem bila po slovesu že v prvem krogu precej nezadovoljna. Močno si želim zmage, a verjamem, da ne bom jokala, če morda jutri izgubim. Zdaj se zavedam, da življenje ni zgolj tenis.«

Lignano v Furlaniji-Juljski krajini.

IZIDI TEKMOVANJ: KOŠARKA - MOŠKI: Koroška - Fjk 42:82, Slovenija - Koroška 98:16, Slovenija - Fjk 78:73; 1. Slovenija, 2. Fjk, 3. Koroška;

NAMIZNI TENIS - EKIPNO MOŠKI: Slovenija - Fjk 5:0, Koroška - Fjk 5:2, Slovenija - Koroška 4:5; 1. Koroška, 2. Slovenija, 3. Fjk;

NAMIZNI TENIS - EKIPNO ŽEN-SKE: Koroška - Fjk 5:2, Slovenija - Koroška 5:0, Slovenija - Fjk 5:0; 1. Slovenija, 2. Koroška, 3. Fjk;

NAMIZNI TENIS - POSAMIČNO MOŠKI: 1. Gorazd Horvat (Slo), 2. Tomaž Pelcar (Slo), 3./4. Andraž Vovk (Slo) in Blaž Bončina (Slo), ...6. Milan Sima (Kor), 12. Tom Fabiani (Fjk);

NAMIZNI TENIS - POSAMIČNO ŽEN-SKE: 1. Nina Pavlin (Slo), 2. Katja Šapek (Slo), 3./4. Maja Grizelj (Slo) in Elisa Rotella (Fjk), ...6. Tjaša Doliak (Fjk);

NOGOMET - MOŠKI: Slovenija - Fjk 1:1, Koroška - Fjk 3:0, Slovenija - Koroška 1:0; 1. Slovenija, 2. Koroška, 3. Fjk;

ODBOJKA - ŽEN-SKE: Slovenija - Fjk - 3:0, Fjk - Koroška 3:0, Slovenija - Koroška 3:0; 1. Slovenija, 2. Fjk, 3. Koroška;

TENIS - MOŠKI/ŽEN-SKE: Slovenija - Fjk 4:0, Koroška - Slovenija 1:3, Fjk - Koroška 1:3; 1. Slovenija, 2. Koroška, 3. Fjk;

ATLETIKA - MLADINCI: 1. Slovenija 73 točk, 2. Fjk 62, 3. Koroška 20; ATLETIKA - MLADINKE: 1. Slovenija 75 točk, 2. Fjk 48, 3. Koroška 35.

Ivan Lukan

ŠPORTNA GIMNASTIKA - Artistica '81 - kovačnica vrhunskih športnih gimnastičark

»Ali je morda Yuri Chechi nizek, ker je vedno vadal na krogih?«

S trenerjem Diegom Pecarjem o razlogih za vzpon tržaškega kluba in italijanskega gimnastičnega gibanja

Vse je uperjeno v Peking. Trenin- gi, šola in želje. »Nočemo v Peking na potovanje, ampak si želimo stopničk,« je že napovedal Tržačan Diego Pecar, trener državne reprezentance športne gimnastike, ki z ženo Tereso Macri' vo- di ob enem elitno društvo Artistica '81. Elitno? Tako, saj je iz vrst tržaškega društva izšlo kar nekaj gimnastičark mednarodnega formata in je po centru v Bresci drugi epicenter italijanske športne gimnastike.

28 ur na teden, 5 ur na dan

Kitajske sanje, ki iz dneva v dan do- bivajo otipljivejšo obliko. Pot do zažele- nega uspeha je še dolga, volje pa ne manjka. 28 ur na teden, kar pomeni pov- prečno 5 ur na dan, Federice Macri', Francesce Benolli in Sare Bradaschia ne obremenjuje. »Olimpijsko leto zahteva od tekmovalk, da se 100-odstotno po- svetijo delu, brez dodatnih obremenit- ev,« je profesionalnost dela predstavil trener Pecar. V društvu so zato odločili, da bodo letos reprezentantke obiskovale privatno šolo s prilagojenim programom in privatnimi profesorji.

V tržaški tekmovalni skupini red- no trenirajo tudi mlajše gimnastičarke, med katerimi sta tudi Slovenki Sofia Carciotti in Ilaria Jež. »Sofia preživlja manjšo krizo. V športnih disciplinah, kot je športna gimnastika, je to skorajda stal- nica. Verjamem, da bo Sofia trenirala z nami že naslednji teden,« je Pecar op- timist. Ilaria Jež pa se vestno pripravlja na prve prvenstvene nastope.

Nova telovadnica, biserček Artistice '81

Tržaško društvo stalno sodeluje z ekipo iz Brescie Brixia, kjer je doma sve- tovnja prvakinja iz leta 2006 Vanessa Fer- rari. Sodelovanje se je začelo že leta 1993, okrepilo pa se je leta 1998, ko je tržaško društvo dobilo veliko telovad- nico, ki ima poleg glavnih orodij še ve- liko drugih, specifičnih, ki jih druge te- lovadnice ne premorejo: »To omogoča, da vsaka tekmovalka trenira na enem orodju. Tu so še posebni bazeni s peno, ki pri izvajanju elementov omogočajo večjo varnost. Klimatizacija pa nam do- pušča, da lahko delamo tudi v vročih po- letnih mesecih,« je specifične velike dvo- rane pojasnil Pecar. Društvo Artistica '81 omogoča tudi drugim tržaškim klubom, da uporabljajo telovadnico, v poletnih mesecih od leta 2003 pa v športni dvo- rani pri sv. Jakobu redno trenira tudi ženska državna reprezentanca, ki jo vo- di Enrico Casella, trener društva Brixia iz Brescie, ob njem pa še tržaška stro- kovnjaka Pecar in Macri'.

Zaradi denarja, ne pa zaradi kvalitete

Mejniki pri italijanski športni gim- nastiki predstavlja leto 1999, ko se je državna reprezentanca z devetimi me- stom na SP uvrstila na OI v Sidney. Tu se je začela pravilica uspešnih nastopov gimnastičark, ki jo je lani okronala mla- da Vanessa Ferrari s svetovno lovoriko. Kje so razlogi za ta kvalitetni skok? »Vse do leta 1999 so v italijansko reprezen- tanco izbirali le tiste gimnastičarke, ki so trenirale v centrih, saj je to redno fi- nansirala gimanstična zveza. Med nji- mi je bilo veliko takih tekmovalk, ki so bile tehnično slabše od gimnastičark, ki so trenirale pri društvih širom po Ita- liji,« je orisal Pecar. Težava je bila fi- nančne narave, saj je zveza seveda in- vestirala v centre in je od tam morala črpati reprezentantke. Te pa se naj- večkrat niso razvile v zaželeni šam- pionke in torej tudi zaželenih rezulta- tov nikoli ni bilo. Od leta 1999 pa sta Pecar in Casella uspela spremeniti

Francesca Benolli in Federica Macri', reprezentantki, se letos pripravljata na olimpijske igre. V telovadnici na ul. Vespucci pri sv. Jakobu trenirata 28 ur na teden. Zgoraj: trener in duša Artistice '81 Diego Pecar.

KROMA

zvezno politiko in vključiti v reprezen- tanco tiste gimnastičarke, ki so si res za- služile vpoklica. V Sidney so tako od- potovale tri telovadke iz Brescie, ena Tržačanka in le dve iz zveznih centrov. »Po OI v Sidneyju smo centre zaprli. Sedaj delujemo po polih: najvažnejša sta v Bresci in v Trstu. Na zvezni ravni pa delujemo tudi v Milanu in Rimu. Poli so v bistvu prenovljeni centri, kjer delujejo skupine trenerjev, s katerimi stalno sodelujemo,« je predstavil drugi- gačni tip dela Pecar. Šampionke treni- rajo tako vedno v domačih okoljih, kar pozitivno vpliva tudi na psihološki ravni: »Zapiranje mladih 8-letnic v centre je bilo tudi nevzgojno.«

Odlični rezultati zadnjih let pa so tudi sad novih metod vadbe. Gre za spremembo osnov: »Veliko več je atlet- ske priprave. V štiriurnem treningu po- svečamo temu več kot uro. Potem pa smo ugotovili, da je tudi učenje ele- mentov pravi mozaik: najprej osvojijo gimnastičarke nekaj kamenčkov, šele nato izvedejo popoln element. Delo tre- nerja se je sedaj zreduciralo. Spomin- jam se, ko so tekmovalke vedno osvaja- le nove elemente s pomočjo trener- ja, kar jim je onemogočalo, da bi avto- matizirale celoten gib. Te metode sedaj opuščamo.«

Bazen je prazen

Pri svetem Jakobu se je vse začelo leta 1981, ko je profesor telesne vzgoje Diego Pecar z ženo začel s treningi na ulici Vespucci, v majhni telovadnici: »Tam se je razvila naša prva reprezen- tantka Barbara Melozzi,« se spominja Pecar, ki si je že pred letom 1981 želel, da bi v Trstu ustanovili profesionalno šolo športne gimnastike. To se je z usta- novitvijo društva tudi uresničilo, saj pro- jekt Artistice '81 teži k temu, da bi raz- vijali vrhunsko športno gimnastiko: »Ravno zato je velik del našega delovanja usmerjen v mladinski sektor, ki se uk- varja s splošno športno vzgojo. Tu se otroci učijo osnov. Iz tega velikega kon- glomerata, kjer se zbira nad 500 otrok, lahko potem izbiramo za tekmovalno skupino,« pojasnjuje Pecar in pristavi: »Tisti, ki noče ubrati tekmovalne poti, pa je odlično pripravljen za ostale špor- tne panoge.« V društvu pa je pomem- bna tudi tekmovalna dejavnost: »Pri- pombe, češ da denar otrok uporabljamo le za tekmovalno dejavnost, so stalnica. S tem se popolnoma ne strinjam. Mi po- trebujemo bazo otrok, da lahko iz nje črpamo gimnastičarje za tekmovalno skupino.« Kvalitetno delo z vsemi je to- rej prednostna naloga društva.

Zato se Pecar zgraža nad dejstvom, da te povezave ni v drugih društvih širom po Italiji. »Vse do 10. leta bi mo- rali otroci trenirati skladno s tekmoval- no dejavnostjo,« utemeljuje Pecar. Za- radi neenotnega in nespecifičnega de- lovanja na društveni ravni je bazen, iz katerega lahko zvezni trenerji črpajo, za- to zelo omejen. S športno gimnastiko se v Italiji ukvarja na tisoče deklic, ki pa za- radi neprimerne programa ne bodo nikoli dosegle odmevnih rezultatov. Drugače je pri drugih športih: igriv začetek te lahko še vedno pripelje do Olimpijskih iger.

Mozaik kamenčkov

Zgodnje specializacije pa zvezni trener ne podpira. »Pri šestih letih otroka ne specializiramo. Tu gre za uva- janje določenih gibov, ki jih otroci v teh letih hitro osvojijo in so jim potem v po- moč tudi pri drugih športih,« pojasnju- je. Mozaik gimnastike je namreč sesta- vljen iz nešteti manjših kamenčkov. Se- stavljanje mozaika pa je dolgotrajno in zahteva konstantnost. »Obenem je po- membeno, da vsak gib uvajamo v do- ločenem starostnem obdobju.« Pri osmih letih pa se s prvim izborom iz- bere najbolj perspektivne in seveda ti-

ste, ki si želijo tekmovalne dejavnosti, s katerimi se vadba prilagodi tekmoval- nosti.

Yuri Chechi in krogi

Napovedovanje bodočih šampionk je nemogoče. Številno dejavnikov lahko vpliva na razplete. »Če bi sledili Fede- rici Macri', ko je bila stara devet let, nihče ne bi stavil, da bo postala odlična tek- movalka,« je s primerom ponazoril Pe- car. »Vsem damo možnost, da se preiz- kusijo, ampak ne vedno uspe vsem, ki uberejo profesionalno pot. Odvisno je tudi od fizične postave vsakega posa- meznika: višina zna biti problem. Smešno je, da se širi glas, da mi ne do- puščamo tekmovalkam, da zrastejo. Kako lahko to storimo? Kvečjemu lah- ko vplivamo na težo, nikakor pa ne na višino. Ali je morda Yuri Chechi nizek, ker je vadal na krogih?«

»Vzhodni« režimi

Italija je seveda v športni gimna- stiki mlada velesila. »Staro gardo« eli- ne gimnastike dopolnjujejo Kitajska in države bivše Sovjetske zveze: Romuni- ja, Ukrajina in Rusija. Zakaj so do pred kratkim vedno zmagovale le vzhodnja- kinje? Pecar ugotavlja, da ne gre za raz- like v mentaliteti, ampak v načinu de- la. Zaprti centri s stroгим režimom so bili in so stalnica vzhodnih držav. Naj- večkrat je odločilna pri izbiri tudi de- narna mrzlica, saj je uspeh neposredno povezan z denarnimi nagradami in to- rej z zagotovljeno bodočnostjo. Gim- nastično gibanje pa se ob enem v zadnjih letih sooča tudi z manjšo krizo. V Ru- siji na primer je odhod strokovnjakov v zahodne države odločen za neuspehe. »Naj samo povem, da je v ekipi ZDA med sedmimi trenerji šest vzhodnjakov in le en Američan. Podatek kaže, da kroži v ameriški športni gimnastiki ve- liko denarja.« Gre za fenomen, ki pa ga v Italiji kljub uspehom ni zaznati. »Fi- nančna podpora gimnastične zveze je omejena. Ljubezen do športa je tista, ki nam omogoča, da gremo naprej. No- gometiš C-lige na primer zasluži goto- vo več v enem letu kot jaz. Ob treniranju moram namreč še poučevati,« je kri- tično ocenil Pecar, ki sicer letos od fe- bruarja dalje izključno trenira repre- zentantke, saj mu je CONI omogočil, da do OI v Pekingu mu ni treba poučeva- ti.

Veronika Sossa

ŠPORTEL - Že 17. sezona

Pozorni opazovalec dogajanja v našem športu

V jutrišnji prvi oddaji o Jadranovih košarkarjih

Jutri (ob 22.30) se na televizijske ekrane vrača športna oddaja medijske hiše TV Koper-Capodistria Športel, ki jo bo tudi letos vodil Igor Malalan. Špor- tel, ki že sedemnajsto leto (14. z imenom Športel) bogati tukajšnjo športno medij- sko ponudbo, se bo v novi sezoni pred- stavil v stari obleki. »To predvsem zara- di pomanjkanja in stalnega krčenja fi- nančnih sredstev,« nam je obrazložil Igor Malalan. »Večjih sprememb torej ne bo, čeprav bomo skušali biti tudi letos čim- bolj aktualni, pestri in kvalitetni. Poro- čali bomo o vseh športih in o športnih problematikah v zamejstvu. Teh ni ma- lo.« Prispevke bodo letos pripravljali no- vi in stari sodelavci: Peter Gergolet, Ni- kol Križmančič, Jasmina Štrekelj in Ja- ra Košuta. Še naprej pa bo TV Koper so- deloval s slovenskim uredništvom RAI. Da Športel ostaja »Oddaja, ki ima svo- jo težo« je povsem razvidno tudi z re- klamnih spotov, ki so jih snemali s po- močjo tekmovalcev in tekmovalk trža-škega plesno-navijaškega kluba Cheer-

IGOR MALALAN

dance Millenium. Bržkone so se mladi telovadci pošteno spotili, ko so dvignili težkega Malalana.

Kaj pa ponuja prva oddaja Športe- la? »V koprskem studiju bomo gostili no- vega Jadranovega predsednika Adrijana Sosiča in trenerja Bobana Popoviča. Na- ši sodelavci pa bodo pripravili anketo na temo koliko še pomeni Jadran v zamej- stvu,« je napovedal Malalan, ki ob enem izkorišča priložnost in se zahvaljuje dol- goletnemu režiserju Športela Dariu Kava- liču. Sledili bodo prispevki z otvoritve no- vega športnega centra Zarje v Bazovici ter z nogometnih tekem Vesne in Juventine.

TENIS - Deželno prvenstvo v Vidmu

Od četrтка Paola Cigui v vlogi prve nosilke

Epicenter deželnega tenisa bo do ne- delje 30. septembra v Vidmu pri teniškem klubu Tennis Citta' di Udine, kjer se bo odvijala druga izvedba absolutnega dežel- nega prvenstva v moški in ženski konku- renci. Letos bodo prvič vključili tudi tek- movanje mešanih dvojic.

Lovoriko lanskega deželnega prvenstva je osvojil Aleš Plesničar, ki pa letos zaradi dru- gih obveznosti ne bo nastopil. Barve padriške- ga teniškega kluba bo branila le Paola Cigui, ki bo na turnirju tudi prva nosilka in bo torej glavna favoritinja za končno zmago. Z nas- topi bo začela v četrtek, saj ji vloga favori- tije omogoča neposredno vključitev v turnir brez predhodnih kvalifikacij. Druga nosilka na deželnem prvenstvu bo lanska zmagovalka Videmčanka Natalia Anissimova. Paola bo pr- vič nastopila tudi na turnirju mešanih dvojic z Videmčanom Stefanom Boccarini.

Danes pa začčenja Paola Cigui z nasto- pi na turnirju v Rimu (nagradni sklad 10.000 dolarjev), kjer se bo skušala prebiti tudi v glav- ni turnir. Prvo kolo bo odigrala proti mladi igralci, ki nastopa na turnirju s posebnim po- vabilom (»wild card«).

Paola Cigui

KROMA

KOŠARKA - Polfinale Memoriala Borisa Tavčarja v priredbi KK Bor

Bor Radenska ugnal Pallacanestro Trieste!

V današnjem finalu se bo pomeril s sežanskim Kraškim zidarjem

Tudi letošnji finale Borisa Tavčarja bo čisto slovenski, saj se bosta na današnjem finalu pomerili sežanski Kraški Zidar Jadran in gostitelj dvodnevnega turnirja Bor Radenska (ob 20.00), ki je na včerajšnjem prepričljivem nastopu premagal drugoligaško ekipo Pallacanestro Trieste. Letošnja finalista sta se pomerila tudi na lanske izvedbi, kjer je prevladala sežanska ekipa. V primeru, da bodo slovenski prvoligaši slavili tudi letos, bodo dobili tudi prehodni pokal.

Srečanje za tretje mesto bosta odigrala drugoligaša Nuova Pallacanestro Gorizia in Pallacanestro Trieste ob 18. uri.

Obe včerajšnji srečanja sta postregli s kakovostno igro. Izenačenost v prvem polčasu, v drugem pa popolna prevlada Kraškega Zidarja – tako bi lahko strnili prvo tekmo Memoriala. Predvsem drugi polčas je bil dokaj enoličen v prid Sežančanom, saj so bili Goričani brez idej in so zaradi lastnih napak omogočili Sežančanom, da so povedli tri minute pred koncem celo za 15 točk. Če je na eni strani trener Kraševac ocenil nastop svojih varovancev kot dobro predstavo, ki pa še ni odlična, saj je ekipa še v pripravljalnem obdobju, je bil trener goriške drugoligaške ekipe Alberto Cautero vesel z nastopom svojih varovancev. Goriška ekipa je sicer nastopila brez standardnega organizatorja igre Bionda in visokega Dipa.

Pravo poslastico Memoriala pa sta pripravila druga dva tekmečca včerajšnjega večera: Bor Radenska in Pallacanestro Trieste. Če so v prvih dveh četrtinah tempo diktirali varovanci trenerja Menguccija, je v zadnjih dveh vlogo prevzela domača ekipa, ki je z dvema Babichevima trojkama povedla na 52:46. Agresivnejša obramba je omogočila prevlado tudi v drugi polovici igrišča, kjer so bili drugoligaši dokaj površni pri izvajanju hitre igre. Krajši stik med Viscianom in Losaviom je prekinil tekmo za nekaj minut, a si se je potem nadaljevala s monologom Burnija, ki je zadel v minuti kar deset točk in zaključil tudi v takem slogu tudi srečanje. Na Borovi klopi je bil Mura zadovoljen s predstavo svojih: "Kljub temu da smo spet začeli slabo, smo dosegli cilj: zmago. Nasprotniki so sicer igrali brez nosilnih Pilata, Pigata, Bartoluccija in Sosiča."

Tekma med Borom in AcegasAps je bila borbena, med centroma Losaviom in Viscinaom (desno) pa se je tudi iskrilo

KROMA

Nuova Pallacanestro Gorizia - Kraški Zidar Jadran 71:87 (24:25, 40:42, 61:66)

NUOVA PALLACANESTRO GORIZIA: Bosini 8, Tombolini 11, Macaro, Grimaldi 12, Siega 2, Giovanoto 10, Salis 11, Raccaro 18, Tuni, Marega, Bonamico. Trener: Cautero.

KRAŠKI ZIDAR JADRAN: Čonrič, Pantelić 3, Royman 13, Husić V. 1, Vujović 3, Meden, Juric 20, Husić M. 19, Ščuka, Močnik 16, Jakhel 3, Strnad, Djurković 9. Trener: Kraševac.

Bor Radenska - Pallacanestro Trieste 84:76 (20:28, 43:44, 60:56)

BOR RADENSKA: Bole 3, Krizman 9, Visciano 11, Crevatin 0, Štokelj 2, Babich 19, Madonia 4, Kralj 15, Burni 20, Zariali 1, Nadlišek. Trener: Mura.

PALLACANESTRO TRIESTE: Crevatin 6, Tonetti 6, Bonaccorsi 29,

Muzio 12, Latin 0, Salvador, Bocciai 6, Rutar, Godina 6, Losavio 11, Pison. Trener: Mengucci.

Današnji spored

Tekma za 3. mesto: Pallacanestro Trieste – Nuova pallacanestro Gorizia ob 18.00. **Finale:** Bor Radenska – Kraški Zidar Jadran ob 20.00.

Memorial Gombač: finale Jadran - Servolana

V današnjem finalu 6. Memoriala Miljo Gombač za kadete v priredbi KK Bor se bosta ob 11. uri pomerila Jadran in Servolana, ki sta v polfinalu visoko ugnala Barcolano oziroma Bor. Tekma za 3. mesto bo ob 9.30.

Bor - Servolana 34:124 (11:37, 21:69, 29:105)

BOR: Rizzi, Sancin, Celin 18, N. Jovanovič, Peretti, Montalto 3, Milič 2, S. Jovanovič, Tanasijević 2, Pertot 9, trener Robi Jakomin.

SERVOLANA: Cernivani 6, Gallochio 6, Tumia 14, Kobal 10, Cuperlo 20, Spanghero 13, Peretti 12, Dagnello 6, Pallini 10, Rovatti 12, Braini 6, Gregori 8, trener Rino Messina.

Jadran - Barcolana 115:41 (23:4, 45:21, 81:31)

JADRAN: Zaccaria 2, Sossi 12, Škerl 12, Rauber 10, Sedevčič 6, Di Leonardo 3, Rizzo 19, Dellisanti 14, Regent 6, Malalan 6, Hrovatin 11, Bernetič 12, trener Mario Gerjevič.

BARCOLANA: Gasparini, Starini 2, Virdis, Sollazzo, Castriotta 25, Godnič 3, Acampora, Starc 3, Cristiano, Emmet 2, Miccichè 2, Di Rocco 2, trener Gaetano De Gioia.

KOŠARKA Prihodnji teden turnir K2 sport

PETER FRANCO

Naslednji konec tedna bo v telovadnici Kulturnega doma v Gorici na sporedu 14. trofeja »K2 Sport«. Poleg osrednjega sponzorja, ki daje tudi ime turnirju, podpirajo trofejo še ZSSDI in deželni urad FJK za kulturo, šolstvo, šport in mir.

Odborniki SŽ Dom so držali obljubo, da bo eden izmed njihovih letošnjih ciljev spet obuditi turnir, ki se je v zadnjih časih zaradi pomanjkanja časa vršil v strnjeni obliki.

Turnir je v Gorici postal že prava tradicija, saj to je ponavadi prvi uraden nastop ekip, ki nastopajo v C2, D in promocijski ligi.

Letošnji program predvideva kvalifikacijsko tekmo v torek, 25. septembra ob 21. uri med člansko Domovo ekipo (promocijska liga) in U.S.D. Goriziano (D-liga). Zmagovalec bo nato igral polfinale v petek, 27. septembra ob 19. uri proti Jadranu. Sledila bo druga polfinalna tekma med Ardito iz Gorice (C2) in Ajdovščino (2. slovenska liga).

Tekma za tretje mesto bo v soboto, 28. septembra ob 18.30, finale pa se bo pričel ob 20. (Luka Bresciani)

Trening tekma v Dolini

V Dolini sta se na tekmi za trening (odigrali so pet četrtin po 10 minut) pomerili vrsta Jadrana in Brega. Višje postavljeni in številčno boljše zastopani Jadran je zmagal s 132:76.

V vrstah zmagovalcev sta n aječ točk dosegla Peter Franco (20) in Kristjan Ferfoglia (29), med poraženimi, pir kateir je debitiral tudi Pavel Križman, pa je Sila dosegel 25, Ciacchi pa 20 točk.

KOLESARSTVO Trst - Prosek: Marko Ciuch odličen 17.

TRST - Včeraj popoldne je v Barkovljah mrgolelo kolesarjev. Na sporedu je bila namreč prva tekmovalna preizkušnja 7. Granfondo d'Europa, kronometer Trst - Prosek. Na približno osemkilometrski progi je slavil član kolesarske ekipe Team Eppinger (predsednik je še aktivni kolesar Ivo Doglia) Carlo Calcagni, ki je strmino po Ulico Bove-to in Furlanski cesti prevozil v 15 minutah in 2 sekundah. Drugi je bil Maurizio De Ponte, ki je bil od Calcagne slabši le za 2 sekundi. Naš kolesar (prav tako član Teama Eppinger) Marko Ciuch iz Bazovice se je uvrstil na odlično 17. mesto (čas 15:33).

Solidno sta se uvrstila tudi Danjel »Nendo« Gregori (nekdanji nogometaš Zarje Gaje), pravo tako iz Bazovice, in Aleš Tul iz Mačkovelj. Danjel se je uvrstil na 51. mesto (čas 16:59), Aleš pa je bil 71. (čas 18:03).

Danes bo v okviru tržaškega Granfonda d'Europa na sporedu 160 kilometrov dolg kolesarski maraton, ki bo ob 8.30 startal iz Benetk. (jng)

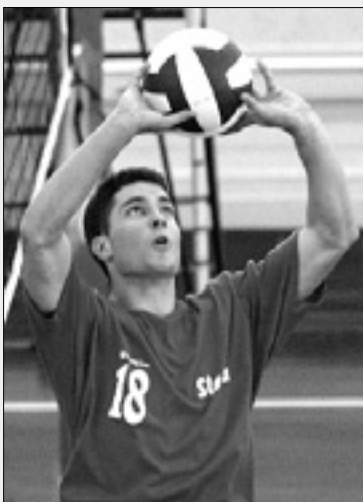
ODBOJKA - Deželni moški pokal

Okrnjeni Val Imsa zlahka ugnal Tržičane Olympia se je solidno upirala močni Natisonii

MOŠKA C LIGA - Na posodo

Ambrož Peterlin bo igral za Buio

Slogin odbojkar Ambrož Peterlin bo v bližnji sezoni branil barve Buie v C-ligi, pravzaprav je s tem moštvom debitiral že sinoči v tekmi za deželni pokal. Odločitev za selitev v Buio - grez za enoletno posojilo, je dozorela šele v petek zvečer in je kajpak presenetljiva, vendar ni povsem nepričakovana. Enaindvajsetletni Ambrož, ki je bil v vseh teh zadnjih sezonah, kljub mladim letom, prava gonilna sila Sloge, namreč že polni dve leti študira na univerzi v Huminu in se je ves ta čas vozil domov na treninge in tekme, kar je bilo povezano s stroški in zamudnostjo. Ambrož bo v novem klubu, pri katerem je sicer v zadnjih dveh sezonah, tako in tako, prav zaradi študijskih obveznosti, redno treniral, igral kot tolkač, ta vloga pa mu je bila letos sprva namenjena tudi pri Slo-gi, kjer so se že prej odločili, da bo

letos podajal še mlajši Vanja Veljak. Sloga tako ostaja brez rezervnega podajalca, sicer bi to po potrebi lahko bil Giacomo Bertali.

Val Imsa - Fincantieri 3:0 (25:21, 25:18, 25:23)

VAL IMSA: Pantič 7, Sancin 0, Lavrenčič 14, Brisco 2, Berzacolo 6, Ombrato 14, Florenin libero, Povšič 0.

Kljub temu, da so nastopili v zelo okrnjeni postavi, so valovci razmehoma gladko premagali pomlajeno tržiško ekipo. Val je nastopil brez standardnih centrov (v to vlogo se mladi Sancin šele uvaja, a lepo napreduje, drugi center pa je bil Brisco), tako da je napad bremenil predvsem krilne igralce, ki so se dobro odrezali. Od-sotnega Simona Plesničarja je kot li-bero zamenjal Florenin, ki je skupaj s Pantičem sprejemal servis. Nastop valovcev je bil soliden.

Olympia - PAV Natisonia 0:3 (20:25, 20:25, 20:25)

OLYMPIA: Maraž 5, Dornik 8, Sfiliogij 9, Klanjšček 6, Terčič 12, F. Hlede 4, J. Hlede libero, Mania, Devetak 0.

Četrto ligaš Olympia je po pričakovanjih potegnila krajši konec proti tretje ligašu iz San Giovannija al Natisonie. Povsem prenovljena ekipa ob Nadiži lahko meri letos v C ligi zelo visoko, v tej luči je bil nastop Olympia to-krat dokaj soliden, saj se je nasprotniku postavljala po robu kolikor je pač mogla, zlasti z dobrim servisom. Tudi napad je bil soliden. V tretjem setu je

Olympia celo vodila s 16:8. Pohvalo posebej zasluži Marko Klanjšček. Sicer pa sta obe ekipi precej grešili, vendar je do začetka prvenstva še dovolj časa, da se odpravijo največje hibe.

Vrstni red: PAV Natisonia 9, Val Imsa 6, Fincantieri 3, Olympia 0. Prihodnji krog (sreda, 26.9.): Olympia - Val Imsa, PAV Natisonia - Fincantieri

ALJOŠA OREL - Slovenski in srednje evropski odbojarski prvak ACH Bled, za katerega nastopa letos tudi Goričan Aljoša Orel, je v prvi tekmi srednje evropske lige v Dobu s 3:1 (25:21, 25:13, 16:25, 26:24) izgubil proti tamkajšnji ekipi slovenskega kluba z avstrijske Koroške Posojilnica Dob. Aljoša je igral v prvem setu, ko je pri izidu 22:18 zamenjal korektorja Gasparinija. Največ točk za Blejce so dosegli Urnaut (18), Pleško (14) in Američan Thomas (10), za Dob pa Slatinšek (19).

SANDRA VITEZ - Prvi dan turnirja Zazzeri v Firencah je ekipa Uniccom Starker Kerakoll Sassuolo, za katero nastopa tudi Sandra Vitez s 3:0 (25:21, 25:10, 25:17) premagala Busto Arsizio, ki bo prav tako nastopil v najvišji ligi. Točke za Sassuolo: Turlea 16, Bosetti 13, Vitez 12, Devetag 8, Nucu 5, Pincerato 2.

NAŠ POGOVOR - Nogometni trener Nevio Bidussi o ekipah naših društev

»Na Tržaškem bo najbolj zanimiva 1. amaterska liga«

Primorec se lahko poteguje za napredovanje - Breg bo na novem igrišču motiviran - »Stara« Zarja Gaja

Na otvoritvi novega športnega centra v Bazovici je bil tudi tržaški trener Nevio Bidussi, ki je pred več kot desetimi leti treniral bazovsko Zarjo. »Na Bazovico me vežejo lepi spomini. Pravzaprav lepo sem se imel pri vseh ekipah slovenskih društev in zaradi tega jim stalno sledim,« meni 62-letni trener, ki rad v prostem času (ima ga na pretek, ker je v pokoju) kolesari po Krasu. Bidussi je treniral Zarjo, Primorje, Breg in Mladost ter še številna moštva iz tržaške pokrajine. Trenerski izpit je položil že danega leta 1977 (skupaj z Milanom Mikušem).

Danes se bo uradno začela nova nogometna sezona...

»Nogometaši in trenerji ter tudi navijači smo komaj čakali na začetek prvenstev. Za medije in ljubitelje nogometa bo na Tržaškem najbolj zanimiva 1. amaterska liga. Tu bodo poleg slovenskih ekip Primorja, Primorca in Sovodenj igrali še Ponziana, San Giovanni, San Sergio ter Gallery. Bo kar zahtevna liga, veliko bo derbijev.«

Začniva od začetka oziroma z vrha: elitna liga...

»Vesna ima letos zelo velike ambicije. Vsaj na papirju imajo dobro ekipo. Najeli so številne kakovostne mlade igralce, ki so jih snubili vsi najboljši deželni klubi. V državnem pokalu se niso kdove v kako izkazali. Včasih je bolj začetni slabo, tako lahko trener hitro vidi kaj je narobe in nemudoma ukrepa. V tej ligi sta glavna favorita Pordenone in Manzanese. Vsakemu pa lahko med prvenstvom spodrsne, tako da lahko Vesna presenet. Vsekakor je to prvenstvo zelo zahtevno.«

Promocijska liga?

»Tudi Kras ima zelo dobro ekipo in je eden glavnih favoritov za napredovanje. Ne bi pa rad dajal bolj natančnih ocen, ker sem se pred leti zaradi svojega mnenja na našem dnevniku zameril nekaterim odbornikom. Nič hujšega seveda. Trener Alejnikov je prav gotovo dodana vrednost za celotni nogomet v naši deželi. Mogoče bo prinesel kako novost. Krasove tekme bodo zaradi beloruskega trenerja zelo privlačne za medije.«

1. AL ste že ocenili kot zelo zahtevno. Kaj pa ekipe naših društev?

»Sovodenj ne poznam. Primorje letos nima »bomberja« Giannelle. Zelo dobro ekipo pa ima Primorec. V Trebčah imajo sedemnajst kakovostnih igralcev, tako da lahko tudi v pri-

meru poškodb in odsotnosti igrajo z zelo dobro enajsterico. Primorec ne sme skrivati ambicij: lahko se bori za sam vrh in napredovanje.«

In Breg ter Zarja Gaja v 2. AL?

»Pri Bregu so v glavnem potrdili lansko ekipo. Nekaj težav bi lahko imeli v napadu, saj je odlični Puzzer odšel k San Sergiu. Brežani (igralci in odborniki) pa bodo zelo motivirani, saj bodo končno igrali na domačem igrišču v Dolini. Zarja Gaja? Skoraj vsi so pomladili ekipe, pri Zarji Gaji pa so v ekipi še dodatno dvignili starostno mejo: Bečaj in Schiraldi 40 let, Palmisano nad 35, Salierno skoraj 35. Ta poteza ima tudi določene prednosti, saj so tile igralci zelo izkušeni. Nekaj več pa bi pričakoval od domačih igralcev. Franco, Bernetič in ostali bi morali igrati bolj zagrizeno ter samozavestno.«

»Vse to so le napovedi, na igriščih bo najbrž pela druga pesem,« je še zaključil Bidussi.

Jan Grgič

»Domači nogometaši Zarje Gaje morajo igrati bolj samozavestno,« meni Nevio Bidussi (na sliki zgoraj)

KROMA

NOGOMET - 1. krog od elitne do 3. AL

Od danes gre zares...

Vse tekme se bodo začele ob 15.30, le Breg bo igral ob 18.00 pri Svetem Alojziju

Pozor, zdaj... Danes se bodo začela vsa deželna nogometna prvenstva, od elitne pa vse tja do 3. amaterske lige.

V elitni ligi bosta obe enajsterici naših društev igrali na domačem igrišču. Štandreska **Juventina** bo ob 15.30 gostila solidni Pordenone. Trener Dante Portelli obljublja ogorčen boj. V taboru rdeče-belih se bodo danes prav gotovo zadovoljili tudi z neodločenim izidom. Tekmo bo sodil Dose iz Červinjana. Tudi kriško **Vesno** čaka težka naloga. Igrala bo proti tržiškemu Fincantieriju, ki je novinec v ligi. Prav zaradi tega bodo igrali zagrizeno in borbeno. Tekmo (začetek ob 15.30) bo sodil Marchetti iz Tolmeča.

V promocijski ligi bo repenski **Kras Koimpex** odpotoval na gostovanje na Goriško, bolj natančno v Šlovrenc (15.30). Domači San Lorenzo bo trd oreh za »rdeče«, ki bodo nastopili z nekoliko okrnjeno postavo. Tekmo bo sodil Pizzolongo iz Vidma.

ROBERT FIGELJ
(SOVODNJE)

BUMBACA

V okviru 1. amaterske lige bo na domačem igrišču igral le trebenski **Primorec**. V Trebče (15.30, sodnik Pico iz Vidma) prihaja Medea. Trener Roberto Sorrentino bo imel nekaj težav s postavo, saj so poškodovani kar trije vezni igralci: Cadel, Meola in Marcandel. **Sovodenjci** bodo igrali v Trstu. Pri Svetem Ivanu (ob 15.30, sodnik Cantarutti iz Tržica) se bodo pomerili s San Giovannijem, ki je vsaj na papirju ena boljših ekip skupine C. Trener Claudio Sari bo imel težave v

obrambi. Odsotni so diskvalificirana Simone in Pacor ter poškodovani Robert Figelj (mirovati bo moral vsaj en mesec). Tudi pri **Primorju Interland** se soočajo s številnimi poškodbami. Rdeče-rumeni bodo danes (15.30, sodnik Del Toso iz Maiana) gostovali pri Pierisu.

V 2. amaterski ligi bo **Zarja Gaja** igrala na igrišču novega športnega centra v Bazovici (15.30, sodnik Mirizzi iz Gorice). Varovanci trenerja Morena Nonisa bodo gostili Begliano. **Breg** bo »domačo« tekmo igral na sintetični travi pri Sv. Alojziju (Ul. Felluga, sodnik Scheri iz Trsta) v Trstu. »Plavi« bodo se ob 18.00 pomerili s tržaško Esperio.

V 3. AL bo **Mladost** v Doberdobu (15.30) igrala proti Fiumicellu 2004, ki je eden glavnih favoritov za napredovanje. (jng)

VČERAŠNJI IZID - Elitna liga: Tolmezzo - Union 91 0:2 (strelca: Bianchin in Bassi).

NOGOMET - Danes se bo začelo tudi prvenstvo 3. AL

Mladost želi presenetiti

Trener Fabio Sambo je odličen motivator - Marko Škabar za kakovost na sredini igrišča

Danes bodo stopili na igrišča tudi nogometaši 3. amaterske lige. Ponavadi se je najslabše »rangirano« deželno prvenstvo začelo šele oktobra, letos pa so se na federaciji odločili, da bodo »tretjeligaši« začeli kot vsi ostali. Pravilna izbira.

Mladost ima precej mlado in neizkušeno ekipo. Jedro ekipe sestavljajo domači igralci, ki so pred dvema sezonama nastopali v združenih mladinski ekipi Sovodenj. Veže jih prijateljstvo in prav to bi lahko bilo glavno orožje rdeče-plavih. Trenersko palico je prevzel Fabio Sambo iz Sovodenj, ki pozna zelo dobro vse fante (vodil jih je pri mladincih) in bo prav gotovo odličen motivator.

Društveni cilj je sredina lestvice, čeprav vsi po tistem upajo, da bi se doberdobsko moštvo celo uvrstilo v končnico prvenstva. Naloga bo vsekakor zelo težka. Glavni favoriti so Torre, Fiumicello, Cgs, Aurisina, Aiello in Romana.

Skrto orožje Mladosti je »zimzeleni« Marko Škabar, dolgoletni nogome-

Postava Mladosti

Vratarja: Peter Custrin (1987), Jurij Devetak (89); **obramba:** Štefan Batistič (88), Dimitri Bensa (86), Matej Figelj (85), Erik Lavrenčič (83), Adriano Manfreda (85), Marco Padovan, Enrico Zorzin; **sredina:** Daniele Braidia, Simone Bressan (87), Jari Jarc (87), Manuel Radetič (88), Mattia Petroni (86), Marko Škabar; **napad:** Martin Bagon (81), Erik Buzin (89), Daniel Ferlez (88), Domenico Gagliano (82), Alan Visintin (85).

Trener: Fabio Sambo.

Trener Mladosti Fabio Sambo

KROMA

NOGOMET - Mladinci Za uvod le točka za kriško Vesno

Gonars - Vesna 0:0

VESNA: L. Rossoni, Candotti, De Bernardi, Zarba, S. Rossoni, Rados, Sandri (Ota), Simonis, Križmančič (Sovič), Zampino, Burni, trener Toffoli.

Deželni mladinci kriške Vesne so v 1. krogu igrali neodločeno proti Gonarsu. Toffolijevi varovanci, ki so nastopili z okrnjeno postavo, bi lahko s kančkom sreče odnesli domov vse tri točke. Najlepše priložnosti za zadetek so imeli Rados, Sandri in Candotti.

Ostali izidi 1. kroga skupine C: Muggia - Pro Gorizia 4:2, Palmanova - San Canzian 5:0, San Luigi - Ponziana 2:1, Costalunga - Staranzano 0:2, Monfalcone - San Sergio jutri.

DANES - Deželni najmlajši: 10.30 na igrišču Ervatti na Proseku Pomlad - Pordenone.

JUTRI - Deželni mladinci: 20.30 v Percottu Union 91 - Juventina.

NARAŠČAJNIKI - Današnja tekmo Pordenone - Pomlad so prestavili na sredo, 3. oktobra ob 19. uri.

Obvestila

ŠPORTNA ŠOLA TRST - organizira vsakoletne tečaje za predšolske otroke. Vadba se bo pričela v soboto, 13. oktobra ob 9.30 za otroke v spremstvu staršev. Ob 10.30 pa bodo vadili otroci, ki že obiskujejo vrtec. Informacije 040 361476 in 3337264018 ob kosilu Walter.

ŠZ BOR organizira popoldansko in večerno rekreacijo po sledečih urnikih: torek in četrtek od 17.30 do 18.30 krepilne vaje in stretching; torek in petek od 18.45 do 19.45 Pilates za začetnike in sprostitev.

AŠD SOKOL vabi vsa dekleta letnikov od 1993 do 1997 na igranje odbojke. Za vse potrebne informacije poklicati Cirilo 335-5313253 ali Lajris 348-8850427.

SPDT vabi na tečaj plezanja za začetnike, ki bo oktobra. Uvodni sestanek bo 27. septembra na sedežu društva v ulici sv. Frančiška ob 20.30. Informacije nudi David Štrajn na št. 3498742101 ali na email ao@spdt.org.

AŠK KRAS obvešča, da se z mesecem oktobrom v Športno Kulturnem Centru v Zgoniku pričnejo sledeče dejavnosti: OTROŠKA TELOVADBA, prvo srečanje v sredo, 3. oktobra ob 17. uri; REKREACIJA STAREJŠI v četrtek, 4. oktobra ob 8.30; REKREACIJA MLAJŠI v četrtek, 4. oktobra ob 20. uri; REKREACIJA NAMIZNI TENIS v torek, 2. oktobra ob 20.30. Vse ostale informacije na prvem treningu.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM obvešča da bodo od 24.09. treningi tako razporejeni: 1. skupina (letniki 2004-2001) ponedeljek 16.30-17.30 in petek 17.30-18.30 na Opčinah; 2. skupina - Zajčki (letniki 2000-1997) ponedeljek in petek 17.30-19.00 na Opčinah; 3. skupina - Strele (letniki 1996-1993) ponedeljek 19.00-20.15 na Opčinah, torek in petek 18.30-20.00 pri Banih; 4. skupina - Škratji (od letnika 1992 dalje) torek 20.00-21.30, sredo 19.30-21.30 in petek 20.00-22.00 pri Banih. Info: 349-7597763 (Nastja) ali 346-0441133 (Petra).

ŠZ BOR obvešča, da se prične jutranja rekreacija v ponedeljek, 1. oktobra ob 9. uri prva skupina in ob 10. uri druga skupina.

TENIŠKA ŠOLA PRI ŠZ GAJA na Padričah bo 16. oktobra začela z redno vadbo (torek in petek). Sprejemajo se prijave na tel. 389-8003486 (Mara).

PLAVALNI KLUB BOR organizira tečaje prilagajanja na vodo za predšolske otroke (od 4. leta dalje) in tečaje plavanja za osnovnošolce ter srednje in višješolsko mladino. Za informacije in vpis pokličite na št. 3341384216 ob delavnikih od 15. do 17. ure do vključno petka, 28. t.m. Začetek tečajev 1. oktobra.

AŠD SOKOL obvešča, da se bo začela vadba otroške telovadbe - motorike za letnike 2000 - 2001 in 2002 v ponedeljek 24. septembra t.l. pod vodstvom profesorja F. Drasiča. Vadba od 17.30 do 19.00 v telovadnici v Nabrežini. Ob 17.30 bo tudi informativni sestanek za novo sezono s starši.

SMUČARSKI ODESEK SPDT obvešča, da se v sredo, 3. oktobra prične predsmučarska rekreacija za odrasle v telovadnici šole Codermatz v ulici Pindemonte 11 v Trstu, z začetkom ob 20.30. Za informacije in prijave pokličite na tel. št. 335 6123484.

GINNASTIČNI ODESEK ŠZ BOR obvešča, da bo informativni sestanek in začetek treningov v ponedeljek, 1. oktobra, ob 16.30, na Stadionu 1. maja, in v sredo, 3. oktobra, ob 17.15, na Opčinah, v večnamenskem prostoru didaktičnega ravateljstva (Ple Monte Re, 2). Za dodatne informacije in prijave pokličite na tel: 328-2733390 (Petra) ali 338-5953515 (Katja).

AŠD-SK BRDINA prireja namensko telovadbo za priprave na smučarsko sezono. Telovadba bo potekala pod strokovnim vodstvom v telovadnici osnovne šole F. Bevka na Opčinah, ob sredah, od 18.15 do 19.15 ter ob petkih, od 16.00 do 17.30. Vpišejo se lahko člani in ne člani ter je namenjena otrokom in mladincem. Za informacije in prijave lahko kličete na številki: 334-6119454 (Fabiana) ali 348-8012454 (Sabina) vsak večer od 18.00 do 19.30.

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR obvešča, da so se začeli treningi za deklice letnikov 95 in 96. Urniki treningov: torek v Lonjerju 17.30-19.00, četrtek na Stadionu 1. maj 18.30-20.00 in petek na Stadionu 1. maj 15.00-16.30. Trening miniodbojke za deklice letnikov 97 in 98 pa so ob ponedeljkih (17.30-19.00) in petkih (17.00-18.30). Vabljeni stare in nove odbojkarice. Vpis neposredno pred začetkom treningov, lahko pa nam tudi pišete na e-mail naslov info@od-bor.com ali pokličete na 3497923007 (Tjaša).

ŠPORTNA ŠOLA TECI, SKAČI, MEČI ZA OSNOVNOŠOLSKO OTROKE - Vadba bo na stadionu 1. maja v Trstu potekala po naslednjem urniku: ponedeljek in četrtek 16.30-17.30 (mlajša skupina), petek 16.00-17.00 in na izbiro po en trening miniodbojke ali minibasketa (starejša skupina). Vpis in dodatne informacije neposredno pred vadbo.

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

20.25 Alpe Jadran - Dorbci: Dolina Glinščice

20.30 Deželni TV dnevnik

20.50 Dokumentarec: ET(H)NOS TUDI MI, Bratina - Tomizza

23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

6.00 Sedem dni v parlamentu

6.10 Nad.: Sottocasa

7.00 Razvedrilna odd. o dobrem počutju: Sabato, Domenica & ... (vodita Sonia Grey in Franco Di Mare)

10.00 Linea verde - Obzorja

10.30 Verska odd.: A Sua immagine

10.55 Maša

12.00 Angelus

12.20 Aktualna odd.: Linea verde v živo iz narave

13.10 Šport: Pole Position

13.30 Dnevnik

14.00 Variete: V pričakovanju varieteja "Ballando con le stelle"

14.50 TV film: Una vita segreta (dram., ZDA, '00, i. Roma Downey)

16.30 Dok.: Quark Atlante

17.00 Dnevnik in vremenska napoved

17.10 Film: Kate & Leopold (kom., ZDA, '01, i. Meg Ryan, Hugh Jackman)

19.05 Nan.: Komisar Rex (i. Alexander Pschill, Elke Winkers)

20.00 Dnevnik

20.30 Rai Tg Šport

20.40 Kviz: Affari tuoi

21.30 Variete: Miss Italia 2007 (vodita Mike Bongiorno in Loretta Goggi)

0.05 Dnevnik

0.10 Aktualno: Posebna odd. Tg1

1.20 Nočni dnevnik/Knjige

2.40 Potihoma

6.10 Dok.: Islandija

6.45 Razvedrilni variete: Jutro v družini (vodita Adriana Volpe in Tiberio Timperi)

9.45 Jutranji dnevnik Tg2

10.05 Dok.: Voyager

10.30 Variete za najmlajše: random, vmes Art attack, Pucca

11.30 Variete: Opoldne v družini

13.00 Dnevnik/Tg2 Motorji

13.45 Variete: Quelli che aspettano..., 14.55 Quelli che il calcio e... (vodi Simona Ventura)

17.20 Dnevnik Tg2

17.25 EP v odbojki: Bjeloruija - Italija (Ž)

19.30 Reality show: Otok slavnih

20.00 Nan.: Dva moška in pol

20.30 Dnevnik Tg2

21.00 Nan.: NCIS (i. Pauley Perrette, Michael Weatherly, Mark Harmon, Cote de Pablo, Lauren Holly)

22.35 Športna nedelja

1.00 Nočni dnevnik Tg2

1.20 Rubrika o protestantizmu

6.00 Fuori orario

7.00 Variete za najmlajše

9.05 Variete: Screensaver

9.40 Film: Tutto Toto' - Toto' v Neaplju (kom., It., '67, i. L. Boni)

11.15 Nan.: Saranno affosi

12.00 Dnevnik, šport, vreme

12.15 Aktualno: Telecamere

12.45 Okkupati

13.20 Dok.: Timbuctu

14.00 Dnevnik, deželne vesti

14.30 Eduardovo gledališče: "Chi e' piu' felice di me?"

16.00 Film: Splendore nell' erba (dram., ZDA, '61, r. Elia Kazan, i. Nathalie Wood, Warren Beatty)

18.10 Šport: 90. minuta

19.00 Dnevnik, deželne vesti, vremenska napoved

20.00 Variete: Blob

20.30 Aktualno: Chi l'ha visto - Neverjetne zgdbe

21.00 Dok.: Blu notte - Italijanske skrivnosti: Mafija in mesto Trapani (vodi Carlo Lucarelli)

23.05 Dnevnik, deželne vesti

23.25 TV film: Compagni di strada (r. F.

Luciani, i. Vanessa Gravina, Jean-Michel Porta, V. Donzelli)

0.15 Dnevnik, vreme

1.25 Fuori orario

6.05 Nan.: Velika dolina

7.00 Pregled tiska

7.20 TV film: Non ho l' eta' (It., '00, i. Marco Columbro, Eliana Miglio)

9.35 Dok.: Čudovita Italija

10.00 Maša

11.00 Planet morje

11.30 Dnevnik Tg4, promet

12.10 Aktualno: Melaverde

13.30 Dnevnik Tg4, vreme

14.05 Komični filmi

14.35 Nan.: Rin Tin Tin

15.20 Film: 55 giorni a Pechino (pust., ZDA, '63, r. Nicholas Ray, i. Charlton Heston, Ava Gardner)

18.20 Nan.: Hiša Vianello

18.55 Tg4 dnevnik/Meteo4

19.35 Nan.: Colombo - Človek leta(i. Peter Falk, Donald Pleasance)

21.30 Film: Insider (dram., ZDA, '99, r. Michael Mann, i. Russell Crowe, Al Pacino, Christopher Plummer)

0.25 Film: The companny (glas., ZDA-Nem., '03, r. Robert Altman, i. Neve Campbell, M. McDowell)

2.40 Pregled tiska

6.00 Na prvi strani

7.55 Promet - Meteo 5

8.00 Jutranji dnevnik Tg5

8.40 Dok.: Kotički sveta

9.15 Film: Jerry Maguire (kom., ZDA, '96, i. Tom Cruise)

11.00 Tg com/Meteo 5

12.00 Nan.: Novo življenje za Zoe - Siri in poroke (i. Joely Fisher)

13.00 Dnevnik, vreme

13.35 Nad.: Ricomincio da me (It., '05, i. Barbara D' Urso, Gioele Dix)

15.35 TV film: Ma che colpa abbiamo noi (kom., It., '02, r.-i. Carlo Verdone, Margherita Buy)

16.30 Tg com/Meteo5

17.30 TV film: I gioielli di Madame De (dram., Fr.-Belg., '02, i. Carole Bouquet, Raoul Bova)

20.00 Dnevnik TG 5 in vreme

20.40 Variete: Paperissima Sprint

21.20 TV film: Caterina e le sue figlie 2 (It., '06, i. Virna Lisi, Eva Grimaldi, Ray Lovelock, V. Milillo)

23.30 Aktualna odd.: Terra!

0.30 Aktualno: Nonsolomoda (vodi Silvia Toffanin)

1.00 Nočni dnevnik, vreme

3.50 SP v motociklizmu: VN Japonske 125 ccm, 5.15 250 ccm, 7.00 VN MotoGp

8.15 Variete za najmlajše

9.55 Risanke: Lupin

10.50 SP v motociklizmu: VN Japonske 125 ccm, 11.25 250 ccm

12.25 Odprti studio, vreme

13.00 Šport: Vodič nogometnega prvenstva (vodi Mino Taveri)

14.00 SP v motociklizmu: VN Japonske, MotoGp (pon.)

15.00 Šport: Grand Prix - Fuori Giri, 16.40 Nedelja na stadionu

17.50 Odprti studio, vreme

18.15 Športna odd.: Controcampo - V zadnji minuti(vodita Sandro Piccinini in Elisabetta Canalis)

20.00 Variete: Candid Camera

20.40 Nan.: Heroes (i. Milo Ventimiglia, Adrian Pasdar, Hayden Panettiere, Santiago Carrera)

22.35 Šport: Controcampo

1.10 Šport studio

8.00 Horoskop, svetnik dneva

10.35 Nad.: Marina

11.45 ADN Kronos

12.00 Papežev blagoslov

12.55 Automobilissima

13.20 Dok.: Majella

13.35 Oddaja o kmetijstvu

14.00 Oddaja o kulinariki

14.40 Dok. o pootvanjih

17.30 Risanke

19.45 ... in jutri je ponedeljek

22.15 Film: Prega il morto e ammazza il vivo (western, '72)

23.45 Film: Intrigo a Berlino (thriller, '98, i. Sammy Davis)

6.00 12.30, 20.00, 0.30 Dnevnik

7.00 Omnibus Weekend

10.05 Film: Il cavallo in doppio petto (kom., ZDA, '68, r. Norman Tokar, i. Dean Jones, D. Baker)

12.00 Dok.: Animal treasure

13.00 Nan.: Matlock

14.00 Film: Il gatto venuto dallo spazio (fant., ZDA, '77, i. Ken Berry)

16.00 Film: Rocket man (kom., ZDA '98, i. Jessica Lundy)

18.00 Film: Ashanti (pust., ZDA, '79, i. Michael Caine)

20.30 Variete: Šef za en dan

21.30 Film: Bello, onesto, emigrato Australia... (kom., It., '71, r. Luigi Zampa, i. Alberto Sordi)

23.30 Aktualno: Il miglio verde

1.25 Film: Capricorn one (thriller, ZDA, '78, i. Elliot Gould)

7.00 Živ žav

9.55 Žogarija - ko igra se in ustvarja mularija: Ribnica

10.25 Dok. nan.: Skrivnosti divjine

10.50 Prislunhimo tišini

11.20 Ozare/Obzorja duha

12.00 Ljudje in zemlja

13.00 Poročila, vreme, šport

13.10 Na zdravje!

14.30 Razvedrilna odd.: NLP (vodita Tjaša Železnik in Dejan Pevčević)

14.35 5 minut slave

14.45 Človeški faktor, Glasbeni dvboj, 15.30 Greva se šport, 15.50 Klic - po, Nedeljsko oko

16.15 U-rbano: Almira Sadar

16.30 Hum.dok. odd.: Oglasni blok

17.00 Poročila, šport, vreme

17.15 Razvedrilna odd.: NLP

17.45 Čas za ... Severino

18.20 Zmagovalec glasbenega dvoboja

18.30 Žrebanje lota/Risanke

18.55 Vreme, dnevnik, šport

19.20 Zrcalo tedna, vreme, šport

19.55 Razvedrilna odd.: Spet doma (vodi Mario Galunič)

21.45 Družinske zgodbe

22.35 Ars 360

22.55 Poročila, vreme, šport

23.20 Film: Prizori iz zakonskega življenja (dram., Šved., '73, r. Ingmar Bergman, i. Liv Ullman, E. Josephson)

6.30 Zabavni infokanal

8.20 12.30 TV prodaja

8.50 Skozi čas

9.00 Kviz: Ljubljana, prestolnica EU

10.10 Prvi in drugi

10.35 Koncert folklorne skupine Tine Rižanc z gosti: Lepo leto hitro mine Pomagajmo si

11.05 Globus

11.35 Slovenski magazin

13.05 Speedway za Grand Prix

14.25 Nogomet: New castle - West Ham (angl. liga, prenos)

18.15 SP v ritmični gimnastiki

19.30 SP v kanuju in kajaku na divjih vodah

20.00 Dok.: Sanjska potovanja

20.55 Literarna nad.: DVajset tisoč ulic pod nebom (VB)

21.50 Športna odd.: Š

22.35 Nad.: Huišajmo! - Fat Friends (VB, '05, i. Jonathan Ryland, David Harwood, Julian Kerridge)

23.45 Umetnost glasbe in plesa: Gala koncert ob 70-letnici Izraelskega filharmoničnega orkestra

14.00 Čezmejna TV

14.10 Dok oddaja

14.40 Q - trendovska oddaja

15.30 Odmev

16.00 Folkest 2007

17.00 Dok. odd.: City Folk

17.30 Potopisi

18.00 Program v slovenskem jeziku: Vurberk Festival

19.00 Vsedanes - TV dnevnik

19.25 Il Disfatto (pripr. Franco Juri)

19.35 Dok. oddaja

20.05 Vesolje je, 20.25 Istra in

20.35 Leron 2007 - 7. Folklorni festival (pripr. F. Furlani)

21.35 Dok. odd.: City Folk

22.05 Vsedanes - TV dnevnik

22.20 Nedeljski športni dnevnik

22.35 Teniški turnir (finale)

11.00 Videostrani

17.00 Duhovna misel

17.15 Futsal: KMN Gorica - Kix Ajdovščina

18.40 Miš maš

19.20 Videospot meseca

19.30 Settimana Friuli

20.00 Razgledovanja

20.30 Spoznajmo jih

21.30 Rokomet: Intra GO leasing - Gorenje Velenje

22.50 Polka in majolka

RADIO

RADIO TRST A

8.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz Rojana; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.30 Otroški kotichek: Radovedna Saška; 11.15 Nabožna glasba; 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Zgodbe in prostoru in čas: Miša Novak - danes profesorica na grškem otoku; 13.00 Dnevnik, sledi Napovednik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Stari časi družabnosti; 14.50 Ondina Otta Klasinc; 16.00 Šport in glasba; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Koncert udeležencev Medn. poletnih tečajev komorne glasbe Alpe Jadran; 19.00 Dnevnik; 19.20 Napovednik, nato Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM) (SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

7.25 Danes na RK; 7.45 Kmetijski nasvet; 8.00 Noč in dan; 8.10 Po domače; 8.30 Jutranjik, osmrtnice; 9.00-12.00 Z vami v nedeljo: prireditve, kronika; 10.00 Klepet z znanimi Primorci; 10.30 Poročila, osmrtnice; 11.00 Primorski kraji in ljudje; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes; 14.30-19.00 Nedelja na športnih igriščih; 15.00 Z vročega asfalta; 15.30 DIO; 17.30 Vreme in promet; 19.00 Dnevnik; 19.45 Kronika; 20.00 Večer večnozele-nih s Tuliom Furlaničem; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Easy come... easy go...

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

8.30, 10.30, 12.30; 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Drobci zgodovine; 7.40 Proza; 8.05 Horoskop; 9.45 Moje mnenje; 10.00 Kino-Gledališče; 11.00 7 dni; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Razglednica; 14.00 Izbrane strani; 14-30-18.00 Nedeljsko popoldne; 15.00-17.00 Ferry sport; 16.00 Sigla single; 18.00 Album charts; 19.00 Potopisna odd. ali Alpe Adria; 20.00 Večerni pr. RK; 20.45 Pesem tedna; 21.00 Moje mnenje; 21.30 Giulianine note; 22.00 Dosej; 22.45 Sigla single; 23.00 The magic bus.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00,17.00, 23.00 Poročila; 11.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.30 Sončna klinika; 8.05 Igra; 8.45 Glasba za otroke; 9.30 Labirinti sveta; 10.10 Sledi časa; 10.40 Zbori; 11.05 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.35 Slovenski zvoki; 14.10 Za kmetovalce; 15.30 DIO; 16.10 Pod lipo domačo; 16.30 Reportaža; 17.05 Veseli tobozan; 18.05 Zabavna igra; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Minute z ansamblom...; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.00 Kronika, promet; 8.15 Dobro jutro, vreme; 8.40 Koledar prireditve; 9.10 Reportaža; 9.35 Pevski; 10.00 Izlet; 10.45 Gost; 12.00 Cen-trifuga; 13.00 Poročila, vreme; Športno popoldne, gost izbira glasbo; 15.00 DIO; 15.15 in 16.10 SP v kajaku in kanuju; 16.05

Popevki tedna; 18.00 Morda niste vedeli; 18.40 Črna kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Valodrom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasba za prave moške; 23.00 Drugi val

SLOVENIJA 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.22 Dobro jutro; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Evangeličansko bogoslužje; 11.05 Slovenski concertino; 11.30 Izbrana proza; 12.05 Koncert Evroradia; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Glasba naša ljubezen; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 19.00 1. koncert za vokalni abonma (prenos); 21.00 Obiski kraljice; 22.05 Literarni portret.

RADIO KOROŠKA

6.08-7.00 Dobro jutro, Koroška!-Guten Morgen, Kärnten- Duhovna misel; 18.00-19.00 Glasbena; - Radio Agora: dnevno 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan: dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00. - 13.30 ORF 2 Prijave k dvojezičnemu pouku; Razprava o železnici visoke zmogljivosti skozi Rož; SKPZ iz Ljubljane v Št. Jakobu; SAK - Union St. Florian

HOROSKOP

OVEN 21.3.-20.4.: Samski ovni bodo zelo komunikativni. Nova prijateljstva bodo v vas prebudila romantične občutke. Sledite jim in se prepustite dogodkom. Zaupajte v svojo srečno zvezdo.

BIK 21.4.-20.5.: Z nogami stojte trdno na tleh. Čustva vas zlepa ne spravijo s tira, zato vam mor-da kdo po krivici očita, da ste pretira-no hladni. A že v prihodnjem tednu boste dokazali, da to ni res.

DVOJČKA 21.5.-21.6.: Ker vam samozvesti zadnje čase ne manjka, boste znali iz vsake situa-cije vedno potegniti kaj dobrega zase. Neprijetni dogodki vam ne bodo prišli do živega. Denar: srednje.

RAK 22.6.-22.7.: Družina je za vas najpomembnejša, zato ste pripravljeni žrtvovati veliko svoje-ga časa in energije. Premislite ali je res potrebno vse, kar naredite za njih. De-nar: zvezde so vam naklonjene.

LEV 23.7.-23.8.: Na denar-nem področju bodite nekoli-ko bolj previdni. Čas ni primeren za tvegane naložbe. Planet Venera vam prinaša veliko nežnosti, topline in lah-kotnosti in ljubezensko razmerje.

DEVICA 24.8.-22.9.: Čeprav so skrbni sestavni del življen-ja, jih je včasih lažje odmisлити, drugič pa nekoliko težje. Privoščite si trenu-ke, ko vas ne bo nič obremenjevalo. To je lahko tudi topla kopel, sprostitev...

TEHTNICA 23.9.-22.10.: Le-tošnja jesen vam prinaša ve-liko veselih, družabnih dogodkov. Dan bo kar prekretek za vse, kar boste žele-li narediti, doživeti, spoznati... Naučite se zavrniti kakšno povabilo...

ŠKORPION 23.10.-22.11.: Pri delu boste ubirali bližnjice, saj vam bo manjkalo pravih izzivov in de-lovne vneme. Faza fizična kondicija v prihodnjem tednu ne bo na vrhuncu, zato si privoščite daljši počitek.

STRELEC 23.11.-21.12.: Čeprav boste na delovnem mestu vložili veliko energije, ne pričakujte hitrih premikov. Pomem-bno je, da ohranite pozitiven pogled. Rezultati pa niso odvisni samo od vas.

KOZOROG 22.12.-20.1.: Na delovnem mestu ste poprije-li za ponujeno delo, a nekoliko poza-bili, da so tudi vaše zaloge energije omejene. Poskrbeti boste morali tudi za vaše počutje.

VODNAR 21.1.-19.2.: Polni ste idej. Ob pravi motivaciji lah-ko delate ure in ure. Imate srečo, da vas bo v prihodnjem tednu zanimalo sko-raj vse, česar se boste lotili na delov-nem mestu ali v zasebnem življenju.

RIBI 20.2.-20.3.: Na delov-nem mestu boste brez težav vsem zadolžitvam in preizkušnjam. Tudi doma ne boste imeli posebnih težav. Kljub temu ne boste popolno-ma zadovoljni sami s seboj.

**DO 29.
SEPTEMBRA
2007**

POPUST 33%

od 3,14 € **POPUST 33%**

**12 ribjih palčk
FINDUS**
zamrznjene
300 g, 7,00 € / kg

2,10
4.066 lir

od 4,40 € **POPUST 33%**

2,94
5.693 lir

**Ekstradeviško
oljčno olje II
Poggiolo MONINI**
750 ml, 3,93 € / liter

od 1,34 € **POPUST 33%**

0,89
1.723 lir

**Pivo HB
OKTOBERFEST**
50 cl, 1,98 € / liter

od 1,59 € **POPUST 33%**

**Paradižnik
v zelo majhnih
koščkih MUTTI**
3 pločevinke x 400 g,
0,88 € / kg

1,06
2.052 lir

od 6,42 € **POPUST 33%**

**Kava
Aroma Classico
SPLENDID**
4 paketi x 250 g

4,30
8.326 lir

od 11,80 € **POPUST 33%**

**Prašek za strojno
pranje
BIO PRESTO**
60 pranj
+ "Vernel carezza
delicata"

7,90
15.297 lir

**Mortadela igp
CASA MODENA**
s pistacijami, cena
za kg

4,90
9.488 lir

**Varčne žarnice
Philips Tornado**

Na razpolago žarnice s 15, 20
in 23 w ter nastavkom E27
TORN68Y15 PHILIPS
TORN8Y20 PHILIPS
TORN8Y23 PHILIPS

3,50
6.776 lir

Pizza & Grill

LO SFIZIO INVOLGIA, IL GUSTO PREMIA

Per ogni 50 € di spesa (scontrino unico, multipli inclusi) aggiungendo
1,90 €, ricevi a scelta un **PIATTO PIZZA** oppure un **PIATTO GRILL**
oppure un **SET 2 CALICI BALLON** oppure un **SET 2 CALICI BIRRA**.

**GRANDE OPPORTUNITÀ
CARTA CLUB**

Ogni 8 premi a scelta ritirati, potrai
avere GRATIS un SET 6 COLTELLI
PIZZA / BISTECCA

OD 17.09. DO 10.11.2007

49,00
94.877 lir

**Predvajalnik mp4
MPS 10 ACER**

2gb spomina,
1,5"-ni lcd zaslon,
predvaja formate mp3/wma/
mav/mpeg/dat/drm10,
funkcija ebook, mtv movie,
direct recorder,
photo browser, ekvalizator,
usb vmesnik

**Barvni televizor LCD 32" LG
LC 41 R - HD READY**

HDMI, ločljivost 1366x768,
svetilnost 450cd/m2, kontrast 5000:1
vhod za pc, 2 scart vtičnici,
avdio HI FI stereo Trusurround, teletekst

499,00
966.199 lir

MONFALCONE/TRŽIČ, kraj San Polo, ul. Pocar

avtobus: proga 10 APT - Ulica S. Grado P.C. 19 - Tel. Hipermarketa 0481/416740

URNIK: ponedeljek 14.30 - 20.30 - od torka do sobote **NEPREKINJEN URNIK 9.00 - 20.30**

GLEDALIŠČE

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

GORICA

Kulturni dom

V **petek, 28. septembra ob 20.30** / 17. gledališki festival "Castello di Gorizia", »Taxi a due piazze« je naslov dela, ki ga bo podala gledališka skupina Gruppo del Pierrot iz Neaplja.

SLOVENIJA

POSTOJNA

V **četrtek, 27. septembra ob 19.30** / J. Hašek: »Prigode dobrega vojaka Švejka« (črna komedija), režija G. Lešnjak - Gojc. Gostovanje Šentjakobskega gledališča na festivalu Linhartovo srečanje.

NOVA GORICA

Slovensko narodno gledališče

Danes, **23. septembra ob 18.00** / »Sej smo vsi ena žlahta«. Nastopa gledališka skupina Vrtojba.

LJUBLJANA

SNG Drama Ljubljana

Veliki oder

Dane Zajc: »Jagababa«. Ponovitve: v sredo, 26. ob 19.30, v četrtek, 27. ob 17.00 in v petek, 28. septembra ob 19.30.

V **soboto, 29. septembra ob 19.30** / Jean-Baptiste Poquelin Molière: »Tartuffe«.

Mala drama

Jutri, **24. septembra ob 20.00** / Jean Genet: »Služkinja«.

V **torek, 25. septembra ob 20.00** / Connor McPherson: »Jez«.

V **petek, 28. septembra ob 20.00** / Neil LaBute: »Razsutje / Igre poslednjih dni«. Gostuje Imaginarni, zavod za kulturno dejavnost.

V **soboto, 29. septembra ob 20.00** / Aleš Berger: »Zmeniki«.

Mestno Gledališče Ljubljansko

Veliki oder

V **torek, 25. septembra ob 15.30 in 20.00** in v petek, 28. septembra ob 20.00 / Joseph Stein, Jerry Bock, Sheldon Harnick: »Goslač na strehi«.

V **soboto, 29. septembra ob 20.00** / Joe Masteroff, Fred Ebb, John Kander: »Kabaret«.

Mala scena MGL

Jutri, **24. septembra ob 20.00** / Kim Komljanec: »Kura nima jajc«.

V **četrtek, 27. septembra ob 20.00** / James Prideaux: »Gospodinja«.

Šentjakobsko gledališče

V **petek, 28. septembra ob 19.30** / D. Goggin: »Nunsense II« (muzikal), režija in koreografija M. Horvat.

GLASBA

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi

Danes, **23. septembra ob 17.30** / Drugi koncert orkestra G. Verdi v okviru simfonične sezone 2007, vodi Stefan Anton Reck.

V **soboto, 29. septembra ob 20.30** in v nedeljo, 30. septembra ob 17.30 / Tretji koncert orkestra in zbor a G. Verdi v okviru simfonične sezone 2007, vodi Will Humburg.

■ *Note Timave*

Jutri, **24. septembra ob 21.00**, cerkev sv. Ivana v Štivanu / Ansambel »Interpreti Veneziani«.

V **ponedeljek, 1. oktobra ob 21.00**, cerkev sv. Ivana v Štivanu / Zoltan Szabo - John Olaf Laneri - duo violončelo - klavir.

V **soboto, 6. oktobra ob 21.00**, grad Colloredo, Monte Albano (Videm) / Ansambel »Interpreti Veneziani«.

■ *30. MEDNARODNI**ORGELSKI FESTIVAL*

Jutri, **24. septembra ob 20.30**, katedrala sv. Justa / Kristian Schneider - orgle.

V **petek, 28. septembra ob 20.00**, Fontane (HR), župnijska cerkev sv. Martina / Riccardo Cossi - orgle.

■ *KOGOJEVI DNEVI 2007*

V **sredo, 26. septembra ob 10.00**, Deskle, Kulturni dom / Koncert za mladino.

V **petek, 28. septembra ob 20.30**, Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž / Du-bravka Tomšič Srebotnjak - klavir.

V **petek, 5. oktobra ob 20.30**, Kanal ob Soči, cerkev sv. Marije Vnebovzete / David Hall Johnson - violina in Nina Prešiček - klavir.

V **nedeljo, 14. oktobra ob 16.00**, Gorenji Tarbij (Srednje), cerkev sv. Ivana

/ Trobilni ansambel Slovenske filharmonije. Dirigentka: Andreja Šolar.

V **ponedeljek, 22. oktobra ob 20.15**, Nova Gorica, Kulturni dom / Simfonični orkester RTV Slovenija. Dirigent: Anton Nanut. Vuk Jovanović - klavir.

V **petek, 26. oktobra ob 20.00**, Vipava, dvorec Zemono / Portretni koncert skladatelja Uroša Rojka.

V **sredo, 31. oktobra ob 20.30**, Trst, Kulturni dom / Ob osemdesetletnici skladatelja Pavla Merkušja. Orchestra di Padova e del Veneto. Dirigent: Anton Nanut.

SLOVENIJA

SEŽANA

Cerkev sv. Martina

V **soboto, 29. septembra ob 20.00** / Koncert komornega zbora Ipavska iz Vipave. Zborovodja: Matjaž Šček.

NOVA GORICA

Slovensko narodno gledališče

V **četrtek, 27. septembra ob 20.00** / G. Puccini: »Madame Butterfly«. Play opera Tokyo in Komorni orkester Ljubljana.

LJUBLJANA

Letno gledališče Križank

V **četrtek, 27. septembra** / Nastop hrvaške pevke Severine.

RAZSTAVE

■ *RAZSTAVE OB 100-LETNICI ROJSTVA**LOJZETA SPACALA*

ŠTANJEL

Grafike - do decembra 2007 - Galerija Lojzeta Spacala. Urnik: v tednu od 10.00 do 14.00, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 18.00, ob ponedeljkih zaprto. Za najavljene skupine po dogovoru. Info.: tel. ++38657690197 ali mobi ++38641337422 Stefan.

Grafične miniature - do 15. oktobra - Galerija pri Valetovih

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Dvorana deželnega sveta: antološka razstava posvečena Maestru Guidu Tavagnaccu. Možnost ogleda do 12. oktobra od ponedeljka do petka od 9.30 do 18.00.

Muzej judovske skupnosti: do 16. oktobra razstavlja Herbert Pagani »Apunti di una vita«.

Prenovljena ribarnica: do 14. oktobra od 10.00 do 23.00 so na ogled Mascherinijeve skulpture.

Poštni in telegrafski muzej: do 14. oktobra je odprta razstava »Zgodovina in filatelija: pregled vrednot in kulture«. V tednu je odprto od 9.00 do 13.00 ob nedeljah od 10.00 do 12.00.

Kavarna Stella Polare (Trg sv. Antona 6): do 1. novembra bo razstavljal tržaški slikar Boris Zuljan.

Kulturni dom: v okviru festivala Triestefotografia, bodo do 30. septembra na ogled dela 15 slovenskih fotografov.

Galerija Tržaške knjigarne: do 29. septembra razstavlja pod naslovom Srce - Cuore tržaška slikarka Annamaria Ducaton.

Razstava dvorana palače Costanzi (Mali trg 2): do 30. septembra bodo na ogled slikarska dela Ramira Menga. Odprto vsak dan od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20.00. Vstop prost.

Občinska umetnostna dvorana: do 30. septembra ima osebno razstavo pod naslovom »Visioni« Nicola Tomasi. Odprto vsak dan od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20.00.

Dvorana bivše oglasne deske (Mali trg 3):»Umetnost po žensko« je naslov skupinske razstave umetnic, ki bodo razstavljale še danes, 23. septembra in sicer od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 19.30.

Narodna in študijska knjižnica: do konca novembra razstavlja fotografije Viljam Lavrenčič.

Galerija narodnega doma: skupina Rodolfo Namif iz Parme razstavlja fotografije in sicer od ponedeljka do petka od 17.30 do 19.30.

ŠKEDENJ

Etnografski muzej (Ulica pane bianco 52): Muzej je odprt vsak torek in petek od 15.00 do 17.00, za šole in skupine za ogled izven urnika klicati na tel. št. (00-39) 040-830-792.

OPČINE

Prosvetni dom: do 29. septembra bo odprta fotografska razstava Lojze Spacal, Marijan Pfaifer »Kras, Istra, Posočje: podobe, krajine, vtisi«. Ogled ob delavnikih od 17.00 do 20.00.

Bambičeva galerija (Proseška ulica

CODROIPO - Jutri v areni vile Manin koncert pevke

Elisa bo desetletnico kariere praznovala na domačih tleh

Kje naj bi se zaključila zelo uspešna turneja drugače kot na domačih tleh? Tržaška pevka Elisa, eno med najbolj zvenečimi imeni italijanske glasbene scene bo v ponedeljek zvečer ob 21.30 v prekrasni koncertni areni v vili Manin pri Codroipu pozdravila vse njene oboževalce in prijatelje na zadnjem koncertu niza Soundtrack Live.

Podobno kot istoimenska plošča, ki je v prodaji od lanskega novembra, so tudi letošnji koncerti, spomladi v športnih dvorana, poleti pa v čudovitih prizoriščih (vila Pisani v Venetu, na graj-

skem dvorišču v Mllanu, v grškem gledališču v Taormini) presek desetletne uspešne kariere.

Prvinec danes skoraj tridesetletnega zelo preprostega dekleta je pred točno desetimi leti (22. septembra) kot strela z jasnega udaril na italijansko glasbeno sceno: Pipes & Flowers je bil album z 12 skladbami v angleščini. Ta jezik ji je bolj prilegal in večji del njene produkcije ima tako mednarodno razsežnost, italijanščina je se pojavila šele leta 2000 na sanremskem festivalu z zmagovito Luce (tramonti a Nord Est).

Kljub velikemu uspehu je Elisa ostala zvesta začetkom in jo še vedno spremljajo glasbeniki, ki prihajajo večinoma iz domačega okolja. Tako bodo v vili Manin na odru poleg Elise basist Max Gelsi, kitarist Andrea Rigonat, klaviaturist Gianluca Ballarin, bobnar Carlo Bonazza in pianist Franco Santarnecchi. Poleg njih še pevca Nicole Pellicani in Massimo Bonano ter zbor gospel.

Domače okolje, desetletnica kariere in še nerazkrita presenečenja so jamstvo za zelo dobro obiskan koncert in nepozabni večer. AW

PASSARIANO

Vila Manin - Center sodobne umetnosti: do 30. septembra bo razstavljal Hiroshi Sugimoto.

SLOVENIJA

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: orožje in oprema, stalna razstava.

SEŽANA

Kosovelov dom: do srede, 26. septembra bo na ogled razstava slik Dušana Sterleta »Sledi«.

ŠTANJEL

Galerija na Stolpu: razstavljena so dela Homaž Spacalu v organizaciji društva Kons. Razstava bo odprta do 21. oktobra.

VIPAVA

Vojašnica Janka Premrla Vojka: vojaški muzej, orožje, oprema, dokumenti, osebni predmeti vojakov s soške fronte, stalna razstava.

BRANIK

Grad odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih od 14.00 do 19.00 (ob slabem vremenu zaprto), za večje skupine tudi med tednom po predhodnem dogovoru (tel. +386(0)53334310, gsm +386(0)31324101.

MIREN

Galerija Oskarja Kogoja: na ogled monografska zbirka ter prostori obnovljenega materinega doma, Miren, št. 125.

SOLKAN

Vila Bartolomei: na ogled je razstava z naslovom »Ohraniti preteklost - ustaviti čas za danes in jutri« (predstavitev konservatorskih in restavratorkih delavnih Goriških muzeja) od ponedeljka do petka od 8.00 do 15.00. Razstavo so pripravili Jana Šubic Prislán, Ana Sirk Fakuč, Davorin Pogračnik in Vanda Brutina. Najavljene skupine si lahko muzejsko zbirko ogledajo tudi izven urnika; informacije na tajništvo Goriškega muzeja (tel. 003865-3359811).

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Goriškega muzeja so odprte s poletnim urnikom: grad Kromberk od ponedeljka do petka od 8.00 do 19.00, sobota zaprto, nedelja, prazniki od 13.00 do 19.00; Sv. Gora sobota, nedelja, prazniki od 10.00 do 18.00; grad Dobrovo ponedeljek zaprto, od torka do petka od 8.00 do 16.00, sobota, nedelja, prazniki od 13.00 do 17.00; Kolodvor od ponedeljka do torka v skladu z urnikom Turistične agencije Lastovka, sobota od 12.00 do 19.00, nedelja od 10.00 do

19.00. Za ostale muzejske zbirke je urnik nespremenjen. Najavljene skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika. Za informacije in najave lahko obiskovalci pokličejo na tajništvo Goriškega muzeja, tel. 003865-3359811.

Paviljon Poslovnega centra Hit: do oktobra bo razstavljala umetniške keramike Lučka Šičarov iz Ljubljane.

Mestna galerija: na ogled so inštalacije Jureta Poše z naslovom Tunel v predoru za pešce in kolesarje pod Kostanjevico v Novi Gorici. Instalacija bo na ogled do sanacije predora.

DOBRVO

Goriški muzej prireja v Mušičevi galeriji na Gradu Dobrovo razstavo akvarelov goriškega slikarja Andreja Kosiča. Na ogled bo do 18. novembra od torka do petka med 8. in 16. uro, ob sobotah, nedeljah in praznikih med 13. in 17. uro oz. po zimskem urniku med 12. in 16. uro; informacije na tel. 003865-3959586.

IDRIJA

Mestni muzej: odprto vsak dan od 9.00 do 18.00, Turistično informacijski center Idrija odprto od 8.00 do 16.00, ob sobotah od 9.00 do 12.00.

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

LJUBLJANA

Muzej novejšje zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprt od 10.00 do 18.00.

Prostori Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev (Tomšičeva ul. 12): do 5. oktobra bo vsak dan od 15.00 do 21.00 možen ogled likovne razstave tržaškega slikarja Edija Žerjala.

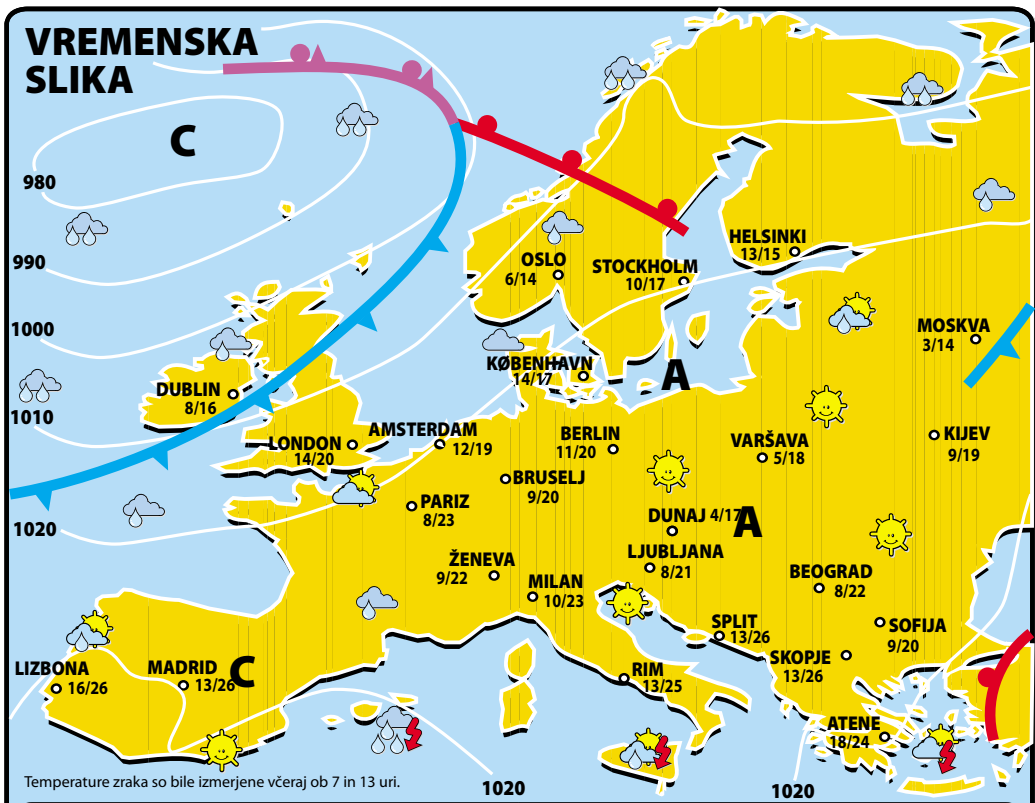
TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem narodnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan od 10.00 do 18.00.

NAŠA SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV (22. 9. 2007)

Vodoravno: Kregar, pratika, valete, Karakala, atentat, karamel, Sofia Loren, rega, Arnan, mevza, Ron, Lin, Elia, elkar, Otona, Geraldine, panter, Ni, Jevnikar, Poreč, R. N., obe, angelika, Akira, Itaćan, neva, O. D., Tomajka, Matt, minerali, Elat, odlike, P. O., Brini, Nirenberg, slak, akonto, T. Š., Rae, K. O., Ada, ne, Ain; na sliki: Evgen Ban.

Do ponedeljka bo ozračje stanovito, proti nam bodo pritekali od severovzhoda šibki in suhi tokovi. V torek bo dosegla naše kraje vremenska fronta.

Nad srednjo Evropo in Alpami je območje visokega zračnega pritiska. Od severovzhoda priteka k nam v višinah suh in razmeroma tople zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.52 in zahaja ob 19.02.
Dolžina dneva 12.10.

BIOPROGNOZA
Vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi bo ugoden in ob sončnem vremenu spodbuden.

MORJE
Morje močno razgibano, temperatura morja 21,2 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	18	2000 m	9
1000 m	17	2500 m	6
1500 m	12	2864 m	5

UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva 5,5 in v gorah 6.

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.47 najnižje -58 cm, ob 9.18 najvišje 40 cm, ob 15.08 najnižje -20 cm, ob 20.45 najvišje 40 cm.
Jutri: ob 3.15 najnižje -64 cm, ob 9.41 najvišje 49 cm, ob 15.38 najnižje -31 cm, ob 21.23 najvišje 45 cm.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Pretežno jasno bo, le v najvišjih plasteh bo lahko nastalo nekaj koprenaste oblačnosti. Ob morju bo jutraj pihal zmeren severovzhodnik, čez dan bodo predvidoma spet zapihali šibki krajevni vetrovi.

Danes bo pretežno jasno, ponekod v notranjosti prehodno zmerno oblačno. Najnižje jutranje temperature bodo od 3 do 8, na Primorskem do 10, najvišje dnevne od 17 do 22, na Primorskem okoli 25 stopinj C.

Pretežno jasno bo, pihali bodo šibki krajevni vetrovi. Zvečer bo ponekod v jugozahodnih nižinskih predelih zamegljeno.

Jutri in v torek bo pretežno jasno. Jutraj bo po nižinah megla. V torek popoldne bo ponekod zapihal jugozahodnik, zato bo ponekod že več oblačnosti.

ARIES *Nepremičninske storitve v Sloveniji in Italiji*
SERVIZI IMMOBILIARI

PREBENEG - hiša na zelo mirni lokaciji: vhod, majhna kuhinja z dnevno sobo, 2 veliki sobi, kopalnica, shramba, taverna 45 m² nad zemljo, vrt in boks.

PROSEK: na glavni ulici prodajamo zlatarno in urarno z novo varnostno blagajno in alarmnim sistemom.

OPČINE - UL. DEI SALICI: skoraj dokončane vrstne hiše različnih tipov in velikosti, v kraškem stilu s privatnim vrtom, kletjo/taverno, parkirnimi mesti/boksi in s portikom. Možnost personalizacije notranjih prostorov. Posebna pozornost termično/akustični izolaciji in energetskemu varčevanju.

NABREŽINA- RESIDENZA AL PARCO: skoraj dokončani novi apartmaji različnih velikosti z velikimi terasami, vrtom, kletjo in lastnim parkirnim mestom v garaži. Termična in akustična izolacija, avtonomno ogrevanje, videodomofon in centralna satelitska antena.

HIŠE IN APARTMAJI
PROSEK: v centru vasi dvonadstropna majhna hiša: vhod, velika kuhinja, dnevna soba, 2 sobi, sobica, 2 kopalnici, 2 shrambi, parkirno mesto in lastno dvorišče delno pokrito z leseno streho.

POSLOVNI PROSTORI
OPČINE: na zelo prometni lokaciji nudimo prenovljen trgovski prostor z velikimi izloženimi okni na cesti in s skladiščem. Možnost najema.
SEŽANA - OBRTNIŠKA CONA: v novozgrajeni hali prodajamo prostor primeren za pisarniško dejavnost ca 200 m², grobo končan po € 600 na m².

Nudimo tehnično in pravno pomoč pri nakupu in prodaji ter možnost kredita z dogovorjenimi bankami.

34151 Opčine (TS) - Narodna ulica, 40 - Tel. in faks: 040 2158112

DOPIS IZ PARIZA

Hip hop kultura v Franciji posebno živa

Ko sem prejšnji večer hotela na metru na trgu Bastille, mi je pozornost privlekla glasba in množica, ki se je zbirala nedaleč od vhoda postaje: ponovno so bili hip hoperji v akciji! Večkrat sem jih že srečala na trgu Bastille, na postaji Gare du Nord in drugih lokacijah, kjer se zbirajo za tekmovanja ali trening.

Hip hop kultura je v Franciji še posebno živa. Najprej se je razširila med priseljenci oziroma državljani B kategorije, podobno kot v ZDA, kjer se je gibanje začelo. Bil je konec sedemdesetih, ko se je v newyorških getih razvil ples, s katerim so se tolpe bojevale in virtuozi iz njega določali prevlado. Ker so gibanja nastajala v etnično mešanih četrtih, je ples občutil vplive latinske in afriške glasbe, capoeire, borilnih veščin itd. Sicer kar imenujemo hip hop združuje več tehnik in stilov: break dance, ki ga karakterizirajo akrobatske figure, prihaja iz vzhodne obale, družina funk styles (popping, locking, boogaloo) iz zahodne in v letih so se razvili še drugi stili (house dance, new style, hooba lumps, c-walk itd.). V zadnjih letih se je v Franciji še posebno uveljavil house. Sicer pa se težko dobi hip hoperja, ki goji le en stil, saj so glavna pravila osebnost, inovativnost in senzacionalnost. Kot rečejo v Franciji, vsakdo razvije »sa sauce« (svojo omako). Hip hoperje dalje razlikuje način oblačenja, življenja, mišljenja... Ples je del kulturnega gibanja, kamor spadata tudi rap in grafiti in ki ga karakterizira socialni boj. (Rap ima korenine na Jamaiki, kjer so Dj-ji med koncerti skandirali politična sporočila). Tako tudi široka oblačila niso le moda oziroma ampak imajo globlji pomen. Nizke hlače iz katerega večkrat kukajo spodnje gate se nanašajo na jetnike, ki ne smejo imeti pasu in tako opominjajo na krivice ter rasistično ravnanje policije. Za široka oblačila obstaja nato čisto praktična razlaga: v ameriških veleblagovnicah so razstavljene le velike številke in torej to je tisto kar je »padlo« v torbo...

Hip hop, ki so ga nekateri označili za kratkotrajno modo, je poplaval svet in to ne kot ameriški model, ampak se je vsakič prilagodil lokalni realnosti. V Francijo je prišel na začetku osemdesetih in naprej se je razširil med sinovi priseljencev oziroma družbenimi emarginiranci, ki so lahko izrazili jezo.

zo. Vsakdanje krivice so izrazili predvsem z rapom. Na začetku devetdesetih se je hip hop razširil na masovno publiko, kar je pomenilo tudi komercializacija in delno izguba pomena. Na primer, če so nekateri raperji nekoč peli o krivicah in boju za vsakdanji kruh, so nato opevali luksuzne avtomobile in denar. Nekoč je bil rap alternativna glasba, danes pomeni največji zaslužek velikih založb, kot na primer Sony, ki ima pod okriljem večino rap zvezd. Tako se je razvila nova veja, ki ga nekateri imenujejo hip pop in kjer je vse zreducirano na poziranje. Sicer pa ne moremo postavljati celotnega gibanja v en sam koš, saj še vedno obstaja tista angažirana plat, ki je v Franciji še posebno živa.

In kako pa je s plesom v tej sceni? Mimo vseh komercializacij se le-ta razvija dalje in vstopil je tudi v studije, kjer število tečajev stalno narašča. Seveda vsi tečajniki niso hip hoperji v duhu in srcu, razlogi za udeležbo so različni: razvedrilo, razgibanje, zabava... Kdo pa poučuje? Večkrat so hip hoperji iz ulic, lahko pa so tudi profesionalni plesalci, ki so se formirali v studiu. Sicer glede na vedno večje povpraševanje je že govor o uvedbi hip hop študija; v Franciji je za poučevanja potrebna diploma in danes je možno šolanje le za sodobni ples, jazz in klasični balet. In nenazadnje ne moremo mimo dejstva, da je hip hop vstopil tudi v gledališča in to ne le za tekmovanja, ampak kot plesne predstave.

Danes je hip hop raznolik fenomen: nekateri plešejo le na ulici, drugi trenirajo za tekmovanja, tretji za predstave, četrti za razvedrilo. Kakorkoli, gre za fenomen, ki se razvija dalje in zrcali del naše družbe.

Jana Radović